

Rezümékötet

2013. április 3–5.

Kaposvári Egyetem Pedagógia Kar
Kaposvár
2013.

Szerkesztő

Bencéné Dr. Fekete Andrea

Nyelvi lektor és korrektor

Dr. Gombos Péter

G. Szabó Sára

A szerkesztésben közreműködött

Lakosné Makár Erika

A rendezvény támogatói:

Magyar Tudományos Akadémia
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Nemzeti Tehetség Program

Kiadó

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
7400 Kaposvár, Guba Sándor u. 40.

Felelős kiadó

Dr. Podráczky Judit

Készült 300 példányban

Nyomta és kötötte

SZEC SOX Nyomda, Dombóvár

ISBN 978-963-9821-58-3

A kötet a rezümétet tartalmilag a hallgató által leadott formában közli.

A felelősséget a szerzők vállalják.

Tisztelt Olvasók!

Kötetünkben az OTDK Tanulás- és Tanítás-módszertani Tudástechnológiai Szekció dolgozatainak összefoglalóit mutatjuk be. A beérkezett dolgozatok ezúttal is illeszkednek az elmúlt években kialakult tendenciához, hallgatóink összességében ismét ígéretes, a jövő módszertani kultúrájának szempontjából biztató, színvonalas dolgozatokat készítettek. Különösen fontos ez a magyar pedagógia, pedagógusképzés fejlődésének szempontjából, hiszen korunkban egyre nagyobb jelentőséggel bír a tudás, a képesség átadásának, fejlesztésének technikája, minősége. Az elmúlt évtizedek meggyőzően bizonyították a tudományok, az oktatás területén, hogy a deklaratív (Mi) tudás mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a procedurális és kondicionális (Hogyan és Mikor, Miért) tudás. A tudás-alapú társadalom kialakulásának következménye ez, hiszen az információból akkor lesz alkalmazható, hasznos tudás, ha a közvetítés módszere jól kiválasztott, korszerű, tudományosan és a gyakorlati tapasztalatok alapján is megalapozott. Mindez elengedhetetlen eleme a korszerű pedagógiai kultúrának, hiszen a gyermekek érdeklődése, tanulási módszerei a technológia fejlődésével együtt változnak, a régi módszerek esetenként teljesen elavulttá válnak, a gyakorló pedagógusok szempontjából pedig egyre nagyobb kihívást jelent naprakész módszertani és elméleti tudással rendelkezni.

Az OTDK országos döntőjébe jutott dolgozatok arról is tanúskodnak, hogy a különböző tudományterületeken mely problémák, kérdések számítanak aktuálisnak. Ha ilyen szempontból vizsgáljuk a pályamunkák témáit, akkor az első szembetűnő jelenség a sokszínűség. A dolgozatok közös eleme ezzel együtt a hatékony módszerek keresése, a hatékonyságuk igazolása akár empirikus, akár teoretikus módszerekkel. Bízunk benne, hogy az így született eredmények mielőbb megjelennek a gyakorlatban, a gyermekek tanításának, nevelésének folyamatában, bízunk továbbá abban is, hogy az ország különböző műhelyeiben készült dolgozatok tanulságosak kutatóknak, oktatóknak, hallgatóknak és gyakorló pedagógusoknak is.

Steklács János
Szakmai Bizottság elnöke

Szakmai műhelyek a jövő pedagógiájáért

*„Az embert nem lehet valamire megtanítani,
csak hozzásegíteni ahhoz,
hogy a tudást maga szerezze meg”*

Galilei

A tudományos diákköri mozgalom egyedülálló magyar példa arra, hogy miként járulhatnak hozzá a tanár-diák együttműködésen alapuló szakmai műhelyek a minőségi felsőoktatás megteremtéséhez. Ez a mozgalom kutatási, felkészülési, bemutatkozási lehetőséget kínál azoknak a hallgatóknak, akik az általánosan kötelező ismeretanyag megszerzésén túl be szeretnének kapcsolódni egy-egy tudományos problémakör kutatásába, elemzésébe; akiknek szenvedélyévé vált egy bizonyos kérdéskör vizsgálata.

Az immár negyvenéves múltra visszatekintő Tanulás- és Tanítás-módszertani Tudástechnológiai Szekció kezdetben a tanító-, az óvo- és a tanárképző főiskolák hallgatói lehetőségeinek bővítését szolgálta, napjainkban pedig elsősorban a tudományegyetemek pedagógusképző karai alkotják a magját. Így elmondható, hogy az elmúlt időszakban a tematikus és a diszciplináris sokszínűség is a szekció jellemző jegyévé vált.

A Tanulás- és Tanítás-módszertani Tudástechnológiai Szekció konferenciáin bemutatkozó hallgatókat befogadó diákköri műhelyek nyitottak a tehetségek felé, befogadják azokat a hallgatókat, akik nem csupán többet akarnak tudni egy-egy pedagógiai problémáról, de gyarapítani is kívánják az adott problémával kapcsolatos kutatási eredmények számát, megtanítják őket a kitartó munkára, felkészítik a személyes szakmai bemutatkozásra, a pályamunkáik bemutatására, miközben elsajátítják az érvelés, a vita elméleti és gyakorlati alapjait.

Ezekon a konferenciákon a „részvétel elsősorban erkölcsi elismerés, olyan lehetőség, amely alkalmat ad egy-egy tudományterület legelismertebb képviselőiből álló szakmai zsűri és a hallgatóság előtti érvelésre, vitára, véleménycserére, egyben felkészít a szakterület hazai és külföldi konferenciáin való szereplésre, a saját és mások munkájának, előadásának értékelése révén pedig megerősítést, további ösztönzést adhat a sokszor nem kis áldozattal járó kutatómunkához, művészeti tevékenységhez” – olvashatjuk az OTDT 2008-as kiadványában.

Lesku Katalin
a Szakmai Bizottság alelnöke

Dékáni köszöntő

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara megtisztelő, szép szakmai feladatként, egyben várakozással tekint a XXXI. OTDK Tanulás- és Tanítás-módszertani Tudástechnológiai Szekciójának megrendezésére. Az OTDK hitünk szerint az a verseny, ahol minden nevező nyertes, mert a szereplés lehetősége önmagában igazolja a kötelező tanulmányok teljesítésénél többet kívánó elmélyülés, a tudni vágyás és az ennek érdekében befektetett energia megtérülését.

Karunk 2013. április 3-a és 5-e között arra rendezkedik be, hogy a lehető legjobb feltételeket biztosítsa a konferencián megmérettetést vállaló hallgatóknak, témavezetőiknek és minden vendégünknek. Bízunk abban, hogy az országos tudományos diákköri rendezvény sokszínű, gazdag szakmai tapasztalat forrásává válik, a közös programokon új emberi kapcsolatok, barátságok szövődhetnek, szeretett városunk és intézményünk pedig maradandó, hosszú távon is emlékezetes élményeket lesz képes nyújtani a résztvevők számára.

Dr. Podráczky Judit
Dékán

A Tudományos Diákköri tevékenység főbb állomásai Kaposváron

*„Az a nemzet,
mely nem képes tehetséges fiainak kifejlődését biztosítani
és őket a nekik megfelelő helyre állítani,
az a közepszerűség kezén elsovrad”*

Klebensberg Kunó

Kaposváron a felszabadulás után, 1948. január 15-én kezdődött el a tanítóképzés tanfolyami keretek között, Macskássy Attila vezetésével. 1950-ben a képzés átalakult, mivel a Tánicsics Mihály Gimnáziummal közösen elindult a Pedagógia Gimnázium, ahol a tanítók középfokú képzése történt. 1959-ben az Elnöki Tanács rendelete értelmében felsőfokú tanítóképző intézet alakult ki, ahol megjelent az érettségire épülő hároméves tanítóképzés. Várkonyi Imre nyugalmazott főiskolai tanár, főigazgató 1984-es visszaemlékezésében kiemelkedőnek tekintette a hallgatók kezdeti tudományos munkáját. A főiskolán akkor már Tudományos Diákköri Tanács is működött, melynek vezető oktatója az 1983/84-es tanévben Kocsis Mihály főiskolai adjunktus volt. A Bizottság tagjai Méhesfalvi Józsefné, Mácsai Ádámné, Prijevara Pálné, Patay István, Walter Károly, Kis Jenőné, Kernya Róza, valamint a KISZ Bizottság képviselője Szabó Éva és Papp Zsuzsa hallgató volt. Kocsis Mihály 1984-ben a főiskolán folyó tudományos élet 25 évét mutatta be, amelyben kiemelte, hogy az oktató-nevelő munka és a közéleti tevékenység mellett az oktatóknak fő feladatát képezte a tudományos kutató munka folytatása, melynek eredményeit publikáció formájában adták közzé. Úgy vélték, hogy tudományos gondolkodásra csak akkor nevelheti hallgatóit egy intézmény, ha oktatói ebben a tevékenységben élen járnak, „tudományos alkotó jellegű tevékenységet” folytatnak. A Kaposvári Tanítóképző Főiskola tudományos tevékenységének két fő iránya az oktatói tudományos-kutatói tevékenység és a hallgatói Tudományos Diákköri munka volt, melynek keretében a leendő tanítók megismerkedtek a tudományos módszerekkel, és elmélyültebb, alkotó jellegű tevékenységet folytattak. Úgy vélték, hogy a Diákköri tevékenység a tanár és a diák együttműködésével valósulhat meg leghatékonyabban, melynek célja a hallgatói tudományos tevékenység fejlesztése. Az oktatók és a TDK-s hallgatók számára rendszeresen kutatásmetodikai tanfolyamokat szerveztek, ahol vendégelőadók közvetítésével megismerhették és megtanulhatták gyakorlatban alkalmazni a legújabb módszereket. A nyolcvanas évek elején hároméves kutatási terveket készítettek, melyben kiemelkedő feladatként kezelték az általános iskolai anyanyelvi nevelés fejlesztését. A hallgatók az oktatói munkacsoportok kutatási tevékenységébe kapcsolódtak be, dolgozataikat, tudományos eredményeiket kétévenként az OTDK-n mutatták be. A hallgatói kutatói tevékenységnek országos szinten ekkor már jól kiépített rendszere működött, s ebbe a kutatói munkafolyamatba aktívan bekapcsolódtak a kaposvári intézmény hallgatói és oktatói is (Paál, 1984).

Hazánkban a Tudományos Diákköri Mozgalom az 1950/51-es tanévben indult el, amely a tanárok és diákok közös tudományos munkáján, kutatási tevékenységén alapult. A diákkörös hallgatók száma folyamatosan emelkedett, amely a szekciók differenciálódását

eredményezte. 1973-ban a Társadalomtudományi Szekciótól különvált a Pedagógiai-pszichológiai-közművelődési Szekció, ahol már a módszertani témájú dolgozatokat is befogadták, amelyeket elsősorban a tanító- és óvónőképző főiskolák hallgatói készítettek. Ez a szekció tekinthető a Tantárgy-pedagógiai Szekció elődjének, amely önálló szekcióként a XII. OTDK-n 1975-ben Tanulás- és Tanítás-módszertani, Tudástechnológiai Szekció néven jelent meg. A Szekció történetében az 1985-ös év fordulópontot jelentett, amikor létrejött az Oktatástechnikai Szakmai Bizottság. A bizottság feladatai közé tartozott a konferenciák előkészítése, szervezése, lebonyolítása. A Szakmai Bizottság munkáját a tudományterületek képviselői segítették, az ő soraikból kerültek ki a zsűrielnökök, a tagok és a bíráló oktatók. Az 1992-ben újjáalakult Szakmai Bizottság elnöke Hauser Zoltán lett, aki feladatát ebben a pozícióban 2001-ig látta el. Rektorrá választását követően az ügyvezető elnöki pozíciót egy évtizeden keresztül Poór Zoltán töltötte be. Ezt követően a Szakmai Bizottság 2011-ben Steklács Jánost választotta elnökévé, míg az alelnöki pozíciót Lesku Katalin tölti be mellette (Andrele, 2011).

A Kaposvári Tanítóképző Főiskola hallgatói a Pedagógiai-pszichológiai-közművelődési és a Tantárgy-pedagógiai Szekcióban mutatták be dolgozataikat, míg oktatóik e két szekcióban vállaltak bírálatokat, illetve a döntőkön a zsűriben tevékenykedtek.

A főiskolán folyó munka szerves részévé vált a magas színvonalú tudományos tevékenység, melynek eredményeként számos szakmai szintű tudományos rendezvényre került sor Kaposváron. A XIV. OTDK-n a Pedagógiai-pszichológiai-közművelődési Szekció népes mezőnyének végső megmérettetését a Kaposvári Tanítóképző Főiskola rendezte meg 1979. április 5-e és 7-e között. Az Országos Konferencián 33 intézmény 237 hallgatója vett részt, akiket elkísértek témavezetőik és tanáraik is. A dolgozatok bemutatására a szakma legkiválóbb képviselőiből álló, nagy létszámú zsűri előtt került sor. A hallgatók három alszekcióban versenyeztek, melyeknek a létszáma igen eltérő volt. A legtöbb dolgozatot, 139 tudományos munkát a Pedagógiai Alszekcióban mutattak be, míg Pszichológiában 67, a Közművelődési Alszekcióban 30 előadás megtartására került sor.

A plenáris előadást Horváth Márton, a Magyar Tudományos Akadémia PKCS igazgatója tartotta, aki a hazai köznevelést fejlesztő kutatásokat mutatta be, nagy hangsúlyt fektetve a kutatások eredményein alapuló jövőbeni oktató, nevelő tevékenységek bemutatására.

A pedagógia tárgyú dolgozatok a családi és közösségi nevelés problémáiról, módszereiről, a mozgalmi életről, a kisdobos- és úttörő-tevékenységről, valamint az ifjúsági mozgalmakról szóltak. Ebben a korszakban is kiemelt figyelmet fordítottak a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésére, különösképpen a cigány gyerekek szocializációjára, személyiség-fejlesztésére és fejlesztésére. A pedagógiai zsűri elnöke Orosz Sándor volt, akinek a munkáját Bíró Katalin, Bernáth József, Ritoók Pálné, Glonhoffer Erzsébet, Vass Miklós, Kovács György, Lőrinczné Szabó Margit, Vermes Károlyné, Komlósi Sándor és Bajkó Mátyás segítette.

A Pszichológiai Alszekcióban is változatos volt a hallgatók témaválasztása. A tanító- és óvónőképzősök dolgozatai elsősorban a képességek, készségek fejlesztéséről szóltak, míg a pszichológia szakosok szakpszichológiai kérdéseket jártak körül. A zsűri legkiemelkedőbb képviselői Ungárné Komoly Judit, Kozéki Béla, Domján Károly, Bödör Jenő, Kürti Istvánné és S. Kádár Júlia voltak.

A kis létszámú Közművelődési Alszekcióban is magas színvonalú kutatások bemutatására került sor. A változatos témák a könyvtártudomány, művelődéstörténet és művelődésszociológia tudományterületeket képviselték. A zsűri képviselői Andrassy Mária, Kamarás István, Soós Pál, Horváth Margit és Tánzos Gábor voltak (Anderle, 2001).

A dolgozatok bemutatására a hallgatónak 15 perc állt rendelkezésükre, amelyet 15 perces szakmai vita követett. A rendezvény színhelye a Bajcsy-Zsilinszky utcai főépület volt; a zsűri értekezletét a Kaffka Margit Kollégiumban, az alszekciók megbeszéléseit a Latinca Sándor Művelődési Ház színháztermében tartották. A szakmai programokon kívül a vendégeknek számos lehetősége nyílt ismerkedésre, valamint a város és környékének megismerésére. Április 5-én az ismerkedési esten Tóth Zoltán szolgáltatta a zenét, majd a következő napon népművészeti gálaesten mutatkozott be a Somogy Táncegyüttes és a Kaposvári TKF és a Mezőgazdasági Főiskola Kaláka Néptáncegyüttese. Fakultatív program keretében lehetőség nyílt a Szennai Falumúzeum és a Rippl-Rónai Emlékház megtekintésére. A nyitónap estéjét a Csiky Gergely Színház stúdió-előadása színesítette, ahol Babarczy László rendezésében Pirandello: „Egy férfi, aki virágot hord a szájában” című darabját tekinthették meg a versenyzők (XIV. OTDK Programja).

A sikeres országos rendezvény folytatása 1987-ben következett, ekkor újra a kaposvári főiskola adott otthont az országos döntőnek. Április 6-tól 8-ig került sor a XVIII. OTDK Oktatástechnológiai és Tantárgy-pedagógiai Szekció végső megmérettetésére. Leitner Sándor főigazgató (1987) szerint a hallgatók az oktatók buzdító szavaira hallgatva elmélyültebben kezdtek foglalkozni egy-egy kutatási részterülettel, sokan kedvet kaptak az „elmepallérozó” tevékenységre. A rendezvényen sor került az egyetemi, főiskolai oktatók, tudományos kutatók eszmecserejére. A zsűriben az ország minden felsőoktatási intézménye képviseltette magát, 46 szakember vett részt a munkában (Kovács, 1987).

Intézményünket dr. Hortobágyi István, az ELTE egyetemi docense és dr. Zoltai Dénes, az MTA Filozófiai Intézetének osztályvezetője segítette. A megnyitó előadást dr. Kozma Tamás, az Oktatáskutató Intézet vezetője tartotta. 29 intézményből 187 dolgozat érkezett, melyek közül a bírálók bizottsága 178-at talált bemutatásra érdemesnek. Kaposvárról 14 hallgató ismertethette meg a szakmai fórummal tudományos kutatását, akik a pedagógiai kör munkájában vettek részt. Kiváló munkájuk jutalmaként első helyezést értek el: Fekete Edit, dr. Rózner Katalin tanítványa, Mózesné Tóth Éva, Sörös József mentoráltja és Piltnerné Giesz Gabriella, akit dr. Lang Miklósné készített fel. Második díjat kaptak Fazekas Ágota és Jávorai Beáta, dr. Ozsváth Ferenc tanítványai, illetve a Horváth Rita – Guzmány Róbert szerzőpáros, akiknek munkáját Fioláné dr. Komáromi Gabriella segítette. Harmadik helyen végzett Kovácvics Klára, dr. Harag Ferenc hallgatója. A rendezvény ideje alatt az Országos Bizottság tanácskozást tartott a diákköri tevékenység megújításának lehetőségeiről. A rendezvény során a hallgatók és kísérőik kulturális rendezvényeken vehettek részt, megismerkedhettek a város és környékének nevezetességeivel (Leitner, 1987).

Megtiszteltetés, hogy 26 év szünet után ismét Kaposvár város intézménye, a Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola jogutódja, a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara adhat otthont az OTDK két szekciójának, a 15. Társadalomtudományi és a 14. Tanulás- és Tanítás-módszertani Tudástechnológiai Szekció országos döntőjének.

Bencéné Dr. Fekete Andrea, a 14. szekció ügyvezető elnöke

Érdeklődők és résztvevők az OTDK kaposvári szekciójában

Munkában az OTDK zsűrije

A képek forrása: Leitner Sándor (szerk.): A Kaposvári Tanítóképző Főiskola Évkönyve 1987. Kaposvár: Kaposvári Tanítóképző Főiskola, 1987. p. 19.

Irodalom

Andrele Ádám (szerk.): A magyar tudományos diákköri konferenciák története (1950-2011). Diáktudós OTDT Kiadványa, Budapest, 2011.

Andrele Ádám (szerk.): A magyar tudományos diákköri konferenciák fél évszázada (1951–2001) OTDT, Budapest, 2001.

Kovács László (szerk.): Oktatástechnológia és Tantárgy-pedagógiai Szekció. Dolgozatok tartalmi kivonata. Kaposvári Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1987.

Leitner Sándor (szerk.): A Kaposvári Tanítóképző Főiskola Évkönyve 1987. Kaposvári Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1987.

Paál László (szerk.): Jubileumi Évkönyv. Kaposvári Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1984.

XIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Pedagógia – Pszichológia – Közművelődés Szekciójának Programja. Kaposvári Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1979.

A XXXI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció Tagozatai

- I. Idegennyelv-pedagógia 1.
- II. Idegennyelv-pedagógia 2.
- III. A felsőoktatás pedagógiája
- IV. A fogyatékos személyek fejlesztésének pedagógiája és pszichológiája
- V. A magyar mint anyanyelv pedagógiája
- VI. Az integráció megjelenése az intézményes nevelésben
- VII. Informatikapedagógia – pedagógiai informatika
- VIII. Óvodapedagógia
- IX. Korai idegen- és kisebbségnyelv-elsajátítás
- X. Matematikapedagógia
- XI. Művészeti nevelés
- XII. Szocializációs közegek pedagógiai hatásai
- XIII. Természettudományok tanításának pedagógiája
(benne: Technikatanítás módszertana)

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

I. Idegennyelv-pedagógia 1.

CSANÁLOSI ROLAND

angoltanár MA/játék- és szabadidőszervező-tanár MA, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Vermes Albert
egyetemi docens, EKF BTK

Miért központi kérdés a fordítás az idegennyelv-tanításban?

Dolgozatom egy manapság sokat vitatott kérdésre kíván választ találni, különböző nézetek és aspektusok segítségével. A „Why is translation still a central issue in foreign language teaching? – A critical approach” címet viselő kutatói munkámban arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a nyelvtanítás különböző metódusai és módszertani megközelítései nem igazán beszélnek a fordításról mint az idegen nyelv tanításának egy fontos alkotóeleméről. Sokan feleslegesnek tartják a fordítás alkalmazását az osztályteremben, kevesebben úgy gondolják, hogy igenis helye van a fordításnak az idegen nyelv oktatásában. Dolgozatom első részében egy rövid történeti áttekintést kívánok adni az idegennyelv-tanítás mérföldköveire és korszakalkotó metódusaira koncentrálva, a nyelvtani-fordító módszeren át egészen a manapság sokat használt kommunikációs módszerig.

Ugyancsak megvizsgálom a fordítás alkalmazási területeit az egyes módszerek tekintetében, valamint azt is, hogy hogyan változott a fordítás funkciója a különböző metódusok gyakorlatba történő átültetését illetően. A fordítás fogalmának tisztázása érdekében kitérek a fogalom pontos jelentésére, Daniel Gile és Klaudy Kinga taxonómiájának segítségével. Dolgozatom második felében kísérletet teszek annak megválaszolására, hogy mi vezethetett oda, hogy manapság több azon vélemények száma, mely ellenzi a fordítást az idegennyelv-oktatásban. Megvizsgálom a kurrens tankönyvek szerkezeti felépítését is: az iskolákban leggyakrabban használt tankönyvek és nyelvkönyvek tartalmazznak-e fordítási feladatokat? Ha igen, milyen szerepet töltenek be a könyv struktúrájában? Ha nem tartalmazznak, vajon miért lehet ez így? Az analízis kitér ezen nyelvkönyvsorozatok tanári verziójára is, ahol az eredmények még érdekesebb képet mutatnak. Kutatásomban számot kívánok adni a magyarországi pedagógusok helyzetéről is: fel kívánom hívni a figyelmet az alkalmazott metódusok diverzitására, és arra, hogy megfér-e a fordítás a különböző módszerek sokaságában. Dolgozatom utolsó részében egy saját készítésű kérdőívvel kívánom megválaszolni a kutatásban feltett kérdéseket, majd a kérdőív eredményeire is kitérek dolgozatom konklúziójában. A kérdőívet általános, közép- és főiskolai nyelvtanárok körében tölttettem ki, összesen húsz válaszadó volt segítségemre.

CSÁTI SZANDRA

angol-, némettanári MA 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Lázár Ildikó
adjunktus, ELTE BTK

Információs és kommunikációs technológia az angolnyelv-órán: pedagógusok véleménye az IKT-eszközök integrálásáról

Rohamosan változó világunkban a különböző információs és kommunikációs technológiák (IKT) elkerülhetetlenül megjelennek az élet minden területén. Az elmúlt néhány évben az IKT-s eszközök oktatásba való integrálásának jelentősége meghatározó mértékben növekedett. Az új technikai eszközök hirtelen megjelenésével evidenssé vált egy bizonyos idő után, hogy az IKT-s eszközök képesek a tanulást és tanítást felerősíteni.

Különböző tanulmányok szerint a technológia segíti a gyerekek különféle készségeinek fejlődését úgymint a kooperáció, problémamegoldás, életen át tartó tanulás és autonómia. Ebből a szempontból elengedhetetlen, hogy az IKT-s eszközök oktatásban betöltött lehetőségeit felmérjük.

Dolgozatomban leírom a kutatásom, amelyet viszonylag kisszámú angolnyelv-tanárral végeztem Magyarországon négy kérdőív segítségével, amelyek tíz-tíz kérdést tartalmaznak. Annak érdekében, hogy eldöntsem, mely területekre koncentráljon a vizsgálatom, megpróbáltam felbecsülni, hogy Magyarországon az angolnyelv-tanárok milyen eszközöket használnak viszonylag gyakran. Eredményképpen a kérdőívek a blog, a videó, az interaktív tábla és a közösségi hálók használatát vizsgálja az angolnyelv-órákon Magyarországon. A kutatás természeténél fogva kvantitatív és kvalitatív.

A kérdések főleg a résztvevő tanároknak a négy eszközhöz való hozzáállását kutatják, azt feltárva, hogy milyen gyakran használják őket, és milyen típusú feladatokat készítenek a technológia segítségével. Fő célja a kutatásnak, hogy gazdagítsuk a tudásunk a széles spektrumú IKT-s eszközökről az angolnyelv-órán Magyarországon, és hogy lássuk a lehetőségeket a fejlődésre a nyelvpedagógia ezen területén is.

DOBÁK ZOLTÁN

angoltanár MA; nyelv- és beszédfejlesztő tanár MA, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Major Éva
egyetemi docens, ELTE BTK

Podcast in the Hungarian EFL classroom: a versatile educational ICT tool

Noha a podcastok alkalmasak különböző készségek és kompetenciák fejlesztésére a nyelvtanulásban, úgy tűnik, Magyarországon eddig kiaknázatlan maradt ez a technológia. A dolgozat egy kevert módszerű kutatás segítségével próbálja kideríteni, hogy a podcastok bevezethetőek lennének-e jelenleg a magyarországi nyelvtanításban. A dolgozat megvizsgálja, hogy a középfokú oktatásban tanulók technikai felszereltsége elégséges lenne-e a technológia zökkenőmentes bevezetéséhez. A vizsgálat tárgyát képezi még néhány angoltanár podcastokkal, valamint az IKT-eszközökkel kapcsolatos attitűdjének feltérképezése, valamint a jelenlegi módszereik bemutatása. Végül a dolgozat áttekinti egy kísérlet eredményeit is, amelyben angolul tanuló diákoknak kellett podcast-epizódokat hallgatniuk, valamint készíteniük. Az eredmények azt mutatják, hogy a kutatásban résztvevő, középfokú oktatásban tanuló diákok és az ott tanító tanárok többsége rendelkezik a podcastok használatához szükséges eszközökkel. Az elképzelést, miszerint a podcastok bevezetése a magyarországi angolórákon realiztikus, a kísérlet is alátámasztja. Mindazonáltal a megkérdezett tanárok válaszaiból kiderül, hogy többségük nem érzi magát elég kompetensnek az IKT-eszközök használatában. Ez a tény akadályozhatja a technológia széles körben történő bevezetését.

GOMBOS NÓRA ANDREA

német- és magyar mint idegen nyelv szakos tanár MA, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Feldné Dr. Knapp Ilona
egyetemi docens, ELTE BTK

Az interaktív tábla és a konkrét költészet együttes alkalmazása a németórán

Dolgozatomban azt vizsgáltam, hogy hogyan köthető össze hatékonyan a modern idegen nyelv-oktatás két területe: az irodalomközpontú nyelvoktatás és a modern, multimédiás taneszközök alkalmazása. Leendő németnyelv-tanárként fontosnak tartom a szakmán belüli új lehetőségek felfedezését, új perspektívák megnyitását mind saját jövőbeli pályám, mind az egész szakma számára. Kutatásom témája a német konkrét költészet (konkrete Poesie) és az interaktív tábla együttes alkalmazási lehetőségei a németórán, az ajánlott didaktikai lépések és megfontolások megismerése és bemutatása, valamint ezek gyakorlati megvalósítása volt. Abból az alaptézisből indultam ki, hogy a konkrét költészet és az interaktív tábla egymást kiegészítve hatékonyan, az óra tartalmát, a diákok tudását és képességeit gazdagítva alkalmazható a német nyelvórán.

A kutatás elméleti, szakirodalmakon alapuló fejezete bemutatja az irodalomközpontú nyelv-oktatás fontos tételeit, azon belül a konkrét költészet rövid történetét, jellemzőit és hozadékát a tanórai alkalmazás során, valamint Bernd Kast didaktikai modelljét mint lehetséges eljárást a konkrét költészet német nyelvórán történő felhasználására. Ezt a modern, multimédiás taneszközök leírása követi, különös tekintettel az interaktív tábla pozitívumainak, valamint alkalmazási lehetőségeinek és feltételeinek vizsgálatára. Végül a dolgozat rávilágít azon nagy jelentőségű előnyökre, melyek kihasználása a modern tanórát a konkrét költészet új, eddig meg nem valósítható alkalmazásához juttatja el. A tábla a szemléltetés tökéletes eszköze, a manipulálható, dinamikus táblakép segítségével lehetővé teszi a konkrét költészettel való tanítás lényegét: az elemek mozgását, kiemelését, a szöveg átalakítását, variálását. Empirikus kutatómunkám két lépésből állt. Először kérdőíves kutatás segítségével mértem fel jelenleg tanító némettanárokat a témával kapcsolatos tudásanyagát, véleményét, esetleges tapasztalatait, hogy a didaktikai megfontolásokhoz, az egyes lépések kijelöléséhez kiindulópontot kapjak. Az eredmények igazolták mind a szakirodalmi kutatás alapján megállapítottakat, mind a saját elvárásaimat. Mindezeket alapul véve állítottam össze empirikus munkám második részeként saját, kísérleti projektórámat.

Munkám során nagy hangsúlyt fektettem a tanulási célok megfelelő kijelölésére és az interaktív tábla szerepére az egyes feladatoknál. Eredményeimet és tapasztalataimat összefoglalva megállapítható, hogy a kutatás alaptézise beigazolódott.

PANKER GERGŐ

anglisztika BA, 5. félév
Kodolányi János Főiskola

Témavezető:

Dr. Sárdi Csilla
főiskolai tanár, KJF

The Role of Accent in the Use of EFL: Special Focus on a Group of University Educators

Egy kis csoport, az angolt idegen nyelvként beszélő és a felsőoktatásban angol szakon tanító egyetemi oktató példáján keresztül jelen kutatásban célom a résztvevők a saját angol akcentusukkal kapcsolatos meglátásain és példáin keresztül bemutatni az akcentus és az identitás közötti kapcsolatot.

A tanulmány azt vizsgálja, hogy a résztvevők mennyire vannak tudatában a saját angol akcentusuknak, valamint az angol elsajátításában közrejátszó tényezőket figyelembe véve áttekinti a résztvevők nyelvtanulási folyamatát. Ezenfelül további kapcsolatokat keres az akcentus és az identitás között, bemutatva a két fogalom hasonló kvalitásait. A kutatás továbbá bizonyítékot keres arra, hogy az identitáshoz hasonlóan az akcentus is sok esetben tudatosan pozicionált attól függően, hogy a nyelvet kivel és milyen beszédhelyzetben használjuk.

Jelen tanulmány válasz egy korábbi, hasonló témájú finn kutatás felhívására, amely szerint több olyan kutatásra lenne szükség, amely az angolt idegen nyelvként oktató tanárok saját angol akcentusukkal kapcsolatos meglátásait és hozzáállását vizsgálja, hogy azokat felhasználhassuk az angol idegen nyelvként történő oktatásának további javításához.

PRECSKÓ LILIAN

angoltanár és magyar mint idegen nyelv tanára MA, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Kontra Edit
egyetemi docens, ELTE BTK

A jelnyelv és a digitális tananyagok alkalmazása siket tanulók angolkztatásában

Azon kutatások száma, melyek a siketek angolkztatásával foglalkoznak, igen kevés, még szűkebb azoknak a munkáknak a köre, amelyek a magyarországi siketek angoltanulását vizsgálják. A módszertani szakirodalom hiányában döntöttem úgy, hogy saját kutatásba kezdek ezen a területen. Dolgozatom elsődleges célja bemutatni egy olyan kísérleti jellegű kvalitatív kutatást, mely a digitális tananyagok és a jelnyelv alkalmazását vizsgálja egy siketek számára tervezett angolkkurzus során. A kutatás empirikus gyűjtés által nyert adatok elemzésén alapszik, és az összegzett eredményeket kívánja bemutatni. Jelen dolgozat azt szeretné bizonyítani, hogy számtalan lehetőség rejlik az angol nyelv tanításának egy még kevésbé feltérképezett szegmensében, a siketek angolkztatásában. A vizsgált kutatás hiánypótló szerepet vállal azzal, hogy a kísérleti kurzus megtervezése tananyagfejlesztést és még nem hivatalos módszertani elemek alkalmazását követelte meg.

A dolgozat négy fő részből áll; az első két részt a kutatás hátterét képező helyzetelemzés és irodalmi áttekintés teszi ki, a második nagy egységben az egyik magyarországi siketiskolában végzett óramegfigyeléseimet mutatom be, a harmadik egységben történik meg a kísérleti kutatás részleteinek bemutatása, végül a negyedik rész foglalkozik az eredmények összegzésével, a következtetések levonásával.

SCHILLER EMESE

angol-, némettanári MA, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Feldné Dr. Knapp Ilona
egyetemi docens, ELTE BTK

Tanulás-módszertani tanácsadás

Tudományos Diákköri Munkám a tanulás-módszertani tanácsadás elméleti hátterét és gyakorlati megvalósítási lehetőségeit foglalja magába. Az autonóm tanulás egy olyan folyamat, amely során a tanuló képes önállóan irányítani saját tanulási programját. Ennek a kompetenciának a jótékony hatása a tanuló tanulási sikerét illetően már régóta ismert, mégis rengeteg olyan tanuló van, aki nem képes önállóan és hatékonyan tanulni. A hatékony önálló tanulás hiánya sajnos sok esetben tanulási nehézségekhez vezethet. Erre a problémára próbál megoldást nyújtani a tanulás-módszertani tanácsadás, amely lényegében egy személyre szabott tanulás-módszertani fejlesztésen való részvételt jelent. Diákköri munkám elméleti háttere olyan elméleteket vett alapul, amelyek tanulás folyamatának vizsgálatával és annak optimalizálási lehetőségeivel foglalkoztak. Ezek a fent említett didaktikai és tanuláselméletek mind nagyon fontos elveket fogalmaznak meg, megvalósításuk azonban a tanórák keretein belül sokszor nehézségekbe ütközik. A tanárokat ugyanis helybeli és időbeli korlátok akadályozzák meg abban, hogy képesek legyenek a csoportban tanuló minden egyes diák igényei szerint tanítani. Ezenkívül fontos megemlítenem, hogy az oktatás és azon belül is a nyelvoktatás egy átlagos képességű és érdeklődésű tanulóra van felépítve, így sajnos sok esetben, ha a tanuló valamely tanulási nehézség miatt lemarad a többiekhez képest, a tanár nem képes őt a tanítási órák keretein belül a többi tanulóhoz felzárkóztatni. Sok esetben a tanulási probléma kiküszöbölése érdekében korrepetálásra kezdik el a diákokat járatni, ezek a külön foglalkozások azonban sok esetben nem jelentenek hosszú távú megoldást a gyermekek számára, hiszen gyakran nem segítik a tanulót abban, hogy képes legyen saját tanulási folyamatát önállóan és hatékonyan irányítani. A tanácsadás alapvető koncepciója magába foglalja a gyermek iránt érzett tiszteletet és pozitív attitűdöt, miszerint a tanuló a tanácsadás segítségével képes megoldást találni a tanulási nehézségeket okozó tényezőkre hatékony tanulási technikák tudatosítása és elsajátítása során. A tanácsadás több lépésből áll, amely a tanulási nehézség konkretizálásától a célkitűzésen, valamint a tanulási technikák megismerésén, a folyamat véghezvitelén és az arra való reflektáláson keresztül megy végbe.

VARGA DÓRA

angoltanár mesterszak BA, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Halápi Magdolna
adjunktus, ELTE BTK

„...and action” – Developing Skills with the Help of Films in the EFL Classroom

Jelen munka a nyelvoktatás egy aktuális és releváns területét vizsgálja, mégpedig a készségfejlesztést játékfilmek segítségével az angolórán. Két kutatási kérdésre keresem a választ, melyek a következők: Mely készségek fejleszthetők játékfilmek segítségével? Valamint: Mely feladat-típusok alkalmasak készségfejlesztésre ezen a területen?. Annak érdekében, hogy választ találjak e két kutatási kérdésre, egy kvalitatív kutatást végeztem el. Egy bizonyos filmet – A keresztapus című vígjátékot – vetítettem le egy tizenhat fős, tizenhét évesekből álló, középszintű angolcsoportnak, akik egy budapesti négyosztályos szakközépiskolába járnak. Célom az volt, hogy úgy dolgozzuk fel a filmet, hogy mind a négy készséget – olvasás-, írás-, hallás-, illetve beszéd-készség – fejlesszük. A diákokat kilenc egymást követő angolórán figyeltem meg, emellett a csoport egy kvalitatív kérdőívet is kitöltött. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy mind a négy készség fejlesztése lehetséges egyetlen játékfilm segítségével. Továbbá kiderült, hogy az általános szövegértési kérdések, a kooperatív feladatok, a kreatív, képzelőerőre építő feladatok, valamint az olyan feladatok, melyek teret adnak a diákok személyes véleményének kifejezésére, mind alkalmasak erre a célra.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

II. Idegennyelv-pedagógia 2.

DAXNER VERONIKA

angoltanári MA, 9. félév

Ötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Révész Judit

tanársegéd, ELTE PPK

Az írásbeliség szerepének minimalizálása az angolnyelv-oktatásban: Dogme tanítás

A jelen elméleti írásmű az írásbeliség minimalizált szerepét tárgyalja az angolnyelv-tanításban, elsősorban egy „Dogme” tanításnak nevezett új keletű módszerre koncentrálna, amely szándékoltan elhagyja a tankönyvet és más nyomtatott anyagokat, és ilyen módon a szóbeliséget állítja előtérbe az írásbeliséggel szemben. A Dogme tanítás jelentőségének megtárgyalása után a módszer a tanulóközpontú megközelítés fényében kerül elemzésre, kiemelve és értékelve a hasonlóságokat és különbségeket. Ezeknek forrása a Dogme tanítás elkötelezettsége egy párbeszédese tanulási stílus felé, illetve a harmadik fél által gyártott tananyagok korlátozása, és hogy a tantermet megfosztja a „basáskodó” technikától.

A Dogme tanítás szélsőséges lehetőségként jelenik meg a nyelvtanításban, amely drasztikus szakításra biztat az elterjedt osztálytermi gyakorlattal. Emiatt a Dogme értelmezhető kihívásként az angolnyelv-tanítás szakmai közössége felé azzal a törekvéssel, hogy rávezessen tanárokat és alkalmazott nyelvészeket egyaránt, hogy kritikus szemmel újragondolják legalapvetőbb meggyőződéseiket a nyelvtanítással kapcsolatban.

Végül a Dogme tanítás természetéből adódó kihívásairól esik szó, a módszerre adott szakmai reakciók áttekintésén keresztül, bemutatva mind a módszerrel kapcsolatos fenntartásokat, mind a Dogme tanításban rejlő, elismert lehetőségeket.

GERSLI VIKTÓRIA

magyar-, némettanári MA 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Feldné Dr. Knapp Ilona
egyetemi docens, ELTE BTK

Kortárs irodalmi szövegek megjelenése a német mint idegen nyelv oktatásában

Dolgozatomban az irodalmi szövegek német nyelvkönyvekben való megjelenésével és felhasználásával foglalkozom. Témaválasztásom azzal indokolható, hogy napjainkban ismét növekvő tendencia figyelhető meg az irodalmi alkotások tanórán belül betöltött szerepét illetően. Mindemellett szembevetendő, hogy ezek a szövegek a tankönyvekben csak szórványosan fordulnak elő, felhasználásuk esetleges.

Hipotézisem szerint a német nyelvkönyvekben, illetve a tanórán megjelenő irodalmi szövegek felhasználása nem konzekvens. A művek nem állandó részei a könyveknek, használatukból hiányzik az átgondoltság, valamint a szisztematikus rendezettség. Az alkotások inkább a könyvek illusztrálásául, érdekesebbé tételül szolgálnak, de a bennük rejlő potenciál kiaknáztatlan marad.

Munkám két nagyobb tartalmi egységre osztható fel. Az első részben elméleti áttekintést szeretnék nyújtani a szövegközpontú nyelvoktatás előnyeiről, illetve az irodalmi szövegek viselkedésének természetéről. A második tematikus egységben hipotézisem alátámasztása és szemléltetése érdekében egy gyakorlati vizsgálatot végeztem: tizenöt, Magyarországon használatban lévő német nyelvkönyvet elemeztem az irodalmi szövegek felhasználásának fényében, majd ezeket Ausztriában használatos nyelvkönyvekkel hasonlítottam össze. Összességében kijelenthetem, hogy a német nyelvkönyvek kevés irodalmi szöveget használnak, és ezek a szövegek inkább szemléltető funkciót töltenek be. Végezetül az elemzett osztrák tankönyvek alapján összeállítottam egy listát olyan irodalmi alkotásokról, melyek az idegennyelv-oktatásban is sikeresen felhasználhatóak lehetnek. A művek az osztrák kortárs irodalom remekei, melyek számunkra – magyarok számára – is érdekesek. Eddigi tapasztalataim szerint az osztrák szerzők művei hazánkban kevésbé ismertek. A szövegek kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy az alkotások országismereti utalásokat is tartalmazzanak, és a diákokban pozitív hozzáállást építsenek ki az idegen kultúra iránt. Véleményem szerint különösen hangsúlyos, hogy a nyelvoktatás egyben kultúráközvetítés is legyen, valamint hogy a diákok véleményt tudjanak megfogalmazni egy adott témával kapcsolatban, s az óra keretében kinyilváníthatják, illetve társaikkal megvitathatják azt.

JUHÁSZ DÁVID

anglisztika MA (3 teljesített félév) 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Holló Dorottya
egyetemi docens, ELTE BTK

The intercultural and language skills of hungarian truck drivers and their influence on language pedagogy

TDK-pályaművem a magyar kamionsofőrök idegennyelv-használatát, nyelvi igényeit és már meglévő kulturális és nyelvtudását, illetve ezek nyelvpedagógiai vonatkozásait vizsgálja.

A dolgozat négy főbb kutatási kérdésre keresi a választ, illetve egy ötödikre, mely az előző négyre épül. A kutatási kérdések (további alcsoportok nélkül) a következők:

Milyen tudással rendelkeznek a magyar anyanyelvű kamionsofőrök az idegen nyelvekről és a külföldi országok kultúrájáról? Milyen típusú helyzetekkel és emberekkel találják magukat szembe a magyar anyanyelvű kamionsofőrök mindennapi munkájuk során? Hogyan írható le a magyar anyanyelvű kamionsofőrök idegen nyelvű munkanyelve? Megjósolható-e a magyar anyanyelvű kamionsofőrök idegennyelv-használata? Milyen nyelvet kellene és hogyan tanítani a magyar anyanyelvű kamionsofőröknek, hogy az segítse őket mindennapi munkájuk során?

Az öt kérdés együttes vizsgálata segítheti a nyelvtanárok munkáját, hogy egy minden eddiginél célzottabb, koncentráltabb és hatékonyabb nyelvi kurzust, illetve szótárt alakítsanak ki a kamionsofőrök számára. Ezen nyelvkurzus, illetve a szótár több okból is egyedülálló lenne.

Először is kutatásra épülne, és ezáltal nem a nyelvtanár, illetve a szótárkészítők által vélelmezett nyelvet tanítaná a kamionsofőröknek, hanem a már meglévő tudást tudnák kiegészíteni a valós nyelvi igényekkel. Ugyancsak újítás, hogy mind a szótár, mind pedig a kurzus figyelembe venné a nyelvi működést, és hatékonyra tenné a kommunikációt azáltal, hogy a nyelvi redundáns elemek számát csökkentik, és redukálják azon elemeket is, melyek nem szükségesek a megnyilatkozások dekódolásához, illetve létrehozásához.

Végezetül a dolgozat figyelembe veszi a már meglévő nyelvi és kulturális tudást, így abban mindenképpen új, hogy a szükségletfelmérést kiegészíti a kulturális elemek fontosságával, illetve elhanyagolhatóságával, és mindezzel növeli a nyelvtanár, illetve a szótár hatékonyságát. Ugyancsak a kutatás része felmérni azt, hogy a kamionsofőrök milyen helyzetekbe kerülnek, amelyekben az idegen nyelv használata akár kötelező, akár opcionális. Ilyen valós nyelvi példákkal a tanítás is célzottabbá tehető, ami egyrészt hatékonyabb a korábbi típusú, nyelvten alapú nyelvoktatásnál, illetve motivációs hatással is rendelkezik, mivel a kamionsofőr olyan nyelvi inputot kap, amely az ő előrehaladását valóban segíti.

LASSÁN PETRA

turizmus-vendéglátás BA, 3. félév
Nyugat-magyarországi Egyetem, Apáczai Csere János Kar

Témavezető:

Görcsné Dr. Muzsai Viktória
intézeti tanszék irányítója, egyetemi docens, NYME AK

Turizmus szakos hallgatók nyelvtanulási stratégiáinak vizsgálata

Korunk európai polgárának egyik jellemzője a többnyelvűség, amely azt jelenti, hogy egy személy az anyanyelvén kívül kettő vagy annál több nyelven beszél, ír, olvas, ért (az is lehetséges, hogy nem azonos szinten). Ma már az általános iskolában is lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók két idegen nyelvet sajátítsanak el, később pedig bizonyos szakmák esetében a többnyelvűség alapkövetelménynek számít. Ezzel kell szembenézniük a jövő turisztikai szakembereinek is.

A nyelvtanulás az évezredek során életünk részévé vált. Ma már fel sem merül bennünk az a kérdés: tanuljak-e nyelvet? Hiszen a nyelvtanulás legfontosabb kérdése most már a „hogyan”. Milyen eszközökkel, módszerekkel, stratégiákkal szerezhetünk használható nyelvtudást? Ez a kérdés indította útjára kutatásomat. Hogyan tanulnak idegen nyelvet egy többnyelvűséget igénylő szektor leendő munkavállalói? Emellett felvetődik a kérdés: „miért”, azaz ki milyen céllal, motivációval vág neki, és folytatja a nyelv(ek) tanulását.

A nyelvtanulási stratégiák vizsgálata az elmúlt száz év során a nyelvészet egyik legnagyobb érdeklődést kiváltó területévé vált a nyelvtanulási motiváció vizsgálata mellett. Így a kutatásom kiegészült a kérdéssel, hogy vajon a szakirodalomban felsorolt nyelvtanulási stratégiák megegyeznek-e a hallgatók által a gyakorlatban alkalmazottakkal?

Munkám elméleti háttereként bemutatom a nyelvtanulás és nyelvtanítás történetének legjelentősebb állomásait és az évszázadok során kialakult legismertebb módszereket, valamint fontosnak tartom kitérni a nyelvtanulási motivációkra, hiszen ha már tisztában vagyunk a „miért”-tel, utána tudjuk csak megtalálni a legmegfelelőbb „hogyan”-t. Ezek után következik az Apáczai Kar 35 turizmus-vendéglátás szakos hallgatója körében végzett kérdőíves vizsgálat eredményeinek bemutatása és értelmezése, grafikonokkal szemléltetve.

A nyelvtanulási stratégiák vizsgálata nehéz és összetett feladat, mégis megéri a fáradságot, hiszen ez eredmények nemcsak a nyelvtanároknak szolgáltatnak fontos információkat a tanulási szokásokról, hanem a nyelvtanulóknak is segítséget nyújtanak az esetleges problémák, nehézségek, hibák felderítésében, korrekciójában, vagy a helyes irány megerősítésében.

RÉVÉSZNÉ FODOR ÁGNES

nemzetiségi német tanító BA, 6. félév
Eötvös József Főiskola, Neveléstudományi Kar

Témavezető:

Manzné Dr. Jager Mónika
egyetemi/főiskolai tanár, EJP P

Magyar iskolák német nyelvóráin alkalmazott tradicionális és új oktatási módszerek összehasonlítása – kutatás eredményei

A dolgozatom első részében arról írok, hogy mi ihletett a témaválasztásban. Kutatásomhoz két hipotézist állítottam fel 1.) Szeretném bebizonyítani, hogy a magyar gyerekek a németórákon egy egyéni/önálló úton sikeresebben tanulnak, mint az ugyanazt a tananyagot tradicionális módszerekkel tanuló gyerekek. 2.) Továbbá szeretném bebizonyítani, hogy a gyerekek egyénként is jobb teljesítményt produkálnak ezzel a módszerrel. A hipotéziseimet egy kutatás segítségével bizonyítom. Az első fejezetben fontosnak találtam, hogy az idegen nyelv tanításának a módszereiről írjak, mivel a kutatásomban ezeket veszem alapul. A második és harmadik fejezetben a tradicionális és az új pedagógiai módszereket vizsgálom bővebben a két módszer keletkezését, a szabályait, a gyakorlati alkalmazást és a szociális formáit. A dolgozat fő fejezeteiben a kutatásom gyakorlati részét fejtem ki. A kutatást két harmadik osztályban terveztem. Ezt a lehetőséget Magyarországi Németek Általános Művelődése Központja (UBZ) nyújtotta Baján. Egy német nyelvű gyermekkönyvet (Ernst Klett: „Schnipp, schnipp, schnapp”) dolgoztam fel mind a két osztályban, ugyanannyi óraszámban, eltérő módszerekkel: frontális és nyitott tanítási módszerrel. A dolgozatom további része a kutatásra való felkészülés, a megvalósítás bemutatását és a kutatás eredményeinek értékelését, elemzését tartalmazza. A munkám kutatási módszereihez tartozott a kérdőíves felmérés is.

Az „A” kérdőívvel a magyarországi tanítók/tanárok körében az új pedagógiai módszerek ismerettségét kívántam felmérni. A „B” kérdőívvel céltom volt a választott iskola 3. a. és b. osztályos tanulói körében a könyvhasználói magatartás megfigyelése, illetve az eredmények összehasonlítása a PISA-felmérés adataival. Ezenkívül a harmadik osztályos gyerekekkel önértékelési lapot töltöttem ki. A hipotézisemet a kutatásomban felmért összes adat tézisnek nyilvánítja. A magyar gyerekek németórákon az új pedagógiai módszerekkel jobban teljesítettek, mint a tradicionális módszerekkel ugyanazt a tananyagot elsajátító osztály. Nemcsak osztályszinten volt jobb a teljesítmény, hanem egyénileg is. Senki sem írt 80% alatti záródolgozatot az új pedagógiai módszerrel tanult gyerekek közül. Míg a másik osztályban hatalmas egyéni teljesítménykülönbségek voltak, pl.: 49%-os dolgozat. Tehát a magyar gyerekek is tudnak egy kis segítséggel önállóan tanulni és jobban teljesítve dolgozni, mint a tradicionális oktatásban részesülő diáktársaik.

ROHONYI DÓRA

némettanár – magyar mint idegen nyelv tanára MA, 10. félév
Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Dringó-Horváth Ida
egyetemi docens, KRE BTK

Podcasting im modernen DaF-Unterricht

A podcastok olyan audio- és videoanyagok, melyeket kiadók vagy magánszemélyek szabadon és többnyire ingyenesen a felhasználók rendelkezésére bocsájtanak. Ezek a médiaanyagok bármikor és bárhol a felhasználó rendelkezésére állnak.

Dolgozatomban a német mint idegen nyelv oktatásának támogatására kifejlesztett német nyelvű didaktizált podcastok felhasználási lehetőségeit vizsgáltam.

Dolgozatom első részében ismertetem a podcast elméleti alapjait és megjelenési formáit, a második rész az általam kiválasztott podcastok részletes elemzését tartalmazza. Azt vizsgáltam, melyek a német mint idegen nyelv oktatásában leginkább alkalmazható podcastok, melyek ezen podcastok jellemzői, hogyan alkalmazhatóak a leghatékonyabban, és mennyiben járulnak hozzá az optimális nyelvelsajátításhoz.

A részletes vizsgálat során 160 podcastot értékeltem ki. A vizsgálandó podcastok megválasztásánál figyeltem a célcsoportra, a témaválasztékra, a nyelvi szintekre és az audio- és videoanyagokhoz tartozó kísérőanyagok összetételére, sokrétűségére. A kiválasztott podcastok esetében megvizsgáltam a feladattípusokat és a feladatok összetételét, valamint azt is, hogy a podcastokhoz tartozó feladatok milyen készségek fejlesztésére irányulnak, milyen bennük a nyelvtani és a lexikai feladatok aránya, hogyan alkalmazhatóak az oktatásban, milyen munkafORMÁBAN dolgozhatóak fel a leghatékonyabban.

Megállapítható, hogy a didaktizált podcastokhoz kapcsolódó feladatok az oktatási anyagot optimálisan kiegészítik, fejlesztik a beszédértést és a beszédkézséget, nemcsak a szókincs bővítésére alkalmasak, hanem tágítják a tanulók látókörét is, segítségükkel a tanulók személyre szabottan, egyéni tempójuknak megfelelően fejleszthetők. Kiemelten fontos szerepet játszik a tanár didaktikai, módszertani megfontoltsága és informatikai felkészültsége, és szükség van a megfelelő informatikai háttérre is. Alkalmazásuk szemléletváltást követel mind a tanártól, mind a tanulótól. Ezen feltételek miatt megvalósításuk nem egyszerű feladat.

Munkám folytatásaként a szakmai gyakorlatom keretében azt szeretném vizsgálni, hogy a podcastok speciálisan a magyar iskolákban hogyan alkalmazhatóak a német mint idegen nyelv oktatásában, alkalmazásuknak milyen előnyei és hátrányai vannak, milyen további feladatok összeállítására van még szükség, és a tanulókat hogyan lehet ebbe a munkába bevonni.

SOTKÓ KATALIN

német – történelemtanári MA, 1. félév
Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Kegyessné Dr. Szekeres Erika
egyetemi docens, ME BTK

Nők és férfiak a tankönyvekben

Dolgozatom témája a nemek különböző megjelenési és ábrázolási formái a modern német idegen nyelvi tankönyvekben. Azért választottam ezt a témát, mert tanulmányaim során szívesen foglalkoztam a Gender-tanulmányokkal, és fontosnak is tartom napjainkban e terület kutatási megközelítéseit, irányait. Emellett leendő tanárként relevánsnak tartom, hogy már most kialakítsam pedagógiai hitvallásomat. Így arra az elhatározásra jutottam, hogy vizsgálódok a témában, és elemzem a kérdést: milyen formában kerül elő a Gender az iskolában és a nyelvoktatásban? Munkám és vizsgálódásaim kiindulópontjaként néhány érdekes kérdést fogalmaztam meg: Mivel is foglalkozik a Gender? Mit jelent a Genderlekt fogalma? Milyen formában jelennek meg a férfi- és női szerepek a napjainkban is használatos tankönyvekben? Milyen kommunikatív és érvelési feladatokban kerülnek kifejezésre a Gender-kutatások aktuális tézisei? Hogyan épül bele a tananyagba ez a téma? Milyen hatással van mindez a gyerekekre, nyelvtanulókra?

A Gender-kutatások egy részterülete a nők és férfiak kommunikációs és viselkedésbeli különbségeivel foglalkozik. Érdekes kérdés, hogyan közvetítjük ezeket az ismereteket az iskolában és hogyan dolgozzák fel őket a tankönyvek. Munkámban azzal foglalkoztam tehát, milyen Gender-tézisek ismeretesek számunkra a nemekről, és ezek közül melyek relevánsak a tankönyvekben is. Szem előtt tartottam továbbá azt is, hogyan kommunikálnak e könyvek a biológiai nemekről, és hogy beépülnek-e egyáltalán a Gender-tézisek a tananyagba.

Emellett elemeztem néhány ma használatos, modern (1990 után megjelenő) tankönyvet is. A tankönyvelemzés során kilenc kritériumot tartok nélkülözhetetlennek, amelyeket egy kommunikatív tankönyvnek be kell töltenie, mivel a nyelvtanuló a könyv használatával el is sajátíthatja e képességeket. Ezek a következők: munkatechnika, prezentációs technikák, problémamegoldás, önállóság, döntési képesség, analitikai és strukturáló gondolkodás, csapatmunka, interkulturális érzékenység és kritikai képesség.

Mint leendő tanár fontosnak tartom, hogy a tananyagot alaposan megismerjem és célorientáltan használni is tudjam. Egyértelmű, hogy a Gender téziseit rendszeresen használjuk az oktatásban is. Világossá kell váljon számunkra, hogy e módszer milyen előnyöket és hátrányokat rejt magában.

TACZMAN ANDREA

angol-, némettanári MA 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Feldné Dr. Knapp Ilona

egyetemi docens, ELTE BTK

A képek illusztratív és személyiségfejlesztő funkciója a németnyelv- oktatásban

A pályamunka témája a képek németnyelv-oktatásban betöltött illusztratív és személyiségfejlesztő funkciója. A dolgozat kérdésfeltevését a kognitív és kommunikatív fordulópont motíválta, és abból indult ki, hogy ez a két fordulópont emocionális és intellektuális téren veszteségeket eredményezett. A dolgozat azt a kérdést kívánja megválaszolni, hogy ezek a veszteségek hogyan pótolhatók az intézményes németnyelv-oktatásban. A dolgozat azt állítja, hogy a képek tudatos alkalmazása lehetővé teszi ezen hiányosságok pótlását. A dolgozat ezért először bemutatja a képek alkalmazásának elméleti alapjait, majd német tankönyveket elemez abból a szempontból, hogy milyen célból alkalmaznak képeket, és milyen mértékben próbálják meg ezek segítségével az emocionális és tartalmi dimenziót a tanítás folyamatába integrálni. A képek különböző felhasználási területei közül külön hangsúlyt kap a személyiségfejlesztő funkció, mert a gimnazista tanulók olyan életkorban vannak, amikor a személyiségfejlődésükben orientációra van szükségük. A dolgozat célja, hogy a tankönyvelemzések segítségével választ adjon arra a kérdésre, hogy a német nyelvű tankönyvek kimerítik-e azokat a lehetőségeket, melyeket a képek kínálnak fel a személyiségfejlesztésre. Az elemzés eredményei igazolták a hipotézist: a ma használt német nyelvű tankönyvek nem kielégítő módon használják ki a képekben rejlő potenciált. A képek túlnyomó többségben illusztratív funkciót töltenek be, annak ellenére, hogy sokkal több lehetőséget kínálnak fel. A képek ugyanis emocionálisan és intellektuálisan is tudják a tanulókat gazdagítani. A dolgozat másik célja, hogy didaktikai javaslatok bemutatásával a helyzet javításához hozzájáruljon. A dolgozat gyakorlati részében javaslatok olvashatók egy kombinált munkamódra (szöveg és kép). Ez a rész konkrét lépéseket mutat be arra vonatkozólag, hogy képek segítségével hogyan lehet személyiségfejlesztő és emocionális elemeket integrálni a tanítási és tanulási folyamatba.

TUSA GABRIELLA

angoltanár–spanyoltanár MA, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Lázár Ildikó
adjunktus, ELTE BTK

A kooperatív feladatok hatása az angolt mint idegen nyelvet tanulók interkulturális kommunikatív kompetenciájára

Jelen kutatás azt vizsgálja, hogy a kooperatív feladatok fejlesztik-e a tanulók interkulturális kommunikatív kompetenciáját, és amennyiben igen, akkor milyen hatással vannak a tanárookra, diákokra és az egész tanulási folyamatra. Ezekre a főbb kérdésekre építettem a kutatásomat. Ezenkívül a további céloom az volt, hogy tanulmányozzam, milyen mértékig tarja fontosnak egy budapesti gimnáziumban három angolt mint idegen nyelvet tanító tanár, hogy fejlessze a diákjai interkulturális kommunikatív kompetenciáját, illetve hogy miként alkalmaznak különféle kooperatív módszereket ugyanezen célra. Továbbá értékeltem a tanárok és a diákok által használt kurzuskönyveket azzal a céllal, hogy megállapíthassam, alkalmasak-e arra, hogy segítségével fejleszteni lehessen a tanulók interkulturális kommunikatív kompetenciáját. Végezetül igyekeztem arra is fényt deríteni, hogy mit gondolnak a diákok e kompetencia fejlesztésének fontosságáról. Tanulmányom elkészítéséhez a következő kutatási módszereket alkalmaztam: óramegfigyelések, interjúk a tanárokkal, csoportos interjúk a diákokkal, valamint a kurzuskönyvek értékelése. Az eredményeknek megfelelően mind a három résztvevő tanár, illetve a megkérdezett diákjaik is fontosnak találták, hogy fejlesszék az interkulturális kommunikatív kompetenciát, valamint egyetértettek abban, hogy a kooperatív munkaformák alkalmasak erre a célra. Azonban az általam megfigyelt órákon kevés példát találtam interkulturális feladatokra vagy kooperatív technikákra. A megfigyelt csoportokban használt tananyagok elemzésével kapcsolatban azt találtam, hogy mindhárom tankönyv tartalmazott kulturális információkat, illetve kooperatív feladatokat, így alkalmasnak bizonyultak a diákok interkulturális attitűdjeinek, képességeinek és ismereteinek fejlesztésére. Befejezésül elmondható, hogy bár a kutatásom kimutatta a kooperatív feladatok kedvező hatását a tanulók interkulturális kommunikatív kompetenciájának fejlesztésére, a megvizsgált esetekben a tanárok mégis ritkán alkalmazták ezeket a módszereket.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

III. A felsőoktatás pedagógiája

BALOG NIKOLETT

tanító BA, 7. félév
Szent István Egyetem
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

DOBÓ BETTINA

tanító BA, 7. félév
Szent István Egyetem
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Bencze Sándorné
főiskolai tanár, SZIE ABPK

A főiskolai hallgatók életmódja és sporttal kapcsolatos véleményük

A főiskolai hallgatókkal foglalkozó közlések többsége a testi felépítést, a fizikai teljesítő-képességet, az egészségi állapotot és az életmódot elemzi. A téma mindig aktuális, hiszen a társadalmi-gazdasági változások, a tanuló ifjúságot érintő pedagógiai hatások, a felsőoktatás testnevelésének és sportjának napi gondjai szükségessé teszik újabb kutatások megtervezését.

Vizsgálatunk célja jellemezni a főiskolai hallgatók időbeosztását és megoldási javaslattal élni a pedagógusképzés javításának érdekében.

A vizsgálatunk során alkalmazott kérdőív kérdései a következő tevékenységek időráfordítá-saira vonatkoztak: testi higiénia, alvás, étkezés, órákon való részvétel, szabadidő aktív, passzív eltöltése.

Eredményeink alapján elmondható, hogy hallgatóink helytelenül táplálkoznak. A főétkezé-sek között nagy mennyiségben csokit, chipset fogyasztanak, a gyümölcs- és zöldségfogyasz-tásuk háttérbe szorul. Az órán túli tanulás igen változó képet mutat, órarendi tantárgyak hatá-rozzák meg.

A szabadidő aktív eltöltésében a rendszeres testmozgást folytató hallgatók aránya csak 21%, 55% nem sportol, 13% nem szereti a testmozgást. A szabadidő passzív eltöltésében a hallgatók 39%-a 1-2 óránál több időt tölt a számítógép és a tévé előtt. Az eredmények jól szemléltetik, hogy a pedagógusjelöltek értékrendjében az egészség értéke háttérbe szorul. Ha a tanító nem hangsúlyozza az egészséges életmód és azon belül a testmozgás fontosságát, és nem szereteti meg a tanulókkal – mert maga sem érzi annak fontosságát –, akkor az inaktív népesség aránya még nagyobb lesz.

BÚS ENIKŐ

magyartanár – tantervfejlesztő tanár MA, 10. félév
Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Korom Erzsébet
egyetemi docens, SZTE BTK

A problémaalapú tanítás/tanulás és alkalmazása humán tantárgyak területén

Többek között a problémaalapú tanulás módszere a válasz a gyorsan fejlődő világunk új típusú készségeinek és képességeinek elsajátítására és folyamatos fejlesztésére. A módszer fejlesztően hat a problémamegoldó gondolkodásra, a szociális készségekre, a kritikai gondolkodásra és az önszabályozó tanulásra. Az utóbbi évtizedekben a problémaalapú tanulás módszere elsősorban a természettudományos nevelésben, a matematikatanításban és a mérnökképzésben került előtérbe. Azonban a humán tantárgyak esetében még kiaknázatlanok a fejlesztési lehetőségek Magyarországon. A dolgozat releváns nemzetközi és hazai szakirodalom alapján áttekinti a problémaalapú tanulás tanuláselméleti háttérét, történetét, bemutatja a módszer legfontosabb jellemzőit és alkalmazását, feltárja a problémaalapú tanulás céljainak értelmezését és a hatékonyságával kapcsolatos eredményeket. Az általános áttekintés után egy szűkebb területen, az anyanyelvi kommunikáció és az irodalomtudomány tanításában vizsgálja a problémaalapú tanítás alkalmazásának lehetőségeit. Számos, a felsőoktatásból, illetve a közoktatásból vett példával, kurzusok, foglalkozások bemutatásával támasztja alá, hogy ezek a területek természetükből fakadóan kiválóan alkalmasak a problémaalapú tanulás alkalmazására. Tárgyalja a problémaalapú tanulás módszertani vonatkozásait, például a tanulás szervezésével, a folyamat irányításával és értékelésével kapcsolatos kérdéseket. A szakirodalmi áttekintés és a külföldi példák, tapasztalatok összegyűjtése kiindulópontként szolgálhat a módszer hazai megismeréséhez, kipróbálásához és vizsgálatához.

HEGEDŰS TAMÁS ZOLTÁN

mechatronikai mérnök BSc, 5. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Gépészmérnöki Kar

Témavezetők:

Dr. Bodnár Gabriella

habilit egyetemi docens, BME GTK

Koós Krisztiánné Dr. Szilágyi Brigitta

egyetemi adjunktus, BME TTK

Tanulás és oktatás segítése okostelefonokkal (avagy izoklínák a 6-os villamoson)

Napjainkban már minden diák – legyen szó gimnazistáról vagy egyetemistáról – nagyon jó képességekkel rendelkező mobiltelefonokat, okostelefonokat hordoz a zsebében. Ezeknek mind a kijelzője, mind a processzor- és memóriateljesítménye lehetővé teszi azt, hogy jó minőségű, minden igényt kielégítő szoftvert készítsünk rá.

A diákok szeretik a telefonjukat játéokra, e-mailezésre, facebookozásra használni. Miért ne kaphatna helyet ezek között az oktatás és a tanulás is? Ráadásul egy okostelefon mindig kéznél van. A dolgozat több olyan területet mutat be már megvalósított és több esetben gyakorlatba is átültetett példákon keresztül, amelyekben segédeszközként okostelefont használtunk.

Néhány esetben megvizsgáljuk az alkalmazások bevezethetőségét jogi, pénzügyi és marketing szempontból. A program megvalósításához azokat a pszichológiai, pedagógiai módszereket, ismereteket használjuk, melyek az oktatási folyamat hatékonyságának és a tanulás eredményességének növelését segítik.

A szoftver segít a tananyag mélyebb elsajátításában, a vizuálisabb problémák könnyebb megértésében. Használata a diák és az oktató interaktív kapcsolatát eredményezi, közös munkájuk eredményességét javítja.

Ha ezeket az adottságokat a kihasználjuk, úgy sikereket érhetünk el a tanulás és az oktatás területén. Dolgozatomban ezt a merőben újszerű gondolatot fejtem ki.

ILLÉS MÓNIKA

műszaki menedzser BSc, 5. félév
Dunaújvárosi Főiskola

Témavezető:

Varga Anita
főiskolai adjunktus, DF

Az e-learning oktatási módszer hallgatói megítélése a felsőoktatásban

Napjainkban a teljesebb foglalkoztatás megteremtéséhez és fenntartásához megfelelő minőségű, folyamatosan megújulni képes emberi erőforrásra van szükség. A tanulás nem maradhat a gyermek- és ifjúkor kiváltsága, egész életünket végig kell kísérje, és segítenie szükséges abban, hogy újabb felhasználható tudáselemekre tegyünk szert, aktuális ismereteket szerezzünk a világról. Ezen igényt az e-learning, avagy elektronikus tanulás módszerével igyekeznek kielégíteni. Az elmúlt évtized folyamán hazánk több felsőoktatási intézményében elfogadtatták és a kötelező oktatási szintekbe beépítették ezt az új, alternatív oktatási módszert, ugyanis felismerték, hogy használata az egyetemi-főiskolai oktatási programok keretében stratégiai jelentőségű, az oktatási-képzési piacon fontos előnyserzési tényező lehet. Dolgozatomban a Dunaújvárosi Főiskolán 2011-ben még ismeretlennek számító e-learninget mint a hagyományos oktatás egy lehetséges alternatíváját mutatom be az érintettek (hallgatók, oktatók) megítéléseit figyelembe véve, s azt vizsgálom, hogy milyen megoldásokat kínálhatna az oktatás fejlesztésére, képes lenne-e nagyobb hatékonyságot nyújtani az intézményben. Alapvető célom rámutatni arra, hogy az e-learning alkalmazásával a hagyományos oktatás problémái kiküszöbölhetőek lennének, mindamellet pedig az információs társadalom és gazdaság tudásigényét is kielégítené.

KUTTNER ÁDÁM

tudománykommunikáció a természettudományban MSc, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Kárpáti Andrea
egyetemi tanár, ELTE TTK

Facebook oktatási pilotprogram a szakképzésben

Az oktatási kísérlet célja az volt, hogy választ adjon arra a kérdésre, hogy a közösségi oldalak, elsősorban a Facebook a kapcsolatteremtés és programok meghirdetése mellett felhasználható-e a formális oktatásban, a tanórákon. A Facebook oktatási alkalmazásánál a cél nem az volt, hogy megtanítsuk a résztvevőket a Facebook használatára, hanem az, hogy a tanítás-tanulás folyamatát tegyük sikeresebbé.

A kísérlet két párhuzamosan futó csoportnál kezdődött, és közel nyolc hónapon keresztül zajlott. Az oktatás során heti rendszerességgel használtam/használtuk a Facebook rendszert a tanórai és tanórán kívüli oktatási tevékenységeknél egyaránt. A kezdeti szakaszban csak a Facebook-csoport alapszolgáltatásait használtam, majd a nyár során a Facebook SDK segítségével néhány saját alkalmazást is sikerült integrálni a rendszerbe. Elkészítettem egy komplex, multifunkciós QR-kód generálót és az Online Tudástár nevű távoktatási rendszert, amelyben az időzítő segítségével különböző időpontokban tudok tananyagot megosztani a résztvevőkkel.

Az Online Tudástár belső, védett részére a tanórához kapcsolódó tananyagok kerülnek megosztásra, hasonlóan egy hagyományos e-learning rendszerben felépített kurzushoz. A külső tanulói részében jelenleg a Photoshop képszerkesztő programhoz kapcsolódó speciális, otthoni, önálló munkára kifejlesztett tananyagok kerülnek, illetve kerültek megosztásra. A rendszer igen rövid időn belül rendkívül népszerűvé vált, mindössze két hónap alatt több mint négyszázötven új felhasználója lett. Ez jelentős mértékűnek tekinthető, figyelembe véve azt, hogy az intézmény, ahol a kísérlet zajlott, egy négy tanteremmel rendelkező iskola, és az átlagos tanuló létszám mindösszesen nyolc fő csoportonként.

Az iskolai kísérletek tanulsága alapján a Facebook jól használható iskolában, képes virtuális oktatási környezetként működni. A képzések során több oldalnyi megosztás és hozzászólás jött létre a közösségi oldalon. A bejegyzéseket hat csoportba osztottam, a legfontosabbnak ítélt tanári, illetve tanulói tevékenységek alapján:

1. Intézménnyel történő kapcsolattartás
2. Tanár által kezdeményezett kommunikáció
3. A résztvevők által kezdeményezett kommunikáció
4. Oktató anyagok megosztása
5. Hozzászólások, házi feladatok beküldése és kommentálása
6. Közös munka.

MIRKNÉ HABA ANNA

pszichológia BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Mirnics Zsuzsanna

egyetemi docens, KRE BTK

Ismerjük meg őket!

Online felületen végzett kutatásom a (1) személyiségnek, a (2) középiskolai előéletnek és az (3) egyetemi életformával kapcsolatban kialakításra kerülő új szokásoknak a tanulmányi eredményre gyakorolt hatását vizsgálta. Kiterjedt a tanulással kapcsolatban megélt (4) érzésekre is: flow-, antiflow-élményekre. A Big Five személyiségvonások közül a lelkiismeretességnek az akadémiai eredményességgel való együtt járását számos kutatás kimutatta (Digman & Takemoto-Chock, 1981; Smith, 1967), mások a nyitottság meghatározó szerepét hangsúlyozták (Goldstein, 1986; Ryman & Biersner, 1975 és Sanders & Vanouzas, 1983). A két vonás együttes hatásáról számolt be Graziano és Ward (1992), valamint Zhang (2002). Burris (1976) az extraverziókat mint általános aktivitási szintet jelző mutatóknak a hatását mutatta ki. König és mtársai (2012) a személyiségvonások mellett intelligenciát, tanulással kapcsolatos viselkedési jegyeket is vizsgáltak. Regresszióanalízissel kapott sorrend: tanulási aktivitás, korábbi (középiskolai) tanulmányi eredmények, lelkiismeretesség és a verbális készség. Conard (2006) szerint a kurzusokon való részvétel és a lelkiismeretesség az előmenetel legjobb bejósolója.

Csikszentmihályi (2010) a flow-élmények meghatározó szerepére mutat rá a tehetség kibontakoztatásában. Ullén és mtársai (2012) a flow-élményre való képességnek a neuroticizmussal negatív, a lelkiismeretességgel való pozitív együttjárásáról számolnak be.

Lelkiismeretesség és nyitottság BF-értékeikben szignifikánsan eltértek egymástól a gyenge/közepes/jó tanulmányi eredményű hallgatói csoportok. Megélt flow- és szorongásélményeikben is meghatározóak a különbségek. Középiskolából hozott tananyagbeli tudás szerepe mérsekelt: a diákok harmada ugyanabba az átlag-intervallumba (3,51–4,00) tartozik, bármilyen tárgyi tudással érkezett is a felsőoktatásba. A kezdeti tudásnak a jó eredmények elérésénél van szerepe: 4 feletti, főleg jeles átlag elérése sokkal valószínűbb magasabb tudásszintről indulva. A középiskolai tanulási szokás szerepe viszont meghatározó. Akiknél szokás volt a tanulás, nagy valószínűséggel hozzák a tőlük elvárható eredményeket. Legveszélyeztetettebb a középiskolában az eszükből megélt, órán figyelő, de nem tanuló csoport.

Az egyetemi léttel kapcsolatban kialakításra kerülő új szokások közül a mindenhová eljáró óralátogatás, a kötelezettségek és a szabadidő tervezéssel történő beosztása jár jó tanulmányi átlaggal.

TÖRÖK TÍMEA

gyógypedagógia BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Lesznyák Márta

főiskolai docens, SZTE JGYPK

Diszlexiás fiatalok idegennyelv-tanulási stratégiái

Dolgozatom témája a diszlexia és a nyelvtanulás összefüggései, ezen belül pedig a tanulási stratégiák vizsgálata. Célom minél inkább megvilágítani a témát, minél átfogóbb képet adni a diszlexiáról a nyelvtanulás tükrében. A témaválasztás során felvetődött bennem annak a kérdése, hogy az idegen nyelvet tanuló diszlexiások által használt, illetve kedvelt idegennyelv-tanulási stratégiák vajon mennyiben térnek el a többségi tanulók által leginkább alkalmazott stratégiáktól. Dolgozatomban bemutatom, hogy az egyes csoportokban melyek a leginkább kedvelt és leginkább mellőzött stratégiák, és megpróbálok ebből következtetéseket levonni. Megvizsgálom a két csoport közti hasonlóságokat és különbségeket, valamint kitérek a nemek közt található eltérésekre is.

A kutatás során azt az eredményt kaptam, hogy a diszlexiások nyelvtanulási stratégiái több ponton is eltérnek a többségi nyelvtanulók által használt stratégiáktól, azonban hosszú távú következtetéseket nem tudok levonni a minta alacsony létszámát tekintve. Az eredmények azonban adhatnak egy nagyon jó alapot arra, hogy miért érdemes a témával mélyebben és részletesebben is foglalkozni.

Sajnos a nemek közti különbségek nem igazolódtak be, ez főképp annak tudható be, hogy a csoporton belül a nemek aránya nem volt kiegyenlített, mindenesetre ez is további kutatásra sarkalló tényező.

Az eredmények arra engednek következtetni, hogy diszlexiások nyelvtanulása esetén más stratégiák alkalmazása eredményesebb tanuláshoz vezetne, ez pedig jó hír azoknak, akiket eddig kizártak a nyelvtanulás lehetőségéből a nyelvtanulás sikertelensége miatt.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

IV. A fogható személyek fejlesztésének pedagógiája és pszichológiája

B. BARANYI ZITA

gyógypedagógia – logopédia szakirány
BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

SZÚCS REBEKA ZSUZSANNA

gyógypedagógia – logopédia és tanulásban
akadályozottak pedagógiája szakirány BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Takács István
docens, KE PK

A fogyatékosok megítélése gyermeki szemmel

A fogyatékos és ép társadalom közötti kapcsolat amiatt nem harmonikus, hogy keveset vannak együtt, ezáltal nem ismerik egymást. Sem az ép, sem a fogyatékos embereknek nem könnyű feldolgozni a másságot.

A gyerekek tipikusan másként foglalkoznak a társadalommal, egymással, saját magukkal. Spontaneitás, tisztaság, gyermeki őszinteség jellemzi őket, ezért fordultunk feléjük, hogy vizsgáljuk elfogadó vagy elítélő attitűdjüket.

Történelmi korokon, társadalmakon átívelő szakirodalmi áttekintésünkben a megítélésre helyeztük a hangsúlyt. Fontosnak tartottuk azon szociálpszichológiai jelenségek megemlítését, melyek a fogyatékos szerephez és a társadalmi megítéléshez kapcsolódnak.

Kutatásunk során térségi vizsgálatot végeztünk, melyben törekedtünk a reprezentativitásra. Kérdőívek segítségével igyekeztünk felmérni célcsoportunk, az alsó tagozatos gyerekek megítélését fogyatékos társaik iránt. Vizsgáltuk a média és a szociális környezet befolyásoló szerepét, illetve azt, hogy milyen érzéseket vált ki a fogyatékoság jelensége az ép gyerekekből.

BANK ÉVA

gyógypedagógia BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Nagyné Hegedűs Anita

tanársegéd, SZTE JGYPK

Tanulásban akadályozott gyermekek szorongása

Dolgozatom célja felmérni a tanulásban akadályozott gyermekek szorongásának mértékét. Továbbá igazolni vagy elvetni azt a feltételezést, miszerint a tanulásban akadályozottság, illetve a tanulásban akadályozott gyermekek intellektuális képességzavarából, tanulási korlátaiból eredeztethető, eltérő élettapasztalatok valós rizikófaktorként szolgálnak a szorongás kialakulására többségi iskolában tanuló, ép értelmű, optimális fejlődésmenettel rendelkező kortársakkal szemben.

Dolgozatomban a tanulásban akadályozottság, illetve a tanulásban akadályozott gyermekek, valamint a szorongás több aspektusból történő bemutatása után, empirikus kutatásom eredményeinek tükrében keresem a metszéspontot a tanulásban akadályozottság és a szorongás kapcsolatában.

KASZÁS JUDIT

gyógypedagógia osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Meggyesné Hosszu Tímea
tanársegéd, SZTE JGYPK

Az értelmileg akadályozott felnőttek szexuális élete a bentlakásos intézményekben

Kutatásom során az értelmileg akadályozott felnőttek szexuális életét vizsgáltam a bentlakásos intézményekben. Az ötlet alapjául Nordin Eszter TABU című filmje szolgált. Mivel Tolna megyében lakom, így a vizsgálat helyszíne a Tolna Megyei Önkormányzat Integrált Szociális Intézményének négy tagintézménye volt. Az otthonok között volt rehabilitációs és ápoló-gondozó intézmény is. A kutatás módszereként a félig strukturált interjút alkalmaztam, mivel fontosnak tartom a vizsgálat során a személyes kapcsolat kialakítását. Mind a személyzeti tagokkal, mind az intézményekben élő értelmileg akadályozott személyekkel készítettem interjúkat. Ahol engedélyt kaptam rá, fotókat és hangfelvételeket is készítettem, ezzel is alátámasztva a megszerzett információk hitelességét. A kérdéseket természetesen külön-külön állítottam össze a két csoport részére. Kérdéseim kiterjedtek a személyi és tárgyi feltételekre, a módszertani háttérre, a védekezésre, a gyermekvállalásra, a maszturbációra és sok más témakörre is. A feldolgozott szakirodalom alapján a hipotéziseim a következők voltak: 1. Az értelmileg akadályozott felnőtt személyeket ellátó bentlakásos intézményekben eltérő a szexualitáshoz való hozzáállás, a szexuális nevelés. 2. Vannak olyan intézmények, amelyekben nincs egységesen kialakult módszertan, szemlélet e témával kapcsolatban. 3. Nem minden intézmény felel meg a törvényben megszabott személyi feltételeknek, hiszen nem mindenhol alkalmaznak gyógypedagógust a lakók fejlesztésében. Úgy gondolom, kutatásom során olyan kérdésekre kerestem a választ, amelyek még ma is tabunak számítanak a szakmában, így mindenképp fontosnak tartom a kutatás folytatását. Eredményeim alapján elmondható, hogy jelenleg sincs egységesen kialakult módszertan a témában ezekben az intézményekben. Fontosnak tartom a kutatás megismétlését pár év múlva, illetve a vizsgálat kiterjesztését a 18 éven aluli személyeket ellátó bentlakásos intézményekben.

KEGYES KLAUDIA

gyógypedagógia BA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Máténé Homoki Tünde

tanársegéd, SZTE JGYPK

Érzékenyítő programok jelentősége az értelmileg akadályozott személyek elfogadásában Dunaújváros és Szeged település viszonylatában

Az értelmi fogyatékos emberek léte univerzális jelenségnek számít. A társadalmi integrációjukat támogató európai és hazai jogszabályi környezet ellenére általános problémának mondható, hogy a többségi társadalom kevés ismerettel rendelkezik az értelmileg akadályozott populációval kapcsolatban, nem tudják, hogyan segíthetnének nekik.

A kutatás célkitűzései között szerepelt, hogy a többségi társadalom részéről – az általános iskolás gyermekekre fókuszálva – feltárja, hogy mennyi ismerettel rendelkeznek az értelmileg akadályozott személyekről, valamint bizonyítsa az érzékenyítő programok pozitív hatását, hangsúlyozva ezek szerepét az értelmileg akadályozott személyek elfogadásában. A kutatásban Dunaújváros és Szeged városa került összehasonlításra.

Hipotéziseinket szakirodalmi áttekintés, dokumentumelemzés, kérdőíves felmérés és interjú módszerével teszteltük.

A dokumentumelemzés célja, hogy megvizsgálja, a Nemzeti alaptantervben milyen módon szerepel a fogyatékoság. A kérdőíves vizsgálat arra kereste a választ, hogy a többségi általános iskolában tanuló diákok mennyi ismerettel rendelkeznek az értelmi fogyatékos személyekről, az iskolában beszélnek-e erről a témáról, vettek-e már részt közös programokon, és ha igen, milyen tapasztalatokat, élményeket szereztek. A kérdőíves vizsgálatban 7 általános iskola 165 tanulója vett részt. Az interjú egy dunaújvárosi és egy szegedi, sajátos nevelési igényű gyermekeket külön nevelő gyógypedagógiai intézmény igazgatójával készült. Az interjúkérdések arra vonatkoztak, hogy az intézmények vezetői mennyire tartják feladatuknak az érzékenyítő programok rendezését, szerveznek-e ilyen programokat, ha igen, milyen gyakorisággal, milyen feltételei vannak egy ilyen program megszervezésének.

A kérdőíves vizsgálat igazolta, hogy az ép gyermekek kevés és nem adekvát ismerettel rendelkeznek az értelmileg akadályozott személyekről, a többségi általános iskolákban nem beszélnek erről a témáról. A kutatás eredményei alátámasztották azt is, hogy a legtöbb általános iskolában nincs lehetősége a gyermekeknek arra, hogy érzékenyítő programokon vegyenek részt. Az interjúk során nyert információk alátámasztják azon hipotézisemet, miszerint Szegeden a vizsgált gyógypedagógiai intézmény több érzékenyítő programot rendez, valamint nagyobb hangsúlyt kap a társadalmi érzékenyítés, mint Dunaújvárosban.

KOVÁCS ANETT

tanulásban akadályozottak pedagógiája, logopédia BA, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezetők:

Csomortáni D. Zoltán
főiskolai adjunktus, SZTE JGYPK

Dr. Szuromi István
igazgató, Csongrád Megyei Közművelődési, Pedagógiai
és Sportintézmény

„Aki szegény, az a legszegényebb.” A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő csoportjaiban megjelenő másodlagos pszichés sérülések resztoratív szemléletű kezelése.

Mit nevezünk resztorációnak?

„Olyan eljárás, mely során az adott sérelemben érdekelt minden résztvevő összeül, hogy közösen döntsön az elkövetett cselekmény utóhatásának és jövőbeni szerepének ügyében.” (Tony Marshall, 1996)

A konfliktus, érdeellentét két személy között, amely magában hordozza a továbblépés lehetőségét, ugyanakkor a konfliktuskezelő technikák pozitív esélyt adnak a változtatásra.

Kutatásom célja az volt, hogy felmérjem a resztoratív szemléletű konfliktuskezelés iránti igényeket a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő csoportjaiban, illetve a diák-diák és tanár-diák kapcsolatokba egy újfajta, közösségközpontú problémamegoldást közvetítsek.

Kutatásom két részből épült fel. Egy szakmódszertani és egy kutatás-módszertani részből. A szakmódszertani rész során a resztoratív módszert próbáltam ki a sajátos nevelési igényű fejlesztő csoportokban, ami beavatkozást jelentett a csoportok működésébe. Azt vizsgáltam, hogy a kísérleti beavatkozás hoz-e valamilyen változást a csoport hangulatában. A gyakorlat során csoportkonferenciákat tartottam, és kérdőívek segítségével mértem annak hatásait, valamint a resztoratív igényeket és a sajátos nevelési igény különböző dimenzióit.

A csoportértekezlet hatása a teljes mintán csak tendenciaszerűen, de a részeredményekben szignifikánsan mérhető volt (alsó tagozatban és a fiúk esetében). A kvalitatív eredmények azt mutatják, hogy a másodlagos pszichés tünetek súlyosabbak lehetnek az eredetileg fejlesztésre szoruló gyengeségeknél, ezért gyakorlatok alkalmazására fokozott szükség jelentkezik a fejlesztő csoportokban.

Szignifikánsnak mutatkozott a jó kapcsolati minőségek és a kiegészi veszély csökkenésének viszonya, valamint az életkor és a jó kapcsolati minőség pozitív összefüggése.

Távlati céljaim között szerepel a csoportértekezletek további tanulmányozása, az alsó és felső tagozatos diákok eredményei közti eltérések részletes feltárása, illetve a gyógypedagógusok és gyógypedagógiai kliensek iskolai elfogadottságának vizsgálata.

LÁNG CSENGE

gyógypedagógia BA, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Témavezetők:

Kas Bence
tanársegéd, ELTE BGGYK

Örley Zita
külső munkatárs, Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet

Az alternatív és augmentatív kommunikáció alkalmazási lehetőségei afáziás személyeknél

A dolgozat témája az alternatív és augmentatív kommunikáció alkalmazási lehetőségei az afáziaterápiában. Az afázia mint nyelvi akadályozottság esetében kézenfekvőnek tűnik a beszéd más csatornákkal való helyettesítése. Erre ad eszköztárat az alternatív és augmentatív kommunikáció (AAK). Az afázia és AAK általános jellemzői után a nemzetközi szakirodalom alapján az aktuális kutatási eredmények kerülnek bemutatásra. Ezt követi a német és magyar logopédusok által kitöltött kérdőíves kutatás eredményeinek összehasonlító elemzése. A szakirodalom és a kutatás alapján elmondható, hogy az AAK-nak fontos szerepe lehet az afáziaterápiában, melyet további kutatások és szakmai ismeretterjesztés mozdíthat előre.

MÁRTON DÓRA

gyógypedagógia BA, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Nagyné Hegedűs Anita
tanársegéd, SZTE JGYPK

Tanulásban akadályozott gyermekek figyelmének és emlékezetének fejlesztése

A tanulási képesség kialakulásában elengedhetetlen szerepe van a legtöbb kognitív funkciónak. Dolgozatomban a figyelem és az emlékezet témakörének körüljárására vállalkozom a teljesség igénye nélkül. A figyelem alapvető képesség, az információszerzés elemi feltétele. Kapuként működik a tudás megszerzéséhez. Az emlékezet olyan összetett kognitív képesség, amely biztosítja az ingersorok bevéését és felidézését.

A dolgozatomban célja, hogy felhívja a figyelmet az emlékezet és a figyelem fejlesztésének fontosságára, mivel e kognitív funkciók megfelelő funkcionálása nélkül nem beszélhetünk eredményes tanulásról. A tanulásban akadályozott gyermekek figyelmi terjedelme szűk, nem tartós és sokkal fáradékonyabb, fokozottabban jellemző a kicsapongás, a hullámzás. A felidezés során nem tudnak mindent pontosan felidézni. A gyermek többnyire csak az utolsó elemre emlékszik egy hosszú utasításból, a tanultakat nehezen tudja „lehívni” a tartós memóriából. Éppen ezen problémákból adódóan szükséges a minél többszöri ismétlés és gyakorlás a tanulásban akadályozott gyermeknek mind a figyelem, mind az emlékezet terén. A dolgozat empirikus vizsgálatában négy gyermek figyelem- és vizuálisemlékezet-fejlesztése történt. A gyermekek 10-12 évesek, diagnózisukat tekintve mindannyian enyhe értelmi fogyatékosak. A vizsgálatba bevontam egy illesztett kontrollcsoportot is, mivel fontos, hogy a kapott eredmények alátámaszthatók legyenek. A fejlesztés megkezdése előtt mindkét csoporttal felvettem egy előtesztet, majd a fejlesztés befejezésekor egy utótesztet, ezzel biztosítva a fejlesztés eredményességének szemléltetését. A fejlesztés 2012. márciustól májusig történt, heti két alkalommal.

A figyelem területén a fejlesztett csoport átlagosan 26%-os fejlődést mutatott az utófelméréskor. A kontrollcsoport ezzel szemben átlagosan 9%-os fejlődést mutatott. Az emlékezet terén a fejlesztett csoport átlagosan 22%-ot, míg a kontrollcsoport átlagosan 2%-ot fejlődött. Összességében elmondható, hogy a gyerekek fejlődtek az eltelt időszakban. A fejlesztésben eltelt rövid idő ellenére mérhető eredményeket kaptam mind az emlékezet, mind a figyelem területén a két csoport között. Ugyanakkor a kimutathatóbb, elkülönültebb eredmények érdekében egy hosszabb távú fejlesztés megvalósítása szükséges.

NOVÁK TÍMEA

gyógypedagógia BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Takács István
docens, KE PK

Baranya megyében élő Down-szindrómás fiatalok lehetőségei az iskola befejezése után

Nincs két világ! Ugyanabban a világban kell megállni a helyét, kell dolgoznia, kell hasznosan töltenie az idejét egy ép és egy fogyatékos embernek. A Down-szindrómás (DS) fiatalok és felnőttek vágnak társra, külön életre, munkára, utazásra, tárgyakra vagy akár arra, hogy a világ felfigyeljen a tehetségükre. Nem akarnak kevesebbet a világból, mint amit az adhat.

Kutatásom célja, hogy felmérjem a Baranya megyében élő Down-szindrómás fiatalok munkába állási törekvéseit, elhelyezkedési lehetőségeit a nyílt munkaerőpiacon, emellett Down-szindrómával élő, iskolarendszerből kikerült felnőttek életét, életmódját, továbbá a fiatalok és felnőttek vágyait, illetve jövőjükre nézve a terveiket. Vizsgálódásom másik fele arra fókuszált, hogy a szülők milyen továbblépési lehetőségeket látnak az iskola befejezése után, illetve hogy gondolkodnak-e gyermekük intézetben vagy lakóotthonban való elhelyezéséről. A vizsgált populáció a 16 év feletti DS fiatalok és felnőttek. Az adatgyűjtés eszközeként félig strukturált interjú alkalmaztam. A kutatás ideje alatt 31 Down-szindrómás fiatallal és felnőttel ismerkedtem meg, összesen 51 interjú készítem.

Hipotézisemben három állítást fogalmaztam meg. Feltételezésem, miszerint az iskolát végzett Down-szindrómás fiatalok munkaerő-piaci helyzete lényegesen rosszabb és korlátozottabb, mint a fiatal pályakereső ép társaiké, beigazolódott, ugyanakkor a megkérdezettek több mint a fele (77%) valamilyen alapítványnál, egyesületnél foglalkoztatva van. Hipotézisem második pontjában megfogalmaztam, hogy ugyanolyan álmok, vágyaik vannak, mint bármely más fiatalnak, rendelkeznek célkitűzéssel és jövőképpel, ám ezek megvalósulása erősen korlátozott. Az interjúk elemzése alapján a megkérdezettek több mint a fele beszélt a jövőről, emellett kutatásomból kiderül, hogy rendelkeznek vágyakkal és álmokkal. Egy egyszerű, kiemelkedő képességű lány esetét is bemutatom dolgozatomban. Hipotézisem harmadik pontja, hogy a Down-szindrómával született gyermekek szüleinek nincs elképzelése, hogy az iskola befejezése után melyik az a megfelelő hely, amelyik betöltené ugyanazt a szerepet, amelyet az iskola. Véleményem szerint a legtöbb szülő nem tudja, hogy gyermekük hova fog kerülni akkor, amikor a szülő már nem tud gondoskodni gyermekéről. Feltételezésem a kutatás eredményeinek összevetésekor igaznak bizonyult.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

V. A magyar mint anyanyelv pedagógiája

ADAMIK ZSOLT ISTVÁN

magyartanár – hittanár MA, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bíró Ferenc
főiskolai tanár, EKF BTK

A palóc nyelvjárás archaikus vonásainak bemutatása a magyar nyelv változatainak oktatása során

A dolgozat tematikus tervezésében korábbi TDK-tapasztalatom segédkezett. A nyelvjárási sajátosságok vizsgálatának anyagát ezúttal módszertani alapokra kívánom helyezni, melyben a nyelvváltozatok oktatásának szerepe, a nyelvjárás jelentősége, a területi nyelvváltozat fogalma is kiemelkedik. Korábbi szempontrendszerem bővítésével, egy-egy új lehetőség felhasználásával igyekszem dolgozatomban a nyelvjárással kapcsolatos tanítási egységek újszerű lehetőségeinek feltárását megvalósítani. A dolgozat első felében a tanterv és a tankönyvek kínálta oktatási lehetőségeket vizsgálom, kiemelve a területi nyelvváltozat fogalmi megközelítéseit. Ezt követően igyekszem középpontba helyezni a módszertani szempontokat. Hogyan valósulhat meg a nyelvjárásokról való ismeretelsajátítás az iskolán kívül? A dolgozat további részei ezen nézőpont szerint készülnek el. A szakköri munka szépségei, a csoportos tanulás, majd maga a nyelvjárás kutatás tanítása is előtérbe kerül. Nem feledkezhetünk meg az IKT- és online eszközök sokszínűségéről sem, illetve az ezek által kínált lehetőségekről. Így valósul meg a dolgozat célkitűzése, mely szerint a nyelvi szinteken való vizsgálódás elősegíti a diákokban a nyelv rendszerszerű szemléletét, ugyanakkor megtanulhatják, hogy maga a nyelvjárás érték, mely megbecsülendő.

Munkámban egy konkrét pedagógiai koncepció megvalósítására törekszem, melynek segítségével bemutatom, hogyan képzelem el a nyelvjárási sajátosságok tanítását egy konkrét nyelvjárás (a palóc) segítségével. Természetesen nem feledkezem meg a didaktikai mozzanatok fontosságának tárgyalásáról sem, így maga a motiváció, illetve a szemléltetés lehetőségeinek vizsgálatát is dolgozatomba fogom építeni.

CZIRJÁK ZSUZSA

konduktor BA, 7. félév

Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete

Témavezető:

Pintér Henriett

adjunktus, MPANNI

A vers fejlesztő hatásának vizsgálata sajátos nevelési igényű óvodáskorúak körében. A vers hatása a fonológiai tudatosságra.

A fonológiai tudatosság az olvasástanulás alapját képezi, ezt kutatások bizonyítják (pl. szótagokat, hangokat kiemelni, más szótagokkal, hangokkal helyettesíteni, a szótagok, hangok sorrendjét megváltoztatni). Fejlődésével (Goswami, 2002; Gillon, 2004) és fejlesztésével (Kurtz, 2010) kapcsolatban számos nemzetközi és hazai vizsgálat készült. Jordanidisz (2009) 4–6 évesekkel végzett kutatásai rávilágítottak a rímképzés szignifikáns fejlődésére, amelyet a vers alapjául szolgáló ritmus segít, s ez hatással lehet a fonológiai tudatosságuk fejlődésére is. A kutatásom fő kérdése: az általam összeállított versgyakorlatok célzottan fejlesztik-e a fonológiai tudatosságot az integrált és a szegregált óvodai csoportokban? Az első hipotézisem, hogy az előteszthez képest szignifikáns eredmény mutatható ki a csoportok fonológiai tudatosságának fejlődése során a rímképzés, a szótag-izoláció és -szintézis, valamint a szavak fonémákra bontása során a vers hatásainak következtében. A második hipotézisem, hogy különbség mutatható ki az integrált és a szegregált óvodai csoportoknál különös tekintettel a szótag-izoláció és -szintézis fejlődésére. Egy kutatást mutatok be, amelyben az általam összeállított versgyakorlatokat végeztem el egy integrált óvodai csoportban, illetve a Pető Intézet szegregált óvodai csoportjában. A mérés 6 alkalommal 15 percen történt a csoportokban. Az adatok feldolgozása a szavak ejtésének számszerű összesítésén alapult; kvalitatív módszere a jegyzőkönyvek dokumentumelemzése és a pedagógusokkal elvégzett interjúk feldolgozása, kvantitatív módszere az elő- és utóteszten elért eredmények különbségvizsgálata. Az előteszt során a csoportok 100%-os eredményt értek el a magánhangzó-kiemelés területén, ami feltételezőleg a rendszeres, e célra irányuló fejlesztés hatására ért el kimagasló fonológiai tudatossági szintet. A fejlesztő program során a csoportok hasonló eredményekkel végeztek; a legnagyobb fejlődést a rímek képzése, valamint a szótag-izoláció és -szintézis során érték el. Az eredmények tükrében meggyőződésem, hogy a két terület (a vers és a fonológiai tudatosság) összekapcsolása sikeresen és eredményesen fejleszti az óvodáskorú gyermekek fonológiai tudatosságát, azon belül is a szótag-izolációt, a -szintézist és a rímképzést, amennyiben legalább heti rendszerességgel megtörténik a fonológiai tudatosság ezen részterületeire tervezett versgyakorlatok alkalmazása az óvodai csoportokban.

DANCZI ANNAMÁRIA

tanári (magyar-, német-) MA, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Antalné Dr. Szabó Ágnes – Dr. Juhász Dezső
egyetemi docens, egyetemi tanár, ELTE BTK

Hol és hogyan beszélünk? – Határon túli nyelvjárási háttérű középiskolások vizsgálata a kódváltás szempontjából

Napjainkban is időszerű a magyar iskolákban tanuló gyerekek nyelvismeretével, nyelvhasználatával foglalkozni a magyar nyelvterület különböző pontjain, összefüggésben a tanulók nyelvi és társadalmi környezetével, hiszen a nyelvjárás jelen van az anyanyelvi nevelésben mint az oktatást-nevelést befolyásoló tényező. A dolgozat tárgya a nyelvjárási beszédű középiskolásoknak a nyelvjáráshoz való viszonyulása, illetőleg az iskola, az anyanyelvi nevelés hatása a gyerekek nyelvjárási beszédére, ennek változására. A dolgozat foglalkozik a nyelvjárási ismeretek iskolai tanításával, ennek pedagógiai vonatkozásaival is. A nyelvjárási területen élő diákok a különböző szituációkban eltérő mértékben és módon használják nyelvjárásukat, és különbözik a nyelvjárásokról, saját nyelvhasználatukról kialakított képük, véleményük is. A kutatás témája határon túli 11. évfolyamos szakközépiskolai diákok kódváltásának, valamint saját nyelvjárásukhoz, nyelvváltozatukhoz, a köznyelvhez fűződő attitűdjének vizsgálata. A vizsgálat helyszíne Érsekújvár és Révkomárom, a kutatás módszere kérdőíves vizsgálat. A kutatás célja a határon túli nyelvjárási területen élő fiatalok nyelvhasználati jellemzőinek feltárása, valamint a nyelvjárási beszédmód színtereinek meghatározása. A kutatás hipotézisei: a) A diákok többsége felismeri, hogy lakóhelyén nyelvjárást használnak, és ők maguk is beszélnek nyelvjárásban. b) A tanulók közül sokan életkorhoz kötik a nyelvjárás használatát. c) Több tanuló nyelvjárási beszédmódját kijavították már (főképpen az érsekújvári diákokét). A munka részletezi a kutatás főbb kérdéseit és csomópontjait. Az elméleti háttér bemutatása, a téma szakirodalmának elemző összefoglalása rámutat a kérdés fontosságára, bevezeti a kutatás kérdéseinek tárgyalását. A dolgozat bemutatja és elemzi a kutatás eredményeit, valamint erre építve lehetséges megoldási javaslatokat és következtetéseket fogalmaz meg. A dolgozat záró szakpedagógiai fejezet összefoglalja a nyelvjárások tanításának és a nyelvjárásokkal kapcsolatos pozitív attitűd fejlesztésének elveit, más témakörökkel való kapcsolatait, valamint gyakorlattípusait. A kutatási eredmények irányt mutathatnak az anyanyelvi nevelésben közreműködő, bármely szakos kezdő és gyakorló pedagógus számára, hogyan foglalkozzanak a nyelvjárásokkal, a nyelvjárási beszédű tanulókkal.

KURUCZ ZSUZSANNA

gyógypedagógia BA, 5. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Laczkó Mária
adjunktus, KE PK

Hatéves nagycsoportos óvodás iker- és nem ikergyermek spontán beszédalkotási folyamatai

Dolgozatunk célja hatéves nagycsoportos óvodás ikergyermek szókincsének és spontán beszédének több szempontú vizsgálata, valamint kortársaikhoz történő viszonyítása volt. Azért esett erre az életkorra a választásunk, mert ez az anyanyelv-elsajátítás első nagy, záró szakasza.

Az ikrek rendhagyó beszédfejlődésének ismeretében feltételeztük, hogy beszédanyaguk mind a szókincs, mind a spontán beszédalkotási folyamataikban eltér kortársaikétól. Hipotézisünk az volt, hogy beszédük a szavak számában, morfológiai, szintaktikai szerkesztettségében egyaránt különbözhet kortársaikétól. Feltételezésünk szerint az ikerpár tagjainak egymáshoz viszonyított lehetséges különbsége a beszédprodukciónál illetően összefügg az egymás közötti dominanciaviszonnyal. Feltételeztük továbbá, hogy a nemek közötti különbség az ikergyermek esetében is megmutatkozik. A fenti kérdéseket és hipotéziseket esettanulmányunkban vizsgáltuk meg kísérleti módon. A kísérlet résztvevői két képzetű fiú és két képzetű lány ikerpár, valamint négy fiú és négy lány nem iker, hatéves, nagycsoportos gyermek voltak. A kísérlet anyaga két részből állt. Az első részben egy öt képből álló összefüggő képsor történetének elmesélésére, a második részben pedig egy általuk választott téma kifejtésére kértük a gyermekeket.

A mondatok/megnyilatkozások grammatikai-szintaktikai komplexitásának mértékét a KFM-mutató és az MLU-szám alapján határoztuk meg. A vizsgálat eredményei igazolták, hogy az ikerlét eltérést eredményez az azonos életkorú nem ikergyermek mozgás- és beszédfejlődésétől. Ez az eltérés negatív irányú, tehát elmaradást jelent. Ezt az elmaradást jelen kutatási anyagunkban az ikerlányok az iskoláskor elérésének idejére behozták, sőt, helyenként a nem ikerlányoknál jobban teljesítettek. Az ikerfiúk a nem ikerfiúkhoz képest gyengébb beszédprodukciónál nyújtottak. Anyagunkban az első- és másodszülöttek tekintetében a kezdeti beszédfejlődéskor kialakuló dominanciaviszonyok a vizsgált életkori szakaszban is fennálltak. A nemek szerinti eltérések a lányok javára egyértelműen kimutathatók voltak az ikrek és a nem ikrek beszédprodukciónál egyaránt.

LUKÁCS KRISZTINA

magyartanár és történelemtanár MA, 4. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Antalné Dr. Szabó Ágnes
egyetemi docens, ELTE BTK

A tanári instrukciók szerepe a szövegalkotás fejlesztésében

A szövegalkotás fejlesztése kiemelt területe az anyanyelvi nevelésnek, hiszen a szövegalkotási képesség nemcsak a sikeres érettségihez, hanem az élet egyéb területein is fontos és szükséges. Ennek ellenére a magyarországi fogalmazásvizsgálatok a tanulók szövegalkotási képességének hiányosságait tárják fel. A dolgozat témája a tanulói fogalmazások javítását támogató tanári instrukciók vizsgálata. A kutatás célja feltárni a tanári instrukcióknak a szövegalkotásban betöltött szerepét. A kutatás módszere egyrészt az egyéni tanítási gyakorlatra épülő pedagógiai kísérlet, másrészt kezdő, illetve tapasztalt pedagógusok körében végzett pedagógiai kísérlet és kérdőíves felmérés. Az első kísérlet célja egy középiskolai osztály fogalmazásváltozatainak összehasonlító elemzése, a szerző által megfogalmazott tanári instrukciók hatékonyságának a vizsgálata a szövegalkotás folyamatában. A másik kísérletben egy kérdőíves felméréssel összekötve 10 kezdő és 10 tapasztalt pedagógus javította ki és értékelt ugyanazt a fogalmazást először az eredményközpontú, majd a folyamatközpontú fogalmazástanítás elvei alapján. A kutatás hipotézisei: 1. A tanári instrukciók folyamatközpontú alkalmazása hatékonyabban segíti a tanulók fogalmazásainak minőségi javulását. 2. A fogalmazástanítás produktumorientáltsága befolyásolja a tanároknak a szövegekhez való viszonyát, a javítást és a szöveges értékelést.

A dolgozat elméleti fejezete áttekintést nyújt az anyanyelvi nevelés aktuális céljairól és feladatairól, a fogalmazásdefiniciók közös pontjairól, valamint az írás, a beszéd és az olvasás kölcsönhatásairól. Azt is taglalja, hogy milyen eredményei lehetnek a fogalmazástanítás különféle szemléletformáinak, és milyen hatással van a szövegalkotás fejlesztésére az írás folyamatának kognitív modellezése. A folyamatközpontú fogalmazástanítás gyakorlati alkalmazásáról szóló rész bemutatja a kísérletben résztvevő osztályt, a szövegváltozatok elemzésének eredményeit, valamint a tanári instrukciók hatását a fogalmazások végső változatának kidolgozására. A dolgozat harmadik részének témája a tapasztalt és a kezdő pedagógusok elemzési, javítási szokásainak leírása a kérdőíves vizsgálat és az összesen 40 szövegjavítás eredményei alapján. A dolgozat végén megfogalmazott, a fogalmazástanítás szemléletformáival kapcsolatos következtetések hasznosak lehetnek mind a kezdő, mind a tapasztalt pedagógusok számára.

SIMON VIKTÓRIA

magyartanár MA, 7. félév

Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. N. Császi Ildikó

Egyetemi docens, KRE BTK

Modern kódkeveredés – az internetes nyelvhasználat hatásai fiatalok írásbeli fogalmazásaiban

A tanulók kézzel írt fogalmazásainak vizsgálata során bebizonyosodott, hogy létrejöhet kódkeveredés az internetes nyelvhasználat normarendszere és a hagyományos nyelvi rendszer szabályai között helyesírási, grammatikai, stilisztikai és formai tekintetben is.

A kódkeveredés létrejöttét nem befolyásolja számottevően, hogy a közlő mennyi időt tölt a számítógép előtt, és hogy személyes internetes nyelvhasználatában mennyire tér el a hagyományos normáktól. Kódkeveredés akkor jön létre, ha a hagyományos szabály nem eléggé rögzült, és a szerző elbizonytalanodik (tulajdonnevek, dátumok, időpontok), vagy ha a hagyományos szabály számonkérése és betartatása megengedőbb (központozás). Stilisztikai szempontból kódkeveredés léphet fel a beszédszerű és szlenges elemek átvétele révén, amelyek egyre nagyobb arányban fordulnak elő a kézzel írt fogalmazásokban. A grammatikai kódkeveredés elsősorban a tagolatlan, hiányos, hanyag szerkesztettségű mondatokban és a toldalékolási tévesztésekben érzékelhető. A hagyományos levél formai követelményei is egyre inkább felülíródnak az elektronikus levélre jellemző szerkesztési, formai sajátosságok hatására.

A kódkeveredés kiküszöbölése érdekében az anyanyelvoktatásnak elsődleges feladata a biztos kódváltás képességének megtanítása. Ehhez azonban szükséges az internetes nyelvhasználat normarendszerének, belső működésének megismerése, feltérképezése és beemelése a tananyagba.

SZABÓ ORSOLYA

magyartanár/ nyelv- és beszédfejlesztő tanár MA, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Gonda Zsuzsa
doktorjelölt, ELTE BTK

Google-alkalmazások az anyanyelvi órán

Az új technikai eszközök forradalma elkezdődött, az oktatásban is jelen van. Új paradigmák szükségesek az átalakuló oktatásban. A 2013-ban bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben megfogalmazódik az igény a digitális technikák iskolákban való alkalmazására. Cél: az oktatási folyamat során megismertetni a tanulókkal azokat az eszközöket, digitális technikákat, amelyeket az iskolából kikerülve alkalmazni tudnak. A dolgozat célja, hogy bemutasson olyan digitális technikára épülő, a tanórán előforduló alkalmazásokat, amelyek bárki számára hozzáférhetőek, és sokak számára ismertek. Hogyan valósítható meg Google-alkalmazásokkal egy anyanyelvi óra? A dolgozat első részében áttekintés olvasható a megváltozott tanulási környezet hatásairól, az IKT-forradalom megvalósulási nehézségeiről, az anyanyelvi nevelés kiemelt szerepéről.

A dolgozat második egységében egy empirikus kutatás részletei kerülnek bemutatásra, amely a Google-alkalmazások anyanyelvi órán való előfordulását vizsgálja.

A dolgozat további részében gyakorlati példák találhatók a Google-alkalmazásokkal. Konkrét példák, óratervek jelennek meg a Google-alkalmazások felhasználásával.

VADÁNYI DIÁNA

óvodapedagógus BA, 2. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Koósne Sinkó Judit

tanársegéd, ELTE TÓK

A balkezesek írás- és olvasásnehézségei. Írásminták elemzése

Dolgozatom témája a balkezesség és a balkezes gyerekek iskolai oktatásának kérdése. Hipotézisem, hogy a balkezeseknek szükségük van differenciált írásoktatásra. A dolgozatom első részében egy átfogó, elméleti képet nyújtok a kézhasználatról és a jobbkezesség fölényének kialakulásáról, valamint arról, hogy az egyes korszakokban hogyan viszonyultak a balkezesség kérdéséhez. Megvizsgálom a jobb- és a balkezesség lehetséges okait, a kézhasználat kialakulását gyermekkorban, valamint szót ejtek az átszoktatás lehetőségéről, következményeiről, és általánosan az írástanulásról, -tanításról. Hipotézisem igazolásához feltárom a balkezeseket érintő írásproblémákat, azok megoldásait, valamint a balkezes gyerekek számára hasznos eszközöket. Dolgozatom második részében két kérdést vizsgáltam. Egyrészt azt kívántam feltérképezni, hogy az elméleti úton megtudott dolgok hogyan és milyen mértékben valósulnak meg az iskolai mindennapokban. Gyakorló pedagógusokkal készített interjúim alapján választ kaptam második hipotézisemre, mely szerint a pedagógusok nincsenek kielégítően felkészítve a balkezesség problémáinak kezelésére. Másrészt kíváncsi voltam arra is, hogy van-e különbség a bal- és jobbkezes gyerekek írása között. Gyerekek írásmintáinak elemzése során igazolást nyert harmadik hipotézisem, mely szerint a kézdominancia függvényében több szempontból is felfedezhetőek különbségek az írások között. Kutatásom eredményei igazolják hipotéziseim helyességét, és rámutatnak, hogy a pedagógusképzésben is érdemes lenne nagyobb figyelmet szentelni a témának.

VAKULA TÍMEA

Magyartanár és nyelv- és beszédfejlesztő tanár MA, 5. félév
Ötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Raátz Judit
főiskolai tanár, ELTE BTK

„Ülj mellém mesekor!” – a hallás utáni szövegértés fejlesztése népmesével

A kutatás a népmese hallás utáni szövegértés fejlődésére gyakorolt hatását vizsgálja úgy, hogy közben célul tűzte ki egy középsős óvodai csoport hallás utáni szövegértésének a fejlesztését is. Az 50 alkalmat felölelő fejlesztés a Nagy József által kidolgozott fejlesztő mesékre (Nagy József, 2009) épült.

A dolgozat a választott módszer ismertetése mellett a mese fejlesztő hatásának, a kísérleti tapasztalatoknak, valamint a hallás utáni szövegértési teljesítmény mérésének és fejlődésének bemutatására is hangsúlyt fektet, valamint kísérletet tett a módszer továbbfejlesztésére, az újonnan kidolgozott gyakorlatok bemutatására is.

A kutatásban 51 középsős csoportos óvodás vett részt, az egyik csoportba járó gyermekek tízhetes intenzív fejlesztést kaptak. A szerző korábbi kutatásokra alapozva feltételezte, hogy a fejlesztés hatására a gyermekek teljesítménye jelentős mértékben növekedni fog.

Az első hipotézis szerint a rendszeres otthoni mesélés pozitív hatása kimutatható lesz a gyermekek hallás utáni szövegértési eredményeiben. A feldolgozott kérdőívek és a gyermekek eredményei ezt nem igazolták, a szülők iskolai végzettsége és a mesélés gyakorisága, valamint az elért eredmény és a mesélés gyakorisága között nincs szignifikáns összefüggés.

A második hipotézis szerint a gyermekek kisebb csoportjánál volt elvárt az életkornak megfelelő szintű hallás utáni szövegértési teljesítmény. Ez a feltételezés nem igazolódott, a gyermekek 53%-a az életkorának megfelelő vagy annál jobb szinten teljesített. Az elvárt teljesítménytől elmaradóknál azonban akár hároméves lemaradás is megfigyelhető volt.

A mesetréning fejlesztő hatásaira vonatkozó harmadik és negyedik hipotézis a várt eredményeket hozta: a beszédfejlesztő foglalkozáson részt vett gyermekek szignifikánsan jobb eredményt értek el a szövegértési tesztben, mint a kontrollcsoport tagjai; a fejlődés mértéke minden esetben legalább 10% volt. A kutatás számmal nem mérhető eredményei megerősítik a fejlesztés szükségességének és eredményességének tényét: több gyermek beszédkedve is növekedett; megnőtt a gyermekekben a mesék iránti igény, a történetek hallgatásának a szociális hatásai is előtérbe kerültek. A módszer használata így megfontolandó az óvodapedagógusok és az iskola alsó tagozatainak tanítók számára is, hiszen segítségével a gyerekek egyik legtermészetesebb tevékenységére alapozva – a szövegértés fejlesztésén keresztül – csökkenthetőek az iskolai kudarcok.

VIGH ÉVA

magyartanár – angoltanár MA, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kusper Judit
főiskolai docens, EKf BTK

Mesés iskola

(A [nép]mese alkalmazási lehetőségei a középiskolás korosztályban)

Dolgozatom alapja a három éve elkészült A népmesék hermeneutikai és őstörténeti megközelítése című szakdolgozatom volt. A BA-képzés elvégzése után is foglalkoztatott a népmesék világa, majd a tanári képzés során fogant meg a gondolat, hogy a népmesékről összegyűjtött és rendszerezett szakirodalmat, valamint személyes tapasztalataimat miként lehetne aktív és használható tudássá és gyakorlattá fejleszteni.

A meséknek számos megközelítési szempontja lehetséges, azonban ezek közül csak azokat emeltem ki, amelyek a középiskolai mesegyakorlat kidolgozásában a legnagyobb szerepet játszották. Az őstörténeti vagy hermeneutikai megközelítésre nem tértem külön ki, hiszen – bár a későbbi módszertan kidolgozásában bizonyosan számottevőek lesznek, de – az alapvető elméleti háttér megfogalmazásához nem láttam szükségét e területek dolgozatbeli megjelenítésének. Dolgozatomban az elméleti információk rendszerezése, a szakirodalmi olvasmányok és egyéni meglátásaim integrálása után az első gyakorlati tapasztalatok elemzése olvasható. A feldolgozott mesék, írások érdekessége, hogy középiskolai környezetben születtek, s így alátámasztják elméleti felvetéseimet, valamint megerősítik törekvésemet, hogy a magyar (és nem magyar) népmesehagyomány helyet kapjon a magyar oktatásban, hisz számos tanulmány is bizonyítja, hogy milyen fontos lélekformáló szerepe lehetne a pubertások számára. A felnőtté válás küszöbén álló korosztállyal a kommunikáció milyensége a legmeghatározóbb, hisz sokszor hallhatjuk, hogy egyébként tehetséges diákokat a nem megfelelően kommunikáló felnőtt térítette el bizonyos tantárgyaktól, témaköröktől. A mesék kiváló alapanyagot nyújtanak arra, hogy ezt a nagyon érzékeny csatornát megnyissuk, és hagyjuk kibontakozni saját képzeletük világát, és így a mélyen, a tudatalattiban rejtő archaikus képek által kifejezésre tudják juttatni a bennük megfogható tapasztalatokat, történeteket, érzelmeket.

Jelen dolgozat – remélhetőleg – az első lépése egy olyan módszer kidolgozásának, amelylyel számos pedagógus (szándékosan nem korlátozom a magyar nyelv és irodalom tanításával foglalkozó szakemberekre) kezébe új, kreatív eszközt adhatok, amely a jelenlegi kompetencia alapú oktatásnak is minden tekintetben megfelel.

ZSURKA ZSÓFIA

magyartanár/ nyelv- és beszédfejlesztő tanár MA, 5. félév
Ötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Raátz Judit
főiskolai tanár, ELTE BTK

Hallás utáni szövegértés összehasonlító vizsgálata 9. évfolyamos diákok körében

Dolgozatomban 15 éves egynyelvű tanulók hallás utáni szövegértését vizsgáltam két szakaszban. Az első szakaszban a Xántus János Gyakorló Középiskola 9. évfolyamos tanulóival hagyományos hallás utáni szövegértést vizsgáló feladatokat végeztettem el, amely nem állt másból, mint a szöveg meghallgatásából és azt követő ellenőrző kérdések megválaszolásából. Kutatásom második szakaszában ugyanezen osztállyal, két héttel később, egy komplex vizsgálat keretében – a német Solmecke által meghatározott felosztáson, illetve Dalhaus-féle fázistipológián alapulva – a szöveg hallgatása előtt, közben és után is hallásértést ellenőrző feladatokat végeztettem el. Hipotézisem a következő volt: a diákok hallásértése jobb eredményeket mutat, amikor a vizsgálat három lépésben zajlott, hiszen ekkor a diákoknak lehetőségük van ráhangolódni a témára, a szöveg hallgatása közbeni feladat során pedig képesek az értő figyelem alkalmazására, a szöveg hallgatása utáni feladatsorok pedig gondolkodásra ösztönözik a diákokat, és elősegítik a szöveg teljes körű megértését. Dolgozatomat három nagyobb egységre bontom. Az első részben bemutatom a kutatás anyagait, módszereit, a mintavétel módját és a vizsgálat adatközlőit. A második részben a hallásértés elméleti hátterét vázolom fel. Munkám harmadik részében a kutatás eredményeiről számolok be, utalva az elméleti háttérben bemutatott ismeretekre, valamint javaslatokat teszek a hallásértés fejlesztésének az oktatásban történő tervezett/tudatos alkalmazására, hiszen a hallásértés fejlesztése nemcsak idegen nyelvi órákon fontos, hanem anyanyelvi órákon is. A két vizsgálat közötti eredmények összehasonlítását és elemzését két szempont szerint értékeltem. Az egyik szempont: mennyiségi mutatók: a helyes és a hibás válaszok arányainak százalékos megoszlása. A másik szempont: minőségi mutatók: nemi különbségek a válaszadásban; a téves válaszok minőségi kategorizálása. Az eredmények értékelését követően arra a megállapításra jutottam, hogy hipotézisem megállta a helyét.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

VI. Az integráció megjelenése az intézményes nevelésben

DR. BILONKA BOGLÁRKA

gyógypedagógus BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Takács István
docens, KE PK

A magyar jogfejlődés alakulása a fogyatékosokat érintő szabályozások tükrében a honfoglalástól napjainkig

Választott témámmal az a célom, hogy vázlatszerű áttekintést nyújtsak a magyar történelem során a fogyatékoság tárgykörében született joganyagról, illetve az azzal szorosan összefüggő fogyatékosszerveződésekről. Miután a téma 1000 évet ölel fel, egy-egy joganyag teljes körű áttekintésére a dolgozat nem ad lehetőséget, inkább rálátást szeretnék adni arra, hogy melyik történelmi korszakban kik voltak azok a személyek, akik valamilyen módon megpróbálták szabályozni a fogyatékos emberek mindennapjait. Ez a szabályozás nem minden esetben hatott pozitívan a fogyatékosok életére, de összességében elmondható, hogy Magyarországon egészen a korai időkig visszamenőleg találkoznak a fogyatékos személyekre vonatkozó joganyaggal. Az is elmondható, hogy tudományos téren a magyar gyógypedagógiával foglalkozó szakemberek mindig jelen voltak, és lépést tartottak az európai trendekkel, és Magyarországon komoly szakmai háttérrel rendelkező oktatási rendszer jött létre a fogyatékosok oktatásához, képzéséhez. A szabályozás a XX. században gyorsult fel igazán, ezért az ebben az időszakban született joganyagok bemutatása és magyarázata markáns részt képvisel a dolgozatban. Fontosnak és aktuálisnak tartom továbbá az utóbbi években zajló oktatási reform fogyatékosokat érintő szabályozásának pontos bemutatását is, mely rendelkezések egy része csak 2013-ban fog hatályba lépni. Ez a munka azonban még nem fejeződött be, hiszen új elvárásoknak kell megfelelni mind a fogyatékosok képzése, mind a munkavállalása, rehabilitációja terén is. Dolgozatom záró részében a mai magyar jogi szabályozás általam megfogalmazott kritikáját és hiányosságait fogalmazom meg, valamint azokra a területekre hívom fel a figyelmet, ahol vagy nincs megfelelő szabályozás, vagy nem felel meg a megváltozott követelményeknek vagy az európai trendeknek.

FÖLDHÁZI BRIGITTA

gyógypedagógia BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Nagyné Hegedűs Anita

tanársegéd, SZTE JGYPK

A fogyatékkal élő személyek sportolási lehetőségeinek vizsgálata a dél-alföldi régióban – a szakemberek ismereteinek és attitűdjének összehasonlító vizsgálata

A dolgozat fogyatékos személyek sportolási lehetőségeit, a szakemberek attitűdjének és ismereteinek vizsgálatát mutatja be, melyet a dél-alföldi régió területén végeztem. A vizsgált szakemberek gyógypedagógus és testnevelő szakos hallgatók, illetve tanárok voltak.

A fogyatékos személyek sportolásának kezdete az 1940-es évek végére nyúlik vissza, amikor Angliában egy veteránkórház igazgatója, Sir Ludwig Guttmann a sportot mint rehabilitációs módszert kezdte alkalmazni, majd ez a szemlélet az egész világon elterjedt. Magyarországon is számos lehetősége van egy fogyatékos személynek a sportolásra.

A sportolási lehetőségek az egyesületek felmérését követően tárultak elélnk. A strukturált kérdőíves felmérés alapján megállapítható, hogy a régióban elegendő számú egyesület van, melyek mindegyike befogadóképes. A fogyatékos személyek sportja nem kap elég nyilvánosságot a médiában, melynek következménye lehet, hogy a szakembereknek nincsenek információik az egyesületekről, a fogyatékos személyek sportjáról.

Az attitűdkérdések elemzése után kimutatható, hogy a gyógypedagógus és testnevelés szakos hallgatók válaszai között szignifikáns különbség tapasztalható, vagyis befolyásolta a válaszadást az, hogy milyen szakos hallgatót kérdeztünk. Pozitív tény, hogy a foglalkozás befolyással van a válaszadásra, a pedagógusok és a hallgatók válaszai közötti különbség azt mutatja, hogy a fiatalabb generáció tájékozottabb a fogyatékos személyek sportját illetően.

A kutatás célja a fogyatékos személyek sportolási lehetőségeinek megismerése volt. A szakemberek vizsgálata főként ismeretükre terjedt ki. Az adatok tükrében megállapítható, hogy ez a terület fejlesztésre szorul. A kutatás folytatásával az ismeretek kibővítését, valamint a megszerzett információk (egyesületek, sportágak) továbbítását tűztem ki célul a szakemberek és intézmények felé. Ennek köszönhetően remélhetően szélesebb körben jut el a fogyatékos személyekhez a sportolás lehetősége.

GÁL NELLI

gyógypedagógia BA, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Varga Imre
főiskolai docens, SZTE JGYPK

Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok gyógypedagógiai ellátórendszerének összehasonlítása

Dolgozatomban Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok gyógypedagógiai ellátórendszerét hasonlítom össze. Témaválasztásom oka, hogy lehetőségem nyílt munkát vállalni egy fogyatékos gyermekeket, fiatalokat és felnőtteket fogadó táborban az Egyesült Államokban, és ez késztett arra, hogy tájékozódjam a hazánkban és az ott működő rendszer közötti egyezésekről és különbségekről. Érdeklődésemet csak fokozta, hogy a nemzetközi összehasonlító gyógypedagógia területén végzett kutatások zömében európai országokra terjednek ki. Ennek köszönhetően egy új, érintetlen terepet járhattam be. Az összehasonlítást a történelmi háttér, a törvényi szabályozás és az ellátórendszerbe kerülés vizsgálatának mentén végeztem. Azért tartottam fontosnak a történelmi környezet tanulmányozását, mert annak áttekintésével választ kaphatunk a fennálló különbségek okaira. Az érvényben lévő, a fogyatékos személyek jogait szabályzó törvények áttekintése után az azok által meghatározott rendszerbe kerülés folyamatát láthatjuk. Végigkísérjük egy gyermek útját a gyógypedagógiai szükséglet fellépésétől az ellátásig. Ennek során a gyakorlatban tapasztalható eltéréseket emeltem ki. Az összehasonlító kutatás célja nem a tudás halmozása vagy mások megismerése, hanem saját helyzetünk értékelése, relációk felállítása és lehetséges fejlődési irányok kilátásba helyezése, kijelölése. A dolgozatban ezek feltárására tettem kísérletet a hazai és amerikai szakirodalom részletes tanulmányozásával, melyekből nyert információkat saját szempontok alapján rendeztem, és önálló elemzéseket végeztem. Ezenkívül a szakmai gyakorlatok és szakirányú munkavégzés során végzett megfigyeléseket is felhasználtam, amelyek a szakemberek és a szülők szemléletét illetően szolgáltak sok fontos tanulsággal.

HODOSI ZSÓFIA

gyógypedagógia BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

NOVÁK ANIKÓ

gyógypedagógia BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Takács István
docens, KE PK

A fogyatékosok helyzete a fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézeteiben

Kutatásunk tárgya a fogyatékosok helyzetének és elhelyezésének feltárása volt a fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézeteiben.

A legfőbb kérdésünk a fogyatékosok fogva tartására és reszocializációjára irányuló személyi és tárgyi feltételrendszer megvalósulása volt. A fiatalkorúak intézményeiben különböző csoportok működnek, ilyenek többek között a gyógyító-nevelő csoport, a kábítószer-prevenációs csoport, az állatterápia. E szempont alapján vizsgáltuk az összes magyarországi fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézményét.

Kutatásunk során a börtönpszichológussal, a nevelőkkel és egy esetben a sajtóreferenssel félig strukturált, míg az elítéltekkel strukturált interjút készítettünk. Egy alkalommal lehetőségünk nyílt a pszichológus által a befogadás során használt tesztek, felmérések vizsgálatára. Szintén egy alkalommal beletekinthettünk a kábítószer-prevenációs csoport havi szabadidősprogram-tervezetébe, mely hasonló a gyógyító-nevelő csoportéhoz.

Kétségtelen pozitívumokkal találkoztunk, miközben számos olyan dolog merült fel, amelyet úgy ítélünk, hogy átgondolásra szorul. Fontosnak tartjuk, hogy a fogyatékosok számát és állapotát felmérjék és folyamatosan felülvizsgálják, illetve ez alapján tervezzék meg a reszocializáció lehetőségét. Ezért elengedhetetlennek tartanánk a fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézményeiben gyógypedagógus foglalkoztatását is, aki szükség esetén ezeknek a fiataloknak a fejlesztését ellátná. Ezt a gondolatunkat több intézmény nevelője és pszichológusa is megerősítette.

HORVÁTH ANITA

gyógypedagógia BA, 8. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Gelencsérné Bakó Márta
tanársegéd, KE PK

A szociális kompetencia jelentősége a tanulási zavarok megelőzésében

Egyetemi tanulmányaim során megszerzett elméleti és gyakorlati tapasztalataim alapján arra figyeltem fel, hogy a különböző tanulási zavarral diagnosztizált, valamint a nem diagnosztizált, de létező tanulási problémával, nehézséggel, gyengeséggel küzdő gyermekek többségénél felfedezhető, megállapítható a szociális kompetencia hiánya.

Kutatásomban-dolgozatomban ennek a feltevésnek/hipotézisnek a tudományos igazolására törekszem, mely szerint a szociális kompetencia hiánya hatással van a tanulási zavarok kialakulására. Dolgozatom első részében a forrásmunka, az elméleti anyagok összegyűjtése és feldolgozása, az elméleti megalapozottság kerül bemutatásra. Tisztázom a szociális kompetencia helyét a kulcskompetenciák és a személyiség kompetenciáinak rendszerében. Ismertetem a fogalmát, fejlődését, fejlesztését, hiányának lehetséges hatásait. Ezután a tanulási zavart mutatom be, meghatározását, okait, típusait és jellemzőit.

Kutatásom során megvizsgáltam két általános iskola alsó tagozatos diákjainak szociális kompetenciáját, majd elemeztem hiányának szerepét a tanulásra és a viselkedésre vonatkozóan. Egyrészt egy olyan iskolában, ahol rendkívül változatos szociokulturális szinterről érkeznek a tanulók: két anyaotthonból, nevelőszülői hálózattól, egyszülős, kétszülős családokból. Ezen iskola tanulói körében a szociális kompetenciák terén sokféle hiányosság tapasztalható, éppen a tanulók életkörülményeinek állandó változása, a „vándorlások” (anyaotthonváltások, folyamatos iskola- és településváltások, nevelőszülő-váltások, ingázás két szülő között stb.) következtében. Másrészt egy olyan iskolát választottam – kontrolliskolaként –, ahol kevésbé változatos szociokulturális közegből érkeznek a tanulók. Feltevésem szerint itt kevesebb hiányosság tapasztalható a szociális kompetenciák terén.

A második részében a kutatás során felvett adatokat, valamint a megfigyelések és interjúk eredményeit dolgoztam fel, majd értékeltem a kutatást a hipotézis helytállóságára vonatkozóan.

Távlati céljaim a témával kapcsolatban a kutatás kiterjesztése megyei, regionális vagy akár országos szinten. Továbbá az eredmények segítségével felhívni a figyelmet a szociális kompetencia jelentőségére, fontosságára, mely a többdimenziós társadalmi szerepvállalásban nélkülözhetetlen.

KÉZDY ESZTER

gyógyypedagógia, BA, 6. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógyypedagógiai Kar

SZÁRI LAURA

gyógyypedagógia – tanulásban akadályozottak
szakirány BSc, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógyypedagógiai Kar

SOÓS LUCA

gyógyypedagógia, BA, 6. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógyypedagógiai Kar

TEMPFLI LUCA ZSÓFIA

gyógyypedagógia, BA, 6. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógyypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Papp Gabriella
főiskolai tanár, ELTE BGGYK

A tanító és a gyógypedagógus együttműködése az integrációban, a kéttanáros modell kapcsán

A dolgozat az integrált oktatás területén, tanítók és gyógypedagógusok együttműködéssel kapcsolatos attitűdjét vizsgálja a kéttanáros modell kapcsán. A téma elméleti bevezetése külföldi (angol és német nyelvű), illetve hazai szakirodalmak segítségével, az egyes fejezetek elején, a vizsgálatok során szerzett tapasztalatok előtt helyezkedik el. A vizsgálatok kérdőívek, interjúk és fókuszcsoportos interjúk segítségével készültek, a válaszadók gyógypedagógus és tanítóképzős hallgatók, valamint hosszabb-rövidebb szakmai tapasztalattal rendelkező gyógypedagógusok és tanítónők voltak. Eredményeinket kvalitatív és kvantitatív szempontból is értékeltük, bemutatásuk a dolgozatban szövegesen, diagramok segítségével, illetve újszerű módszertani megoldásokat használva (gondolattérkép, „álmotanterem” lerajzolása) történik. A munka célkitűzése az integrált nevelés egy eddig kevésbé kutatott, de kiemelkedően fontos aspektusába való betekintés, valamint további kutatások irányának kijelölése volt. A vizsgálatok során szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy mindkét szakma képviselőiben van nyitottság az integrált oktatás keretei között történő együttműködésre, viszont a feladatok megosztásáról, illetve a résztvevő szakemberek szerepeiről eltér a két szakma képviselőinek véleménye. A kéttanáros modellel a vizsgálatban résztvevő személyek jórészt csak elméletben találkoztak. A tanítók és leendő tanítók az együttműködést hátráltató tényezőként kiemelik az integrált neveléssel kapcsolatos tudás hiányát is, míg a gyógypedagógusok elsősorban a feltételek meglétének hiányát hangsúlyozzák. Eltérően gondolkozik a két csoport az integráció „ideális” megvalósulási formáiról is. A kis mintás vizsgálatok következtetéseket csak korlátozottan tesznek lehetővé, viszont kijelölik egy átfogóbb kutatás lehetséges irányvonalait, illetve felhívják a figyelmet az együttműködés tudatos elősegítésének (akár az egyetemi évek alatti megalapozásának) szükségességére. A kutatás folytatásaként tervezzük az empirikus vizsgálatok bővítését, online kérdőívek segítségével statisztikai elemzésre is alkalmas adatmennyiség gyűjtését és ennek segítségével egy, az együttműködést elősegítő program kidolgozását.

LAUKONIDESZ ANNA

gyógypedagógia BA, 8. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

RAJJ NÓRA

gyógypedagógia BA, 8. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Szekeres Ágota

gyógypedagógus, pszichológus, adjunktus, mb. tanszékvezető, ELTE BGGYK

A tanulási technikák, stratégiák, stílusok összehasonlítása az alternatív általános iskolák, a többségi általános iskolák és az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek általános iskoláinak tanulói és pedagógusai körében

Dolgozatunkban napjaink egyik legalapvetőbb és emiatt sarkalatos oktatási problémájára kívántunk rávilágítani, és a háttérben húzódó okokat megglelni. Feltevésünk volt, hogy minden tanuló a saját tanulási szokásainak, stílusának megfelelően tanulva tudja a leghatékonyabban elsajátítani az ismereteket, azonban az őket tanító pedagógusok nem vagy kevéssé alkalmaznak az egyéni szükségleteknek megfelelő módszereket. Úgy véltük, hogy ennek legfőbb okai az ez irányú ismeretek hiánya, az időhiány, a túlzott teljesítmény-központúság és a rugalmatlan tananyagszervezés lehetnek.

A vizsgálatra a 2011/2012-es tanévben került sor budapesti többségi általános, alternatív általános és eltérő tantervű általános iskolákban. Kérdőíves vizsgálatunkat 158 fő 7–8. osztályos tanuló és 53 fő pedagógus válasza adják. A tanulói kérdőívben a tanulási technikáikra, szokásaikra, stratégiáikra kérdeztünk rá, míg a pedagógusi kérdőív főként a tanulás- és tanítás-módszertani szakmai ismeretekre, illetve a tanítási szokásokra irányult.

Vizsgálatunk eredményeként iskolatípusokra jellemző mintázatot kaptunk, amelyek többé-kevésbé megfelelnek az általunk felállított hipotéziseknek. Egyik legfőbb eredményünknek tekintjük, hogy a pedagógusok nagy részének valóban nincsenek megfelelő ismereteik ahhoz, hogy diákjaikat az egyéni tanulási stílusuknak, stratégiáiknak megfelelően, differenciáltan tanítsák.

A probléma megoldására készítettünk egy blogot, amelyet hasznos szakmai információkkal (mind elméleti, mind gyakorlati tanácsokkal) kívánunk ellátni és folyamatosan bővíteni, illetve elkészült egy, a blognál komplexebb honlap is, amelyet a szakemberek, a szülők és a tanulók (különböző korosztályúak) egyaránt használhatnak.

Blog: www.hatekonytanulas.blogspot.com

Honlap: <https://sites.google.com/site/tanuljestanitshatekonyan/>

TISZAI LUCA

andragógia MA, 1. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Vitéz János Kar

Témavezető:

Tordainé Vida Katalin
főiskolai docens, GFHF

Hidak zenéből – a befogadó társadalomról, a Nádizumzum zenekar bemutatásán keresztül

A súlyosan halmozottan sérült felnőttek a társadalomban gyakran perifériára kerülnek.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a súlyosan halmozottan sérült gyermekeket nevelő családok elszegényednek, elszigetelődnek. Barátaik lassan elmaradnak mellőlük, ők pedig magukra maradnak, és kétszer is meggondolják, kimozduljanak-e sérült gyermekükkel. Gyermekkorukban könnyebben tolerálja őket a környezetük, az életkor előrehaladtával azonban egyre nehezebben. Felnőttkorukra családjaikkal együtt elszigetelődnek, magányossá válnak, hétköznapijuk gyakran sivárak és egyformák. Társadalmi befogadás híján intézményben és családban élve is ugyanezt láthatjuk. Ez a bezártság súlyosbítja a biológiai károsodásból adódó hátrányokat, számos másodlagos problémát, viselkedészavart válthat ki. Pedig ennek nem feltétlenül kellene így történnie. Néhány pozitív példa ékesen bizonyítja, hogy befogadó, ingergazdag környezetben boldog, teljes életet is élhetnek.

A zene a velük való kapcsolatteremtés egyik alapvető eszköze. A dolgozatban a szerző a súlyosan halmozottan sérült felnőttekből álló Nádizumzum zenekart mutatja be. Részletesen bemutatja a népzene sajátosságaira épülő egyedi hangszereket és a módszert, amelyet a zenekar használ. A zenészek zenekari munka során megtanulnak egymásra figyelni, örülni a másik játékának, közösséggé formálódni. Legtöbbször életükben először kötöttek egyenrangú kapcsolatokat, hiszen eddig minden fontos kapcsolatban alárendeltek voltak.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a közös zenélés öröme kellő motiváció számukra: képesek újat tanulni. A próbák során kénytelenek alkalmazkodni, késleltetni, kialakul a feladattudat. A fellépések alkalmával megtapasztalják az elismerést, a sikert, önbecsülésük megnő.

A pozitív hatások mellett a szerző kitér a módszerben rejlő további lehetőségek ismertetésére. A zenekar fellépései a többségi társadalom felé való üzenetet hordoznak: a pozitív személyes találkozás a szemléletváltás előfutára lehet.

A dolgozat záró része a befogadó társadalom előnyeit vizsgálja, hogy mit kaphat a súlyosan halmozottan sérült személyektől az őket befogadó a társadalom.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

VII. Informatikapedagógia – pedagógiai informatika

BALLA DÁNIEL

geográfus MSc, 3. félév
Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar

Témavezető:

Boda Judit
egyetemi tanársegéd, DE TTK

Webkartográfia, webes oktató alkalmazások megvalósítása a felsőoktatásban

A topográfiaoktatás szerves része a Debreceni Egyetem geográfusképzésének. Számos tárgy abszolválásának előfeltétele valamilyen típusú topográfiai teszt kitöltése, mely nehézséget jelent a diákság jelentős hányadának. Ezért úgy gondoltam, egy webes felületen elérhető, integrált topográfiai alkalmazás elkészítése megkönnyíti a diákok és a tanárok munkáját.

Először egy társadalom-földrajzi vaktérképes topográfiai teszt megvalósítása volt célszerű. Az ilyen vaktérképes térképrejtvényeknél elegendő pontszerű objektumokat felhasználni. A kijelölt téregység (mintaterület) a Dél-Amerikai kontinens lett, tematikailag pedig a fővárosok és néhány nagyobb városra esett a választás.

Az alkalmazás kialakítása során törekedtem olyan megoldást keresni, mely lehetőleg nyílt forráskódú és széles körben elterjedt. A választásom az alábbi programozási nyelvekre és fejlesztőeszközökre esett: HTML, PHP, ActionScript, FlashDevelop, Adobe Flex SDK, Notepad++. A térképek elkészítéséhez ArcMap 9.3 geoinformatikai szoftvert használtam. A weben való megjelenítés XAMPP szoftvercsomag által biztosított ingyenes Apache webserverral történik.

A webes felületen elérhető J 1.0 bejelentkezési felülete megkülönbözteti a diák és a tanár felhasználói szerepkört. A tanár oldali felületen lehetőség van vizsgakiírásra, az adatbázis bővítésére térképi pontok felvétele által. A diák felülete gyakorlásra és vizsgázásra egyaránt alkalmas. A hallgatók eredményei személyenként tárolódnak, így később is visszakéreshetők.

Az elkészült oktatóprogram célja, hogy a hallgató egy, az alkalmazás által beolvasott térképen helyesen elhelyezze a képernyőn megjelenő földrajzi neveket. Az elemek kiválasztása során nem különítettem el nehézségi szinteket, de a szelektálás lehetősége adott.

BC. DARNAY ONDREJ

angol nyelv és irodalom – informatika
MA, 8. félév
Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

BC. NÉMETH NIKOLAS

angol nyelv és irodalom – informatika
MA, 8. félév
Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

BC. ZOLCZER PETER

angol nyelv és irodalom – informatika
MA, 8. félév
Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

Témavezető:

Prof. Ing. Stoffová Veronika, CSc.
Egyetemi tanár, SJE

Robotika az oktatásban – robotprogramozás (feladatgyűjtemény)

A robotika rohamosan fejlődik, egyelőre még csak találgatások vannak, hogy mit hozhat a jövő. Az oktatásban való megjelenése erősen indokolt. A 2010-es londoni BETT-en – a világ legnagyobb oktatástechnikái vására – a programozható robotok kapták a főszerepet. Célunk, hogy a programozás tudományát megkönnyítsük a kezdők számára, s egyúttal élvezetesebbé is tegyük azt. Ebben rendkívül nagy segítségünkre lehet a robotika, hisz az „életre kelő” objektumok nemcsak nagyon szórakoztatóak, de megfelelő motivációs erővel is bírnak. Ezt figyelembe véve megalkottunk egy feladatgyűjteményt, amely alapszinten vázolja a robotprogramozás területének lényegi mivoltát. Ugyanakkor kész feladatokat is tartalmaz, melyeket az olvasó individuálisan rekonstruálhat fényképeink, videóink és megjegyzéseink segítségével.

GREGUS TAMÁS

informatikatanár MSc, 1. félév
Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

MAGYAR PÉTER

informatikatanár MSc, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Geda Gábor
főiskolai docens, EKFT TTK

Fazekas István
külső konzulens,
Agriacomputer Kft.

Fazekas Csaba
külső konzulens,
Agriacomputer Kft.

RoboLOGO projekt: Egy oktatási célú mobil robot koncepciója

Az informatika műveltségi terület azért van különleges helyzetben a többihez képest, mert az informatika olyan dinamikusan fejlődő tudományterület, amelynek eredményei a gyakorlatban rövid időn belül meg is jelennek. Ezért a közoktatásnak feladata a digitáliskompetencia-fejlesztés, mivel lépést kell tartani ezzel a fejlődéssel. Ilyen terület például a néhány évvel ezelőtt még a tudományos fantasztikumok világába tartozó robotika.

A fentiek feltételezik a kapcsolódó tárgyak nemcsak tartalmi, hanem módszertani folyamatos megújulását is. Szintén ebbe az irányba mutatnak a NAT és az informatika óraszámainak változásai.

A tartalmi megújulás a képzett informatikatanár kezébe kiváló motivációs lehetőségeket is ad. A közelmúlt eseményei közül kiemelhető a gimnazistákból álló magyar HungaroBots csapat győzelme a Moonbots 2012 versenyen, de az egyéb robotversenyeken való magas számú részvételi arány is azt támasztja alá, hogy a diákok érdeklődnek a téma iránt. A robotika tehát az a területe az informatikának, amely újszerűségénél és tartalmánál fogva kellően nagy motiváló erővel bír, a gyakorlatban való megjelenése is egyre intenzívebb, ugyanakkor az informatika számos területe reprezentálható általa.

Napjainkban az oktatásban erre az egyik lehetőség, hogy LEGO NXT Mindstorms készleteket használjunk. Számtalan jó tulajdonsága mellett vitathatatlanul korlátokkal is rendelkezik, mint például az, hogy a robothoz csupán maximálisan három motor és négy szenzor csatlakoztatható. Szélesebb körű elterjedését a relatíve magas beszerzési ára is korlátozza. A dolgozat létrejöttének alap gondolata az volt, hogy egy olyan alternatívát mutassunk be, amely nem rendelkezik ezekkel a hátrányokkal. Szempont volt továbbá, hogy ez a lehetőség jól illeszthető legyen mind tartalmi, mind módszertani szempontból az informatika tantárgy jelenlegi oktatásába. Ezért esett a választás az Arduino platformra, amelyre a RoboLOGO projekt épül.

GYÓRFFY GÁBOR

műszaki szakoktató BSc, 6. félév
Széchenyi István Egyetem, Műszaki Tudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Létray Zoltán
tanszékvezető egyetemi docens, SZE MTK

Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna
főiskolai docens, SZE MTK

Az interaktív tábla alkalmazási lehetőségei az oktatásban

A modern társadalom alapvető ténye a változás. Ennek egyik legfontosabb jellemzője a technológiai innováció, amely az információs és kommunikációs technika széles körű elterjedését jelenti a mindennapi életben. A változások elérték az iskolákat is, ezért a pedagógusoknak ismerniük kell az oktatástechnológia legújabb vívmányait.

A dolgozat ismerteti az információs társadalom követelményeit az iskolával szemben. Kiemeli, hogy a mai korszerű oktatási szemlélet a diákokat motiváló és aktív tanulási formákat részesíti előnyben. Az óriási információáradat következtében ugyanis egyre nehezebb a diákok érdeklődését felkelteni, és hatékony munkára ösztönözni őket. Ezért a pedagógusoknak még inkább élményszerűvé kell tenni az oktatást, amelynek egyik eszköze lehet az interaktív tábla.

A dolgozat összehasonlítja a hagyományos és az interaktív oktatási környezetek sajátosságait. Ismerteti az interaktív tábla általános jellemzőit, funkcióit, típusait és működési elvét, valamint a digitális rendszer használatának legfontosabb előnyeit és hátrányait.

A dolgozat célja: konkrét példákon keresztül bemutatni, hogy a szakközépiskolai informatika tárgy keretében, az adatbázis-kezelés „alapfogalmak” és „táblák” témakörének oktatásában hogyan lehet eredményesen alkalmazni az interaktív táblát.

JAKUB ÁDÁM DÁVID

mozgóképkultúra és médiaismeret BA, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola, Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Kvaszingerné Prantner Csilla
tanársegéd, EKf TKTK

Talpas és talpatlan betűtípusok olvasásvizsgálata nyomtatott és elektronikus formában (elméleti)

Dolgozatom egy kutatásra épülő tanulmány, mely abból a feltevésből, hipotézisből indul ki, miszerint a talp nélküli betűtípusokat elektronikus formában (például webes megjelenítés esetén vagy monitoron), míg a talpasokat nyomtatott formában (például újságok, könyvek szövegei esetében) ajánlott vagy szokás alkalmazni a könnyebb olvashatóság érdekében.

Ezen feltevés okai a következők: a talpak segítenek a papíron történő olvasás esetén, összefüggő vonalként vezetik a szemet, a talp nélküli betűk esetében pedig a betűk közti távolság nagyobb, ezáltal monitoron könnyebb olvasni. Azt persze hozzá kell tenni, hogy amikor ezek a megállapítások születtek, még nem volt HD felbontás vagy LCD monitor, akkoriban CRT monitorokat használtak, melyek frissítési gyakorisága és felbontása nagyon alacsony volt, emiatt nehezebb volt róluk olvasni, és egyáltalán a részletgazdagabb, díszesebb talpas betűtípusokat jól olvashatóan előállítani, megjeleníteni. A fenti megállapítást, hipotézist szeretném a mai környezetben, a mai technikával, a mai korosztályon vizsgálni, hiszen ma már mind a technológiák terén, mind pedig az olvasási szokások terén nagy a változás a korábbi viszonyokhoz képest: a monitorok és elektronikus eszközök felbontása ma már nagyon magas, az egyes korosztályok pedig beleszületnek az internet világába, a könyvek és szövegek papíron történő olvasása esetükben háttérbe szorult. A dolgozat pontos címe: Talpas és talpatlan betűtípusok olvasásvizsgálata nyomtatott és elektronikus formában. Mit foglal magába a cím? Az előzőekben említett tézis vizsgálatát, előkutatások és olvashatóság kutatások lebonyolításának leírását, azok eredményeinek értékelését, kutatási környezet biztosítását és statisztikai kiértékelést.

Röviden összegezve, dolgozatom egy olyan alapfeltevést vizsgál, melyet néhány évtizeddel ezelőtt állapítottak meg, és máig a köztudatban él. Az utóbbi évtizedekben bekövetkezett technikai fejlődés, kérdésessé tette ezt a megállapítást. Kutatjuk a régi kérdésekre a válaszokat a jelenlegi technológiai környezetben és a jelenlegi 22–25 éves korosztályt vizsgálva, melynek eredménye alátámasztja vagy megcáfolja majd az eredeti felvetéseket.

JENÁK ILDIKÓ

matematika – informatika (tanár) MA, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hegyi Sándor
Tanszékvezető, egyetemi docens, PTE TTK

Virtuálisvalóság-technológiák a közoktatásban

A mai társadalom szerves részét képezi a modern technológia, ám mi ennek csak egy töredékével találkozunk. Ezek mind számos lehetőséget nyújtanak, ám mi mégsem használjuk ki őket. Az ilyen hatékony és jövőbemutató technológiák közül hármat választottam ki, elsőként a virtuális valóságot vizsgálom meg, itt elemzem a közoktatásbeli felhasználhatóságot is.

Ezután a már megvizsgált VR-re épülő kiterjesztett valóság technológiáját veszem górcső alá. Ezt az AR-technológiát alkalmazva a tanítás-tanulás folyamatában korábban megoldhatatlannak tűnő feladatokat valósíthatunk meg. Ezzel az új pedagógiai oktatástechnológiával a valós világ számítógépünkön vagy telefonunkon megjelenő képre hívhatjuk elő azokat a virtuális információkat, amelyeket oktatási céljainkhoz rendeltünk. Sokan és magam is mesebeli csodaszemüveggént kezelem az AR-technológiát, mert segítségével azt is megmutathatjuk diákjainknak, amit nélküle ilyen érzékfeszítően nem tudnánk szemléltetni, illetve a XXI. századi digitális technikai világában élő és azt alkalmazni akaró diákunknak megtanítani.

A választásom harmadikként a virtuális közösségekre esett, hiszen oktatási szempontból nem fordítunk elég figyelmet az online csoportokra, pedig nagyon sok diák használja őket.

Kutatásomban megvizsgálom tehát a virtuális és kiterjesztett valóság oktatásbeli lehetséges szerepeit, valamint a virtuális közösségek társadalomra és oktatásra gyakorolt hatásait, lehetséges felhasználási területeit.

Végül saját projektjeimet mutatom be és elemzem. Ezek között is két saját fejlesztésű, tudásalapú AR-kísérleti oktatási segédanyag szerepel, valamint magyar és nemzetközi kérdőíves felmérések során kutattam a diákok jelenlegi tudását, igényeit és az oktatásbeli lehetőségeket.

Végkövetkeztetésként pedig szeretném összegezni: a tanítás-tanulás folyamatában használjuk bátrabban a VR-, az AR-technológia, valamint az online közösségek előnyeit, éljünk ezek hatékonyságával, és tárjuk fel azokat a lehetőségeket, pedagógiai és pszichológiai összefüggéseket, amelyek új dimenziókat nyitnak a jövő generációjának felkészítése érdekében, műveltségük megszerzésének támogatásában. A pályázatomban összeállított tanulmánnyal, kísérleti oktatási AR-segédanyaggal és az alkalmazott digitális technológiákkal, a fentiek megvalósítása érdekében kívántam az olvasóimhoz szólni.

SÁTORI LÁSZLÓ

mérnök tanári MA, 1. félév
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Molnár György
egyetemi adjunktus, BME GTK

3D-s virtuális tanulási környezet fejlesztése középiskolai mérési gyakorlatok támogatására

Dolgozatom gerincét egy általam fejlesztett számítógépes virtuális mérőterem-szimuláció képezi, amely a mai diákok által játszott játékokhoz hasonló felépítésű, és arra szolgál, hogy megtanítsa egy egyszerű mérőkapcsolás bekötését. A cél egy olyan szoftver létrehozása volt, amelynek segítségével a diákok otthon, egy számítógép segítségével felkészülhetnek a mérési gyakorlatra. Mindezt egy olyan programmal, amelyet könnyen tudnak kezelni, és szívesen használnak, mert játékos környezetet teremt a felhasználója körül. A mérési gyakorlatokra jellemző, hogy nehezen pótolhatók, az otthoni felkészülésre kevés esetben van lehetőség, ezért fontosnak tartottam egy, az otthoni gyakorlást segítő szoftver létrehozását. További felhasználási lehetőség az interaktív táblánál való feleltetés, illetve a mérés menetének bemutatása. Kísérletet tettem a program összekapcsolására a Leonar3Do rendszerrel, és a tapasztalataimat és eredményeimet is rögzítettem. A dolgozatban röviden összefoglaltam a fejlesztés menetét, a használt módszereket, szoftvereket, python szkripteket (olyan python programrészletek, amelyek a fejlesztő környezet által nem támogatott funkciókat hivatottak megvalósítani) és a felmerült nehézségeket. A témát körüljárva sok cikket elolvastam, és röviden ismertetem a tartalmukat. Olyan témákban, mint a New York-i Institute of Play iskola, ahol kizárólag játékok segítségével tanulnak a diákok vagy a repülőgéppilóta-képzés, ahol elengedhetetlen a szimulációs „játék” a valós repülés előtt, valamint az amerikai hadsereg által létrehozott Virtual Army Experience, ahol bárki eljátszhatja és kipróbálhatja, hogy milyen a katonák élete. Egy fejezet a továbbfejlesztési ötleteket taglalja. A diákok véleményének kiderítésére összeállítottam egy kérdőívet, amelyet két csoport tanulóval tölttettem ki. Ennek eredményét is tartalmazza a dolgozatom, mely pozitív értelemben alátámasztja az általam a témához kapcsolódóan felvetett hipotéziseimet, hiszen a válaszokból látszik, hogy a diákok többsége használná otthon a szoftvert gyakorlásra, pedig csak néhányuk csinál rendszeresen házi feladatot.

SIKE ENIKŐ

informatikus könyvtáros BA, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola, Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Lengyelne Dr. Molnár Tünde
főiskolai docens, EKF TKTK

Térképadatbázisok sajátosságai

Dolgozatom témája a térképadatbázisok sajátosságai. A térképek történetét, megjelenési formáit dolgoztam fel két fontos részre bontva: papír alapú térképek és digitális térképek. A térképek hogyan épülnek fel, mit tartalmaz egy térkép, mi a célja, milyen szempontok alapján osztályozzuk őket. A globális helymeghatározás történetével folytattam, milyen modern készülékeket használnak, milyen szoftvereket érdemes használni az egyes társadalmi csoportoknak, milyen célt szolgálnak. Kutatásomat a középiskolai atlaszokra hangsúlyoztam, ezért levezettem a történetét, készítésének folyamatát. Az egyes atlaszokban tematikus térképeket találunk, ezért röviden jellemeztem őket, majd négy középiskolai atlaszt összehasonlítottam, hogy mennyire pontosak az egyes térképek, milyen tematika alapján épülnek fel.

A dolgozat második részét informatikai szemmel próbáltam felépíteni, főleg a térinformatika alapfogalmait használtam, így bevezetésként levezettem a raszteres és a vektoros adatmodell fogalmát. A digitalizálás folyamatát, szoftvereit jellemeztem. Megvizsgáltam, hogy milyen digitális térképek találhatóak az interneten, Magyarországon milyen térképeket lehet elérni, milyen lefedettséggel, és milyen fejlesztések vannak az országban a digitalizálással kapcsolatosan, milyen műhelyek léteznek. Végezetül a térinformatika fogalomkörével foglalkoztam, történetével, szoftvereivel, és térinformatikai adatbázisokat vizsgáltam meg, jellemeztem őket. Az összegzésben pedig megfogalmaztam, hogy úgy gondolom, hogy a digitális térképészet forradalmasítani fogja a térképkészítés folyamatát. A növekvő számú online alkalmazásokkal lényegesen több ember tud böngészni digitális térképek között. Az oktatási intézmények sem ragadhatnak le a hagyományos papír alapú térképeknél, meg kell ismertetniük a diákokkal a digitális térképeket. Az atlaszoknak pedig egységesnek, hűnek, pontosnak kellene lenniük a jövőben.

SZABÓ VINCE

műszaki menedzser BSc, 7. félév
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Lórincz Éva Anna
egyetemi tanársegéd, BME GTK

Távol maradó diákok felzárkóztatása IKT-eszközökkel

Amikor egy fiatal diák távol marad a tanóráról, tanulmányai szempontjából számos hátrány érheti.

Mivel nincs jelen fizikailag az órán, nem hallja a tanár magyarázatát, és nem tud részt venni a megértést segítő feladatokban sem. Ha többnapos hiányzásról van szó, a bepótolandó tananyag felduzzad, és ha a diák visszatérésig nem képes pótolni mindent, előfordulhat, hogy nem tudja felvenni az éppen tanult témakör fonalát, mely így még nehezebbé teszi a felzárkóztatást. TDK-dolgozatomban olyan megoldásokat szeretnék kutatni és kidolgozni, melyek az infokommunikációs technológiák segítségével különösebb erőfeszítések nélkül teszik lehetővé az óra anyagának digitális formában történő továbbítását. Nem célolok olyan, „túlzot-tan” jövőbe mutató megoldásokat keresni, melyek szinte maradéktalanul kielégítenek minden igényt, de anyagi és egyéb erőforrások hiánya miatt csupán álomként lebeghetnek egy átlagos, államilag fenntartott magyarországi középiskola számára. A távol maradók bevonására két fő módot különböztetek meg, egyrészt az órán valós időben való részvételt, ahol a diák például webkamera, mikrofon segítségével részt vehet az órán vagy a csoportmunkában is, másrészt pedig olyan módszereket, melyekkel az óra tartalma később, minél tömörebb formában visszanyerhető. A kutatás célcsoportjának főként a középiskolás korosztályt választottam, akik általában már egyedül töltik otthon „betegszabadságukat”, és nagy magabiztossággal kezelik az infokommunikációs eszközöket.

TAKÁCS BALÁZS

mérnök-tanár – gépészmérnöki BSc, 14. félév
Széchenyi István Egyetem, Műszaki Tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Földes Zoltán
főiskolai docens, SZE MTK

Oktatócsomag készítése az NC-CNC programszerkesztés modul „Siemens 840-es vezérlés” elméleti tananyagához

A dolgozat a szakirodalmak felhasználásával bemutatja, hogy a számítógéppel segített, multimédiás oktatócsomag használata didaktikai és oktatástechnológiai szempontból is megközelítve, sokkal eredményesebben alkalmazható a tanítás során, mint a hagyományos módszerekkel és eszközökkel megtartott tanóra. Bemutatja a számítógéppel segített tanítás-tanulás jellemzőit és előnyeit, kialakulásának történetét, valamint a felhasznált médiumokat. Ezek után kitér az oktatócsomag részletes ismertetésére, valamint feladatlapok és saját tapasztalatok alapján következtet az eredményességére.

A dolgozat témája az NC-CNC programozás modulhoz készített multimédiás oktatócsomag, amelynek ismerteti a főbb jellemzőit, felépítését, felhasználhatóságának lehetőségeit, valamint az előnyeit és hátrányait. Az oktatócsomag címe: Oktatócsomag készítése az NC-CNC programozás modul elméleti tananyagához. Az oktatócsomag három modulra oszlik fel, amelyek kapcsolódnak egymáshoz, a modulokra bontás okán viszont függetleníthetők egymástól. A kipróbálást és diákok által névtelenül kitöltött tesztek eredményeit bemutatva következtet, hogy egy hagyományos módszerrel tartott óra eredményeivel szemben sokkal jobban használható.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

VIII. Óvodapedagógia

ANDIRKÓ CINTIA

óvodapedagógus BA, 6. félév

Szent István Egyetem, Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Lestyán Erzsébet

főiskolai tanársegéd, SZIE ABPK

Bíró Gyula

igazgató-szaktanácsadó, SZIE ABPK

Családon belüli erőszak megelőzése az óvodáskorú gyermekek óvodai nevelésének gyakorlatában

A közoktatás jelenlegi folyamataiban megkülönböztetett figyelem övezi az óvodai-iskolai agressziót, annak megelőzését és korrekcióját. A pszichológia válaszai mellett a pedagógia is (alkalmazott tudományként) eljárásmodokat dolgoz ki, amelyet a gyakorlatban dolgozó pedagógusok hatékonyan alkalmazhatnak szakmai munkájuk során.

Több szereplő összefogásával, interdiszciplináris megközelítési móddal hatékony válaszok megfelelő megelőzési módok kidolgozhatóak. Dolgozatom hipotéziseként megfogalmaztam, hogy már óvodáskorban szükség van bizonyos bűnmegelőzési ismeret átadására, az agresszív, erőszakos cselekedetek megelőzésére. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságából kifolyólag nem mindig ismeri fel és kezeli megfelelően a veszélyhelyzeteket, illetve folyamatos munkát igényel a helyes és helytelen közötti különbségtétel.

A hazai és külföldi kutatás alkalmával közel 400 szülő és pedagógus válaszolt a kérdőívben feltett kérdésekre, amely a gyermekek sérelmére elkövetett erőszakos cselekedetek előfordulására, gyakoriságára, ezen belül többek között a felismerés és a megelőzés módjaira kérdez rá. Mivel az óvodáskorú gyermekek elsődleges tevékenysége a játék, ezért a dolgozat szerves részét képezi egy új, egyénileg kidolgozott innovációs program bemutatása, amely segítségével hatékonyan fel lehet hívni a gyermekek figyelmét azokra a veszélyes helyzetekre, amelyek rájuk leselkedhetnek.

Dolgozatomban a szakirodalom által jól feldolgozott témában mozogva, a 3–7 éves korosztály megelőzését mutatom be, olyan innovációs gyakorlatot kidolgozva, amely semmilyen többlet előképzettséget nem kíván a pedagógustól, de hatékony preventív eszköz lehet. A Békés Megyei Rendőr-főkapitánysággal együttműködve pedagógusok számára innovációs csomag került elkészítésre, amely minden óvodában hatékony eszköze lehet az óvodai agresszió megelőzésének.

BAKNÉ EGYED KATALIN

gyógypedagógia – tanulásban akadályozottak pedagógiája BA, 8. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Gelencsérné Bakó Márta
tanársegéd, KE PK

A tanulási zavarok kialakulásának megelőzése – képességfejlesztő játékok gyűjteménye

Többéves óvodapedagógusi munkám során egyre erősödött bennem a felismerés, hogy vannak olyan gyermekek az óvodákban, akik fejlesztéséhez, iskolaérettségük eléréséhez nem elégséges a hagyományos óvodai fejlesztés. A téma után kutatva rábukkantam néhány szakirodalomra, amelyek a prevenció lehetőségét mutatják be. A gyógypedagógus képzés során a tanulásban akadályozottak szakon fogalmazódott meg bennem, hogy az eddig sikeresen kipróbált fejlesztő játékokat, fejlesztési módszereket és a háttér-szakirodalom vonatkozásait egy prevenciós programban foglaljam össze. A Micimackó Óvodai Prevenciós Program elkészülésekor már tudtam, hogy játékgyűjteményt is készítek, a komplexitás miatt. A kérdés csak az volt, hogy milyen formában készítem el. A szakirodalmakból feltártam az óvodai fejlődésmenetet, a szakma által használt képességfelosztásokat, elnevezéseket. Ezt olyan mélységig tettem, hogy a témában kevésbé tájékozott vagy kezdő óvodapedagógusok számára is érthetővé, átláthatóvá tegyem a teoretikus anyagot. Több mint 50 nyomtatott játékgyűjteményt és internetes portált tanulmányoztam át, hogy a legkiterjedtebb kiadványt állíthassam össze. Hipotézisem beigazolódt. Az óvodapedagógusok többsége nehézségekbe ütközik a szak- és szakértői vélemények értelmezésekor, a fejlesztési tervek elkészítésekor. Az óvodapedagógusok többsége a játékban történő fejlesztést helyezi előnybe, ezért a probléma megoldására a játékgyűjteményt javaslom. A prevenciós programhoz kapcsolódva a Képességfejlesztő játékgyűjtemény távlati célja, hogy a Micimackó Óvodai Prevenciós Programot több óvoda is alkalmazza, ezért ezekben az óvodákban sor kerül a játékgyűjtemény kipróbálására is. Tudom, hogy munkám segítséget nyújt az óvodákban dolgozó kolléganőknek, és hasonló pozitív eredményeket érnek el az SNI-s, a BTM-es, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése során, mint én. A játékgyűjtemény szélesebb körben való alkalmazásával és kontrollcsoportos vizsgálattal bizonyítást nyert a fejlesztő foglalkozások valódi értéke a spontán fejlődés mellett. Ezeket az eredményeket összesítem és értékelem a kutatásomban. Ennek birtokában lehetőség nyílik arra, hogy a program és a játékgyűjtemény ne csak mikrotérségi szinten, hanem megyei, regionális vagy országos szinten is megismerhető, alkalmazható módszerre váljon.

KALÁNYOS MÓNIKA

óvodapedagógus BA, 3. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Merczel Sándorné
adjunktus, KE PK

A roma gyermekek játéka, társas kapcsolatai

Az óvodai élet és a játék meghatározó egy gyermek életében. Roma származásúként és óvodapedagógus hallgatóként is érdekel, hogy a roma gyermekek játékának milyen sajátosságai vannak.

Dolgozatomban a roma gyermekek játékával, játéktevékenységeivel és óvodai társas kapcsolataival foglalkozom. A témával kapcsolatban kevés szakirodalom áll rendelkezésre, ez adta az ötletet ahhoz, hogy saját kutatásba kezdjek. Többfajta kutatási módszer (megfigyelés, kérdőíves vizsgálatok, szociometria) is alkalmaztam, hogy minél teljesebb képet kapjak a vizsgálandó területről. Kutatásomat a Somogy megyei Lábod községben végeztem. A kutatás résztvevői roma származású emberek, roma óvodások, valamint óvodapedagógusok. Vizsgálataim során a következő kérdésekre kerestem a választ: A romák életmódja, életkörülményei összefüggésben van-e játékkal? Milyen játékeszközök vannak? Hogyan alakulnak a roma és nem roma gyermekek társas kapcsolatai az óvodában? A kérdőívek kérdései kifejezetten a játékszokásokra, játékeszközökre vonatkoznak. A kérdőívet három csoport számára készítettem: különböző korosztályú, roma származású emberek (1), a helyi óvoda nagycsoportos roma gyermekek szüleinek (2), óvodapedagógusoknak (3).

Az első csoportnál a kérdezettek saját gyermekkori játékszokásaira, játékeszközöire kérdeztem rá. Érdekelt, hogy a különböző korosztályok mivel játszottak gyerekként, valamint hogyan emlékeznek vissza gyerekkorukra. A második csoportnál a roma szülők gyermekeinek játékszokásait helyeztem előtérbe. Ebben az esetben a szülők megfigyelései alapján kaptam képet gyermekük játékát illetően. A harmadik csoportnál az óvodapedagógusok véleményére voltam kíváncsi. A kérdőíves vizsgálatok eredményei arról tanúsodnak, hogy a roma gyermekeknek az anyagi nehézségek ellenére sok vásárolt játéka van, a készített játékok teljesen visszaszorultak, emellett a roma gyermekek jobban kedvelik az udvari játékokat. Ezenkívül megállapítható az is, hogy a kérdezett nagycsoportos gyermekek szüleinek egy részénél a gyermekvállalás tudatosabbá vált és a húszas éveinek közepére tolódott.

Vizsgálati módszerként megfigyelést is alkalmaztam a nagycsoportosok körében, melynek során jellemző volt a nemek szerinti elkülönülés, emellett a roma és a nem roma gyermekek folyamatosan együtt játszottak. A szociometriai vizsgálatot szintén a nagycsoportban végeztem. A vizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy a közös játéktevékenység ellenére a roma és nem roma gyermekek elsősorban saját közösségükből választanak barátot.

KÉRY ANITA

óvodapedagógus BA, 5. félév
Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Zsubrits Attila
tanársegéd, NYME BPK

Kéz a kézben – az óvodáskorú gyermekek kötődésrendszerének vizsgálata

A kutatásban óvodáskorú gyerekek közeli kapcsolatrendszerének a vizsgálatára került sor. A személyiségfejlődés menetében az érzelmileg fontos emberekkel szövődő kapcsolatok meghatározó szerepet játszanak. A jelentős személyekhez fűződő tartós, érzelmileg intenzív viszonyulások kötődésrendszert alkotnak. A kötődésrendszer mennyiségileg és tartalmilag is jól jellemezhető. A tanulmányban a korai kötődéselmélet ismertetése mellett a családi és az óvodáskori kötődések lényeges jellemzői kerülnek felsorolásra. Majd egy összetett módszerrel elvégzett saját vizsgálatnak az eredményeit ismerhetjük meg. A vizsgálati eredmények alapján képet kaphatunk az 5 és 6 éves korú kisgyerekek érzelmi kapcsolatrendszerének legfontosabb ismérveiről, valamint az egyes emberekhez fűződő ragaszkodásuk összetevőiről. A dolgozatban bemutatott szakirodalmi adatok rendszerezése és az önállóan elvégzett empirikus kutatás eredményei az óvodai érzelmi nevelés területéhez nyújthatnak továbbgondolásra érdemes, újszerű elméleti megállapításokat. A feltárt eredmények által további kutatási irányok is kijelölhetők.

KUTI ADRIENN

óvodapedagógia BA, 3. félév
Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Varga László
egyetemi docens, NYME BPK

Bármit csinálhat, ami nyitogatja a szemét – az óvodai tehetségéretek gondozásának egy jó példája

Dolgozatom témája az óvodai tehetséggondozás volt. Kutatásomat a győri Bartók Művészeti Bázisóvodában végeztem. Kutatásom során ellátogattam az óvodában működő összes tehetségműhelybe, ahol figyelemmel kísértem, hogy a gyerekek mivel tevékenykednek a műhelymunkák során. A szülőkkel kérdőívet töltöttem ki azzal kapcsolatban, hogy mit gondolnak a tehetség fogalmáról, illetve az intézményben folyó tehetséggondozásról, valamint a műhelyek hasznosságáról. Hipotéziseimet a visszakapott kérdőívekkel támasztottam alá. Lehetőségem volt arra, hogy az óvodavezetővel (Szabóné Oláh Márta) beszélgessek, és ő ismertesse velem az óvodájában folyó tehetséggondozást. A műhelyek után az óvónők is tájékoztattak arról, hogy hogyan építik fel a műhelyek tevékenységeit. Ez az óvoda is nagyon jó példa arra, hogy az óvodai tehetséggondozás fontos szerepet tölt be a gyerekek életében, hiszen olyan dolgokat próbálhatnak ki, amelyekre egy óvodai csoportban nem biztos, hogy van lehetőségük. A gyerekek a műhelyekben nagy örömmel vesznek részt. A műhelyvezetők támogatják és folyamatosan motiválják a gyerekeket. Nagyon örülök, hogy lehetőségem volt betekinteni ebbe az óvodába és a tehetségműhelyekbe, hiszen sok új dolgot tapasztalhattam meg.

LENGYELNÉ CZAKÓ PATRÍCIA

óvodapedagógia BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Mártonffyné Dr. Dályay Zsuzsanna

adjunktus, SZTE JGYPK

A számfogalom kialakultságának vizsgálata az iskolába készülő gyerekek körében

Dolgozatom alapötlete óvodai matematikai foglalkozáson merült fel bennem. A gyerekek számképkártyákat kaptak a kezükbe, és a teremben elhelyezett nagy számképkártyák között kellett megkeresniük azok párját. Felmerült bennem a kérdés, hogy vajon mennyire befolyásolja a gyermekek mennyiségfelismerő képességét, hogy az egységek rendezetlenül vagy rendezetten állnak. Vizsgálataimat a szegedi Garam utcai óvodában, 26 fős nagycsoportban, iskolakezdés előtt álló gyerekek körében végeztem. Kétlépcsős vizsgálatot dolgoztam ki. Az első lépcsőben a DIFER fejlődésvizsgáló rendszer feladataival és a diszkalkuliazvizsgálat egy tesztfeladatával mértem fel a gyerekeket. Vizsgáltam:

- a számnevek sorrendjének ismeretét előre és visszafelé,
- tízesátlépéseket előre és visszafelé,
- kisebb-nagyobb fogalmának kialakultságát,
- globális mennyiségfelismerést saját testen.

A vizsgálat második felében tértem rá a darabszám felismerésének vizsgálatára rendezetlen és rendezett környezetben. Ehhez két különböző játéktáblát készítettem: az egyik szabályos (rácsszerű) elrendezésben tartalmaz illeszkedési helyeket, a másik szabálytalan, összevissza elhelyezkedésben. A játéktáblákhoz készített feladatok kapcsán a következő kérdéseket vizsgáltam:

- rendezetten és rendezetlenül álló számképkártyán a darabszám első látásra történő felismerését,
- a mennyiségek összehasonlítását rendezett és rendezetlen játéktáblákon,
- összeadás és kivonás műveletét tartalmazó játékokat a rendezett játéktáblán.

Vizsgálatom igazolta, hogy a hatéves gyermekek számfogalma kevésbé fejlett, mint a hétéveseké. A hatévesek teljesítménye általában is elmaradt a hétévesekétől. Néhány meglepő eredmény is született: hatévesen a gyerekek jó része még nem tud visszafelé számolni, és gondot okoz még hétévesen is a tízesátlépés visszafelé. Érdekesnek találtam, hogy a gyermekek a „nagyobb” fogalmát pontosan tudják értelmezni, de a „kisebb” fogalmát nem tudják ilyen jól használni. Általános tapasztalatom volt, hogy mind a hat-, mind a hétévesek jobban teljesítettek a rendezett pályán, mint a rendezetlen pályán.

PAPP DÁNIEL

tanító BA, 3. félév
Szent István Egyetem
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

TÓTH ALEXANDRA

óvodapedagógus BA, 5. félév
Szent István Egyetem
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Lestyán Erzsébet
főiskolai tanársegéd, SZIE ABPK

Szabóné Balogh Ágota
főiskolai tanársegéd, SZIE ABPK

Tudástranszferálás és képességek fejlesztése interaktív módszerekkel 5–7 éves korú gyermekek körében

A kisgyermekkor nagymértékben meghatározza a család szociokulturális környezete és háttere, később fontos színterré válik a bölcsőde, az óvoda, illetve az iskola intézménye, ahol újabb nevelési hatások érik a gyermekeket, melyek által formálódik személyiségük. Ezen életük színterein töltik mindennapjaikat, az őket érő ingerek, társas szituációk alakítják személyiségüket, viselkedésüket, értékrendjüket. A gyermekek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg, ebből adódóan sajátos, életkoronként és egyénenként is változó szükségleteik, képességeik vannak. Eszerint néhány gyermek az életkoránál fejlettebb, ügyesebb, de a többség a személyiségfejlődés folyamatában megerősítést, fejlesztést, felzárkóztatást igényel. Így az intézményekben szükségszerűvé válik a fejlesztőtevékenységek megléte. A képességfejlesztések módszereinek jelenléte sokszínű a mai társadalomban. Már óvodáskorban mérhető az azon részképességek, melyek a sikeres, kudarcoktól mentes tanulás alapjai. A gyermekek ismereteiket leghatékonyabban és legkönnyebben érzékszerveik együttes használata útján szerzik meg. Minél több érzékszervük játszik szerepet a tapasztalás során, annál hatékonyabb a tudás elsajátítása.

A szerzők dolgozatukban arra vállalkoztak, hogy az óvodás- és kisiskolás korú gyermekek képességeit felmérjék, digitális lehetőségekkel fejlődésüket segítsék, fejlesszék. Céljuk volt, hogy a gyermekeket megismertessék a számítógép világával – „Játszva tanulni” –, a pedagógusoknak pedig bemutassanak interaktív fejlesztési lehetőségeket. További céljuk, hogy a több érzékszerv együttes bevonásával, egy időben való alkalmazásával segítsék a tudástranszferálást. Ezek alapján a következők a feltételezéseik:

- az interaktív fejlesztés segíti a gyermekek intellektuális képességeinek fejlesztését, integrálását szintetizálását;
- az óvodában megszerzett képességek és ismeretek transzferálása – a fejlesztések hatására – eredményesebbé teszi a gyermekeket az iskolai tanulásban és élethelyzetekben.

Hipotéziseik bizonyítására a szakirodalmi kutatás mellett fejlesztőfoglalkozásokat tartottak a kísérleti csoportba tartozó gyermekek számára; a képességeik felmérésére teszteket készítettek (216 fő: 111 fejlesztő, 105 kontroll) velük; folyamatosan megfigyelték a gyerekeket és konzultáltak a pedagógusokkal; kérdőíves felmérést végeztek a digitális, interaktív eszközök használatával kapcsolatban 111 szülővel.

SZABÓ BOGLÁRKA

óvodapedagógia BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Pintér Klára

adjunktus, SZTE JGYPK

Matematikai képességfejlesztés az óvodában

Dolgozatom témájaként a logikai típusú matematikai játékokat választottam, mert a matematikai képességek megfelelő fejlettsége elengedhetetlen a sikeres iskolakezdéshez, így ezek tudatos, módszeres fejlesztése az óvodáskorú gyermekek alapvető érdeke. Leendő óvodapedagógusként fontosnak tartom, hogy játékos képességfejlesztéssel foglalkozzam, hiszen a játék nagyon fontos szerepet tölt be az óvodás gyermek életében.

Három különböző logikai típusú matematikai játékot készítettem a hagyományos logikai készlet mintájára. A három játékhoz közel azonos feladatokat állítottam össze, melyeket kis-, közép- és nagycsoportos gyermekekkel végeztem el, a gyerekek tevékenységét videokamerával rögzítettem. Az eredmények elemzésén keresztül bemutatom a korcsoportok és az eszközök közti eltéréseket. A dolgozat során kutatom a közel azonos feladatok nehézségét, illetve, hogy a kognitív teljesítményt hogyan befolyásolja az eszköz, és hogy melyek a zavaró tényezők. Vizsgálom a gyerekek feladattartását, kitartását, ügyességét és a fejlődésbeli különbségeket. A kutatás eredményeként általam elkészített, kipróbált logikai típusú matematikai játékok korosztályonként megfelelő feladatokkal állnak az óvodapedagógusok rendelkezésére a gyermekek képességeinek fejlesztésére.

VARGA PETRA

óvodapedagógus BA, 5. félév

Szent István Egyetem, Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Kós Nóra

főiskolai tanársegéd, SZIE ABPK

Figyelem vizsgálata 6–7 éves korban

A szerző dolgozata témájaként a figyelem vizsgálatát választotta. Óvodapedagógus-jelöltként azért tartotta fontosnak a figyelem vizsgálatát, mert az óvodás gyermekek figyelmének megfelelő kialakulása előljárója az iskolaérettségnek. A figyelem (szelektív figyelem, szándékos figyelem) ugyanis alapfeltétele a tanulás folyamatának. A szerző célul tűzte ki az összes megismerő tevékenység vizsgálatát, ezen belül a figyelem vizsgálatára fektette a hangsúlyt. A figyelem azon folyamatok összessége, amelynek révén a szervezet a környezetnek azokat a mozzanatait dolgozza fel, amelyek az éppen folyó viselkedés vagy egy új viselkedés megindítása szempontjából lényegesek. A figyelem befolyásolja a teljesítményt, segíti, esetlegesen megakadályozza a feladatmegoldást. Kisgyermekkorban spontán figyelem jellemző, ekkor jelenik meg a szándékos figyelem (6–9 év).

A figyelem főbb funkciói: szelektív funkció (a nap során számtalan inger ér minket, de mégis ki tudjuk választani azt, amelyik a legfontosabb számunkra); riasztó funkció (az életben maradást és a testi épség védelmét szolgálja); apperceptív funkció (az éberségünket biztosítja).

A figyelem két nagy területe: szándékos figyelem: iskolaérettségre kell, hogy kialakuljon, 6-7 éves korra. Önkéntelen figyelem: a gyermek az érdeklődésének megfelelően tud figyelni arra a területre, kisebb korban jellemző. A szerző vizsgálatát megelőzően feltételezte, hogy nagycsoportban a szelektív figyelem és a figyelem tartóssága ennek az életkornak megfelelő; az 1–5 percig tartó időtartamban a 2–3. percben lesz a gyermekek figyelme tartósabb, a többi esetben gyengébb. A dolgozatához szükséges adatokat a szerző kétféle kutatási eredményre támasztotta alá. Az első vizsgálat, amely a gyermekek figyelmével kapcsolatos, az ún. Edtfeldt-vizsgálat. A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek egyik jellegzetes problémája a téri pozíció érzékelése. Ezt is vizsgálja ez a feladatlap.

A második vizsgálat, amely a gyermekek figyelmével kapcsolatos, szék-lámpa elnevezésű, teszt jellegű vizsgálat. E vizsgálat segítségével meg lehet állapítani, hogy mennyire tartós az idő múlásával a gyermekek figyelme. A vizsgálati eredmények kiértékelését követően megállapítható, hogy a szerző által meghatározott hipotézisek teljesültek.

VARGA RITA

óvodapedagógia BA, 3. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Varga László

egyetemi docens, NYME BPK

Hogyan látom én a világot? – Az 5–7 éves gyermekek világgépe a XXI. században

Kutatásomat a tanulmányaim és a környezetemben tapasztaltak indították el. Sok kérdés merült fel bennem a gyermekek technikai eszközökkel való viszonyáról és arról, hogyan látják ők ezeket. Világgépük megismerése adhat számunkra visszajelzést arról, milyen irányba tart kapcsolatuk korunk digitális vívmányaival. Munkámban a szakirodalom segítségével kifejtetem a gyermeki világgépről eddig szerzett ismereteket. Melyek a világukat befolyásoló elvek, a tudásukat eltorzító tényezők. Részletesen kitértem kutatómunkám módszerére és kivitelezésére. A felállított hipotéziseim tekintetében vizsgáltam a jegyzőkönyveket, majd levontam a következtetéseket. Fontos, hogy megfelelően legyenek jelen a gyermekek életében ezen eszközök, hiszen a kapcsolatuk és róluk kialakult képük változóban van. A helyes kapcsolat kialakításához az óvoda is hozzájárulhat. Ehhez nyújthat némi segítséget elvégzett kutatásom, valamint kitérő alapot adhat egy későbbi kutatáshoz, melyet nagyobb mintán, több, részletesebb kérdéssel érdemes elvégezni. A továbbiakban ez adhat hitelességet eddigi eredményeimnek.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

IX. Korai idegen- és kisebbségnyelv- elsajátítás

BLÁZSEV DRAGICA

óvodapedagógia – horvát nemzetiségi szakirány
BA, 2. félév
Eötvös József Főiskola, Neveléstudományi Kar

TÖRÖK ÉVA

óvodapedagógia – horvát nemzetiségi szakirány
BA, 5. félév
Eötvös József Főiskola, Neveléstudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kanizsai Mária
főiskolai docens, EJP

A horvát nemzetiségi nyelv közvetítésének kreatív lehetőségei az óvodában

Dolgozatunk témája a horvát nemzetiségi kétnyelvű óvodai neveléshez kapcsolódik. Mindketten gyermekkorunk óta kétnyelvű, horvát és magyar nemzetiségi családban, illetve környezetben élünk, megtapasztaltuk a nemzetiségi lét velejáróit, azt a kulturális és nyelvi gazdagságot, amelyet a két néphez és nyelvhez tartozás adni tud. Ugyanakkor megtapasztaltuk azt is, hogy a nemzetiségi nyelv használata kopik, egyre kevesebben beszélnek már a családban, a nyelv nem hagyományozódik generációról generációra természetes nyelvtörökítéssel. Ebben a helyzetben egyre nagyobb szerep és felelősség hárul a nemzetiségi nyelvek korai, óvodai közvetítésére és iskola oktatására. Az óvodai nemzetiséginyelv-oktatás akkor tud hatékony lenni, ha a gyermek az óvodában sok nemzetiségi nyelvi élményhez jut, ha élő nyelvi környezetet tudunk a számára biztosítani, és lehetősége van mindennap új ismereteket szerezni és azokat gyakorolni. Ennek egyik kiváló megvalósítási módja a kétnyelvű nemzetiséginyelv-oktatás. A kétnyelvű óvodai tevékenységek lebonyolítására való felkészüléskor azt is tapasztaltuk, milyen nehezen található olyan horvát nyelvű módszertani segédanyag, amely kész mintaként használható, az óvodapedagógusnak kreatívan, önállóan kell minden témát kidolgozni, a nyelvi anyagot összegyűjteni és a tevékenységeket megtervezni. Ez ösztönzött arra, hogy saját tervezőmunkával, a téma elméleti áttekintése után a gyakorlatban is használható ötleteket adjunk, segédanyagot állítsunk össze, amelyet jó szívvvel ajánlunk óvodapedagógus hallgatónak vagy akár gyakorló óvónőnek is. Dolgozatunk első felében a nemzetiséghez és nemzetiséginyelv-oktatáshoz kapcsolódó témákat vázoljuk, bemutatjuk a magyarországi horvát nemzetiségi csoportokat, nyelvhasználatukat és a kétnyelvűséghez kapcsolódó alapfogalmakat. Majd egy óvodai gyakorlat tapasztalatai erejéig látogatást teszünk egy magyarországi horvát nemzetiségi óvodában. Ezután önálló tervezőmunkánk következik, az ós tematikájának projektszerű kétnyelvű, horvát és magyar feldolgozásával, ötletekkel, tervezetekkel, szószedettel, versgyűjteménnyel, címajánlással, kreatív módszerekkel próbálunk segítséget adni a nemzetiségi tartalmak feldolgozásához. Dolgozatunk módszertani jellegű, az elméleti és a gyakorlati ismeretek átadásával segédletként alkalmazható a nemzetiségi óvodapedagógusok számára a horvát kétnyelvű óvodai foglalkozásokra való felkészülésben.

CSATLÓS ANETT

óvodapedagógus BA, 5. félév
Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

LAJTER DIÁNA

óvodapedagógus BA, 5. félév
Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Lipócziné Dr. Csabai Sarolta
Főiskolai tanár, KF TFK

Kétnyelvű nevelés a kecskeméti magyar–német nemzetiségű óvodában

Témaválasztásunkat először is a korai idegen nyelvi nevelés mint társadalmi kihívás felismerése indokolja. A dolgozat íróinak célja az, hogy felhívják a figyelmet a korai idegennyelv-tanulás hasznosságára és fontosságára, ezért munka példákon és tapasztalatokon keresztül mutatja be a korai idegennyelv-tanulás alkalmazott módszereit a vizsgált óvodában. Mivel ez a téma főiskolai tanulmányaink és gyakorlati képzésünk során egyaránt felkeltette érdeklődésünket, saját kutatások során kívántunk meggyőződni hipotéziseink helyességéről, amely szerint a korai idegennyelv-tanulás pozitívan hat a gyermek fejlődésére. Kutatásaink során megfigyeljük, hogy a különböző nemzetiségű gyermekek hogyan válnak érzékenyebbé egy második nyelv iránt, és miként fogadnak be egy második vagy egy idegen nyelvet. Bemutatjuk, hogy itt Magyarországon hogyan valósul meg egy kétnyelvű óvodában a gyermekek ismerkedése az idegen nyelvvel és hogyan működik a nyelvelsajátítás folyamata. Ismertetjük és elemezzük a vizsgált óvodában alkalmazott módszereket, a nyelvelsajátítás megismert folyamatát és eredményeit. Dolgozatunk hat részből tevődik össze: bevezetés, válogatás a kétnyelvűséggel foglalkozó szakirodalomból, egy kétnyelvű óvoda és a kétnyelvűségre nevelés tapasztalatai, a korai nyelvtanulás előnyei és hátrányai, befejezés, melléklet, irodalomjegyzék. A szakirodalmi részben meghatároztuk a kétnyelvűség és a korai idegen nyelvi nevelés definícióját és a közöttük lévő összefüggéseket, miszerint a kétnyelvűség és a korai idegennyelv-elsajátítás igen szoros kapcsolatban áll egymással. Ahhoz, hogy valaki kétnyelvűvé válhasson, az anyanyelvén (első nyelven) kívül a második nyelvet kisgyermekként, esetleg csecsemőként kell elsajátítania, azaz megjelenik a korai idegennyelv-elsajátítás. Ezért nem választható teljesen szét a korai idegennyelv-elsajátítás és a kétnyelvűség. A dolgozatunk fő részét a szakirodalom elemzése és a magyar–német kétnyelvű óvodában folytatott megfigyeléseink és kutatásaink töltik ki. Kutatásaink során kielemeztük az óvoda ütemtervét, interjút készítettünk óvónőivel, megkérdeztük a szülők véleményét, valamint betekintést nyertünk az óvoda napirendjébe, foglalkozásaiba. Hipotézisünket a korai idegennyelv-tanulás gyermeki fejlődésére gyakorolt pozitív hatásáról vizsgálataink alátámasztják. Ennek ellenére sajnos Magyarországon mégsem működik megfelelő számú kétnyelvű óvoda.

CSERNIK ERIKA

német nemzetiségi óvodapedagógia BA, 5. félév
Eötvös József Főiskola, Neveléstudományi Kar

Témavezető:

Manzné Dr. Jäger Mónika
főiskolai tanár, EJP

A televízió hatása az óvodáskorú gyermekekre

A dolgozatom témáját személyes tapasztalataim alapján választottam.

Sajnos már a kutatás előtt meggyőződtem arról, hogy a gyerekek óvodáskorban is napi szinten kapcsolatban vannak a különböző médiákkal, főleg a televízióval. Az eddigi kutatások azonban csak a 8–10 éves, tehát kisiskolás korosztályt vizsgálták, az ennél fiatalabbakat nem. Mivel ezek a különböző médiumok már évszázadok óta körülvesznek bennünket (könyvek, szórólapok, rádió...), már teljesen beépültek a mindennapjainkba, a gyerekek akarva, akaratlanul kapcsolatba kerülhetnek velük. Így sokszor a szülők sem feltétlen figyelnek fel, ha a gyermek egy nem a számára készített műsort néz, vagy éppen hallgat. A kutatást Baranya megyében, Szászváron végeztem a Hársvirág óvodában. 78 gyermek és 56 felnőtt vett részt a kutatásban.

Kérdőívet készítettem a szülőknek és a gyerekeknek is. A gyerekeknek interjú keretében tettem fel a kérdéseket: 3–7 évesek vettek részt a kutatásban, ők már többé-kevésbé válaszolni tudtak a kérdéseimre. Az első kérdésemre, miszerint néznek-e televíziót a gyerekek, mind a szülők, mind a gyerekek válasza igen volt. Ez nem meglepő. Az azonban már annál inkább, hogy sok háztartásban három televízió is található, ezek közül 27 a gyerekszobákban. A gyerekek így átlagosan 2 órát néznek naponta tévét, de van, aki 4-5 órát is akár. Sajnos ennek a következménye sokszor tapasztalható az óvodában. A gyerekek verekszenek, „lelövik egymást”, harcolnak játék helyett, hiszen a mese és a különböző műsorok által keltett feszültséget le kell vezetniük valahogy. Az sem elhanyagolható, hogy ellentétben az olvasott mesékkel, ahol a gyermek belső képeket alkot, és magáévá teszi a mese által közvetített tudást, a tévé kész képeket ad, a gyerekeknek nincs lehetőségük az utánzásra, a levezetésre. Ami a legfontosabb lenne a mesék esetében. Egy másik nagyon fontos dolog az, hogy a tévé egy másik fejlődéstanilag fontos tényezőtől is megfosztja a gyerekeket, a mozgástól. A tévé előtt ülve nem fejlődik helyesen az izomrendszerük, a csontjaik. Mivel a gyerekek sokszor a tévé által keltett feszültségben érkeznek az óvodába, ott vezetik ezt le, sajnos néha egymáson is. Hogy ezeket a helyzeteket elkerüljük, minél többet az udvaron tartózkodunk, hogy a gyerekek a mozgással és játékkal levezethessék feszültségeiket. Mindennap mesélünk is nekik, könyvből olvasva, hogy kialakuljanak a saját belső képeik is, amelyeket a későbbiekben magukénak tudhatnak majd.

FENYVESI RITA

óvodapedagógia BA, 2. félév
Eötvös József Főiskola, Neveléstudományi Kar

Témavezető:

Manzné Dr. Jäger Mónika
főiskolai tanár, EJP

Magyarországi német mondókák és dalok az éves nevelési folyamatban – a magyarországi németek szellemi kultúrájának gyöngyszemei a nemzetiségi nevelésben

Dolgozatom témaválasztásának alapját kutatómunkám során gyűjtött hanganyag szolgálta. Célom volt, hogy a magyarországi németekkel kapcsolatos szellemi örökség anyagait megörökíthessem és továbbadhassam. Sok élménnyel gazdagodhattam a gyűjtőmunka ideje alatt, autentikus adatközlőkkel kerültem kapcsolatba. A bevezető gondolatokban röviden ismertetem dolgozatom létrejöttének körülményeit, megfogalmazom hipotéziseimet. Az első fejezetben a nyelv szerepéről, funkcióiról teszek említést, valamint utalok a Parlament által 2011-ben elfogadott Nemzetiségi törvényre (CLXXIX/2011), mely szerint mindenkinek joga az oktatási intézményekben anyanyelvén tanulnia. Az 1997/32-es rendelet, valamint a helyi Nevelési Programok óvodák esetében konkretizálják, tartalommal, speciális helyi ismeretekkel töltik meg a törvényben meghatározottakat. A második fejezetben ismertetem az óvodás gyermek felé közvetíthető nyelvsajátítási kompetenciák és stratégiák kapcsolatát. Utalok a játékoság fontosságára. A harmadik fejezetben a villányi Napköziotthonos Óvoda Helyi Nevelési Programját vizsgáltam meg kutatásom szempontjából. A negyedik fejezet címe egy dilemmát fogalmaz meg. A nyelvi helyzetet feltérképezve megállapítottam, hogy az óvodai közegben az irodalmi német nyelvnek nagyobb szerepe van, a nyelvjárás által közvetített érzelmi többlet a hangfelvételek többszöri meghallgatásával továbbbítható. Az ötödik fejezet a kutatómunkámmal kapcsolatos adatokat és a gyűjtött anyagot (mondókák, dalok) ismerteti részletesebben. A hatodik fejezet a gyűjtött dalok, mondókák téma szerinti rendszerezését tartalmazza. A hetedik fejezet munkám legdédelgettebb „gyermeke”. A gyűjtött hanganyagból 12 dal, mondóka didaktikai-módszertani feldolgozása után egy játékos ötletgyűjtemény segít a német nyelvi szókincs bővítésében. Ezek után egy állomásokon folyó munkában megjelenő rendszerező foglalkozástervezet található, amelynek középpontjában a Magyarországon élő német nemzetiségű emberek hétköznapi élete áll. Dolgozatom zárásaként összegzem tapasztalataimat, a jövőre nézve kitekintést adok, kutatómunkám folytatásához tervet fogalmazok meg.

FONTHNÉ BÁTKI ROZÁLIA

óvodapedagógia BA, 6. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

Konzulens:

Kitzinger Arianna

tanársegéd, NYME BPK

Különbségek és hasonlóságok a korai kétnyelvű nevelés tevékenységformáiban

A dolgozatot a korai kétnyelvű nevelésről írtam. Ezen a témán belül azt a nyelvpedagógiai szempontból új helyzetet és területet kutattam, hogy mekkora az igény a bölcsődékbe és az óvodákba járó gyermekek szüleinek körében gyermekeik idegen nyelvvél való ismerkedésére, valamint azt, hogy ez az igény mennyire és hogyan elégíthető ki Magyarországon az említett kétfajta alapfokú intézményben. Továbbá a kutatás célja volt az is, hogy bebizonyítsam, a kompetencia alapú nyelvelsajátítási folyamat sem a bölcsődei, sem az óvodai csoportokban nem árt a gyermekeknek. Arra kerestem a választ, hogy van-e különbség a bölcsődei és az óvodai kétnyelvű nevelés között, s ha igen, melyek a lényeges eltérések. Hipotéziseimet a korai kétnyelvűség elterjedésével, illetve a bölcsődei és óvodai kétnyelvű nevelés hasonlóságával és különbözőségével kapcsolatban állítottam fel. A kutatás során bölcsődei és óvodai megfigyeléseket készítettem, dokumentumelemzést végeztem, illetve interjúkat készítettem bölcsődei és óvodavezetővel, angol nyelven nevelő pedagógusokkal, kétnyelvű csoportban magyar nyelven nevelő gondozónővel, továbbá kérdőívet állítottam össze kétnyelvű nevelésben résztvevő bölcsődés és óvodás gyermekek szülei, egynyelvű nevelésben résztvevő bölcsődés gyermekek szülei és magyar nyelven nevelő gondozónők számára. Kutatásommal a kitűzött célokat elértem, felmértem az igényt a korai kétnyelvű nevelésre, bebizonyítottam, hogy a kompetencia alapú nyelvelsajátítási folyamat nem árt a gyermeknek, választ kaptam fő kutatási kérdéseimre is, valamint hipotéziseim beigazolódtak.

KÜRTÖSI CSILLA

angol nyelv és irodalom szakos bölcsész MA, 4. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Albert Ágnes
adjunktus, ELTE BTK

A kétnyelvűség kérdései a gyermekkorban

Egyre több szülő szeretné, hogy gyermeke kétnyelvűvé váljon az óvodában. Mivel a gyermekekre az ebben az életkorban gyakorolt hatások nagyon jelentősek, nagyon fontos megbízható ismeretekkel rendelkezni arról, hogyan történik a nyelvtanulás ebben a korban, hogyha befolyásolni szeretnénk ezt a folyamatot. Ez az esettanulmány a sikeres óvodai nyelvtanulás vizsgálatát tűzte ki céljául. A kutatás 2011. február 28-tól június 22-ig tartott Budapest egyik magánóvodájában. Kilenc hatéves gyermeket vizsgáltam, akik három-négy év óta jártak abba az óvodába. Három háromfős csoport volt. Az elsőben magyar családi háttérben élő gyerekek voltak, a másodikban különböző idegen országokból érkezett gyermekek, a harmadikban pedig magyar–angol szülőpárok gyermekei voltak. Arra voltam kíváncsi, vajon nyelvi háttérük meghatározza-e beszélt nyelveik szintjét három év óvodába járás után is. Ezenkívül olyan más faktorok után is kutattam, amelyek elősegíthetik a sikeres nyelvtanulást, hogy kiderüljön, a tanárok tudják-e ezeket befolyásolni. Több módszert használtam az adatgyűjtéshez: az óvodáról dokumentumokból szereztem adatokat, a tanárok tanítási módszereiről és meggyőződéseikről megfigyeléssel és interjúkból. A gyermekek nyelvi fejlettségének felmérését a tanáraikkal és szüleikkel készített részletekbe menő interjúk, két történetmesélés minden gyermekkel, illetve haladási naplók segítették. A történeteket sokféle jellemző alapján elemeztem: a hagyományos komplexitás-helyesség-folyékonyság hármason kívül a szókincs, a célra összpontosítás jelenléte az elbeszélésekben, a kohézió és a koherencia adták az alapot. Az eredmények azt sugallják, hogy a kétnyelvű családi háttér nem feltétlenül garantál általános nyelvi fölényt három év óvodában eltöltött idő után.

NAGY KATA

óvodapedagógus BA, 5. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezető:

Bencéné Dr. Fekete Andrea
docens, KE PK

A német nyelv tanítása és tanulása az óvodában. Módszertani összefoglaló és gyermekirodalmi gyűjtemény

Az idegennyelv-tanulás fontosságát sokszor hangsúlyozzák szüleink, tanáraink. A világ kitarul, Európa közelebb kerül hozzánk, ha beszélünk más nyelveket is. Számos lehetőség, új ismeret, tapasztalat kínálkozik, ha nemzetközi kapcsolatokra teszünk szert.

A korai idegennyelv-tanulásról számos kötet és újságcikk szól, kutatásaim során ezeket használtam fel, ezáltal széles körű ismeretekre tettem szert ebben a témában. Óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, logopédusok és pszichológusok írásait tanulmányoztam. 2009 óta várja a gyerekeket a Gyakorló Óvodában a Pumukli Ovi, ahol Gouin-módszerrel, dramatizálva, játékosan ismerkednek meg a gyerekek a német nyelvvel. Fontos szerepet kap a cselekvéssel egybekötött nyelvelsajátítás. A foglalkozások célja nem az, hogy a gyerekek társalgási szinten beszéljék a németet, hanem hogy megszeressék és szívesen, spontán helyzetekben is alkalmazzák azt. A gyerekek szívesen jönnek a Pumukli Oviba, a szülőktől, óvónőktől, dajkáktól tudjuk, hogy otthon, valamint a délelőtti játék során is alkalmazzák már a német szavakat. Dolgozatom elkészítéséhez felhasználtam a Pumukli Oviban szerzett tapasztalataimat. Kutatómunkám célja egy olyan foglalkozástematika összeállítása, amelyben tematikusan, éves lebontásban szerepelnek olyan német versek, dalok, mondókák, amelyek kifejezetten óvodáskorú gyermekeknek szólnak. Nyelvezetük egyszerű, terjedelmük rövid, dallamosak, cselekedtetéssel jól taníthatóak. Készítettem bemutató foglalkozást, tervezetsorozatot, amely alkalmazkodik az elméleti részben foglaltakhoz. Mivel a kaposvári óvodákban többnyire angoltanítás folyik, így a német nyelv számos további lehetőséget rejt még magában. Úgy gondolom, hogy a pedagógus pozitív viszonyulása, játékosága és kreativitása meghatározó abban, hogy a gyermek hogyan tekint később az idegen nyelvekre. Az óvodáskorú gyermekek számára a játékos formában történő tanulás örömet szerez, ezért a korai idegennyelv-elsajátítás fontos alappillére lehet a későbbi nyelvtanulásnak. Az általam kidolgozott elméleti összefoglaló és a gyermekirodalmi gyűjtemény módszertani segédeszköz az óvodapedagógusok számára, melynek segítségével könnyebben megtervezhetőek a német nyelvű óvodai foglalkozások.

VADAS RITA

óvodapedagógus alapszak BA, nemzetiségi német szakirány BA, 4. félév
Eötvös József Főiskola, Neveléstudományi Kar

Témavezető:

Manzné Dr. Jäger Mónika PhD
főiskolai tanár, EJP

Kinesiológia als Ergänzungsmethode zur Förderung der Deutschkompetenzen der 4–7 jährigen Kinder (A kineziológia mint a 4–7 éves gyermekek német nyelvi kompetenciafejlesztésének kiegészítő módszere)

A dolgozatban a kineziológia mint kiegészítő módszer hatását vizsgálom a német nyelvi kompetenciák elsajátításában a 4–7 éves gyerekek körében. A kutatást a pécsi Koch Valéria Óvodában végeztem 2012. szeptember 3. és november 16. között.

A kineziológia egyrészt a két agyfélteke integrálásával az agy teljes potenciálját szabadítja fel, és így megkönnyíti az új információ elsajátítását, másrészt feloldja a testben blokként jelenlevő stresszt, és felszabadítja a test energiarendszerét. A magyarországi iskolákban már igen elterjedt a kineziológia használata, míg az óvodákban még kevésbé, főleg ami az idegen nyelv elsajátítását illeti. Azért is választottam ezt a témát, mivel Magyarországon még nem tudok ilyen irányultságú használatáról az óvodában. A dolgozat célja, hogy áttekintést adjon a kineziológia és annak Brain Gym ágának módszeréről, a mozgás nyelvelsajátításban való szerepéről, a kineziológia kreatív és játékos megvalósítási módjairól az óvodában, melyek arra sarkallják a gyerekeket, hogy maguk is bármikor végezzék ezeket a gyakorlatokat, mely a különböző kompetenciákat fejleszti, így a nyelvelsajátításhoz szükségessé is. Feltételezésem szerint a kineziológia megkönnyíti a 4–7 éves gyerekek nyelvelsajátítását, és fejleszti nyelvi kompetenciájukat. Hogy feltételezésemet igazoljam, cél- és kontrollcsoportban vizsgáltam a csoportomban levő 4–7 éves gyerekeket, hogy megállapítsam, mennyire van hatással a kineziológia német nyelvi fejlődésükre, és hogy valóban elősegíti-e a német nyelv elsajátítását. A fő kutatási módszerem a megfigyelés, mivel így sokkal több valós információhoz jutok, mintha csupán kérdőívre, feladatlapra támaszkodnék, amit szintén felhasználtam kutatásomban.

A 2,5 hónapos kutatás végén arra a következtetésre jutottam, hogy azoknál a gyerekeknél, akik rendszeresen használták a Brain Gym-gyakorlatokat, valóban valamennyivel nagyobb változás volt megfigyelhető magukhoz képest mind viselkedésben, mind nyelvhasználatban, mint azoknál, akik nem gyakorolták a kineziológiát. A kineziológia tehát valóban hatásos kiegészítő módszernek bizonyult, mely elősegíti a nyelvi kompetenciák fejlődését a 4–7 éves gyerekek körében.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

X. Matematikapedagógia

KIS ALEXANDRA

tanító BA, 5. félév

Szent István Egyetem, Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Bontovics Ignác

főiskolai tanársegéd, SZIE ABPK

Biomatematika szemléltetésének lehetősége alsó tagozaton

A szerző dolgozatában arra vállalkozik, hogy egy interdiszciplináris tudományterület, azaz a biomatematika szemléltetési lehetőségeinek tanórai felhasználásával kínáljon módszertani megújulást az általános iskola alsó tagozatában. A biomatematika módszereinek alkalmazására a szerzőt jelentős mértékben személyes motivációk készítették, miszerint már az általános iskolában is érdekelte a matematika és a biológiai is egyaránt, középiskolásként pedig már foglalkozott genetikai kérdések matematikai módszerekkel való vizsgálatával. Tanító szakos hallgatóként azonban nem a meglévő kutatások továbbfejlesztését tűzte ki célul, hanem a biomatematika olyan szintű leegyszerűsítésére törekedett, amely lehetővé tette, hogy a tudományterület alapjai az általános iskolás gyermekek számára is megérthetővé, elsajátíthatóvá váljanak. Munkájának elméleti részében a szerző arra törekszik, hogy rendszerezze a biomatematika megértéséhez elengedhetetlen matematikai, illetve biológia alapfogalmakat. Ezen felül ismerteti a különböző öröklődési formákat az intermedier, illetve domináns-recesszív öröklődést. Levezeti továbbá különböző virágok szaporodásának eredményeit, bemutatja azt, hogy mely tulajdonság hogyan öröklődik, hogyan alakul ki. Erre a kérdéskörre elsősorban nem egy biológus, hanem egy tanító szemszögéből világít rá, azt a szempontot alapul véve, hogy mindaz, amiről szó esik, az egy alsó tagozatos gyermek számára is érthető legyen. Az elméleti rendszerező munkát követően a biomatematika módszerének gyakorlati alkalmazására, kipróbálására is sor került a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógia Kar Gyakorló Általános iskolájának 4. osztályában, ahol az egyszerűbb, intermedier öröklődés szemléltetése során alkalmazta a szerző a biomatematika módszerét.

A módszer alkalmazásával a szerző célja egyrészt egy új tudományterület általános iskolai oktatásban való felhasználási lehetőségének bemutatása volt, másrészt annak hangsúlyozása, hogy e módszer megismertetése, alkalmazása felhasználható a természettudományos területen kiemelkedő, tehetséges gyermekek „felfedezésére”.

LORÁSZKÓ BALÁZS

matematika BSc, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Munkácsy Katalin

főiskolai docens, ELTE TTK

Az arab matematikatörténet lehetséges szerepe a mai matematikaoktatásban

Ebben a dolgozatban az arab matematikatörténet 800 és 1000 közötti időszakának eredményeiről kívánok átfogó képet adni, majd három konkrét esetben részletezem a korszak integrálhatóságát a mai matematikaoktatásba. Vizsgálom, melyek a szükséges elemek, és milyen további lehetőségeket hordoz a tudománytörténet közel-keleti fejezete. Kitérek arra, hogyan merült fel az elmúlt években a tudománytörténet tanításának lehetősége, és bemutatom, miben nyújtana újat az arab matematika oktatása. Fő témám al-Karaji és a teljes indukciós bizonyítás megjelenése, erre vonatkozóan oktatási tematikát is készítettem. Rámutatok, milyen nehézségekkel küzdenek a diákok az indukciós bizonyítás elsajátításakor napjainkban, és hogyan segíthet ezen egy ezer évvel ezelőtti ötlet.

NÉMETH SÁNDOR

programtervező informatikus
BSc, 3. félév
Pannon Egyetem
Műszaki Informatikai Kar

SZTÁRCSEVICS GÁBOR

gazdaságinformatika
BA, 3. félév
Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

Témavezetők:

Dr. Szekeres Diána
főiskolai adjunktus, BGF GKZ

Dr. Szabóné Dr. Erdélyi Éva
egyetemi docens, BGF KVIK

Puska helyett

Munkánk témája egy oktatási segédanyag, mely a számítástudomány nevű tantárgyhoz készült. Ez alatt egy 93 oldalas könyvet kell érteni, amely azt a célt szolgálja, hogy a tananyag közérthetőbb legyen. Annak idején, amikor csoporttársainkkal együtt a felsőoktatásba kerültünk, nagy nehézséget jelentett megfelelni az elvárásoknak, különös gondot okoztak a matematikai tantárgyak. A számítástudomány egy ilyen tantárgy volt, mellyel nem boldogultunk. Az évközi zárthelyi dolgozatok mindenkinek rosszul sikerültek, 21 emberből 21-nek kellett kollokviumi vizsgát is tenni. Első nekifutásra három embernek sikerült átmenni a vizsgán, de ezután a helyzet reménytelennek látszott. Adódott a kérdés, hogy mit lehetne tenni, hogy több hallgató is sikerrel vehesse az akadályt, valamint hogy az utánunk következő csoportoknak is könnyebb legyen. Ekkor jött a felismerés, hogy sokkal többet tudnánk egymásért tenni, mint azt gondoltuk volna. Már akkor, 2012 januárjában összegyűjtöttük a szükséges anyagok egy részét, hogy azzal segíthessük a még vizsgázókat. Megpróbáltuk a lehető legegyszerűbben elmagyarázni az elméleti részeket, majd ezeket kapcsolódóan feladatokat oldottunk. Olyan volt, mint egy kiscsoportos foglalkozás. Ezt követően a foglalkozáson résztvevők sikeres vizsgát tudtak maguk után.

Innen ered a könyv ötlete, hogy mi lenne, ha a tananyag egy részét – amely feltétlenül szükséges – kiragadnánk, és belesűrítenénk egy könyvbe, amelynek a nyelvezete úgymond hallgatóbarát. De miről is írjunk pontosan? A könyv szerkezetét tekintve követi az akkori mintafeladatsort, amelyet vizsga előtt kaptunk. Ez négy témakört jelent, melyekben a gyakorlati feladatok megoldásához szükséges nélkülözhetetlen elméleti ismeretek foglalnak helyet, lépésről lépésre elmagyarázott példafeladatokkal, majd az egyes fejezetek végén 5-10 gyakorlófeladattal. Ezenkívül igyekeztünk a néhol elvontnak tűnő matematikai kérdéseket a közéletből vett vicces, frappáns példákkal alátámasztani, valamint minél több ábrát használni. Az alkotás legvégén található egy megoldókulcs, mely annak rendje és módja szerint választ ad a megoldásokkal kapcsolatos kérdésekre. A könyv már a hallgatók kezében van, akik nagyon elégedettek vele, állításuk szerint rengeteget segít nekik a felkészülésben. A dokumentum jelenleg e-book formájában létezik.

PALOTAY DORKA

matematika BSc, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

POZSONYI ENIKŐ

matematika BSc, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

Témavezető:

Szabó Csaba
egyetemi tanár, ELTE TTK

Ha tudom, hogy miről van szó – iskolai feladatok absztrakt algebrai háttérrel

Kutatásunk alapja az a szomorú tapasztalat, hogy a tanárszakos hallgatók általában nem tudják, pontosan mire fogják felhasználni az egyetemen tanultakat. Dolgozatunkban azt vizsgáljuk, hogy az egyetemi absztrakt algebraanyagot középiskolai tanárként közvetlenül hogyan alkalmazhatjuk iskolai feladatok megoldásakor, illetve új feladatok kitalálásakor. Előadásunkban mindezt egy versenyfeladaton keresztül mutatjuk be, ahol rávilágítunk a két megoldás közötti kapcsolatra is.

PÁRTOS BOGLÁRKA ANDREA

matematika BSc, 5. félév

Ötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Szabó Csaba

egyetemi tanár, ELTE TTK

NUMB3RS a középiskolában

„Mindennap használjuk a matematikát. Megjósoljuk az időjárást, mérjük az időt, kezeljük a pénzünket. A matematika több mint képletek és egyenletek. Ez tiszta logika, racionalitás. Az emberi elme a legnagyobb rejtélyeket oldja meg a segítségével.” Ezzel a pár mondattal kezdődik a Gyilkos számok című TV-sorozat minden egyes része.

A Gyilkos számok, eredeti címén Numb3rs egy világszerte ismert amerikai krimisorozat 10 millió fős nézettséggel. Az egyik főszereplő, Charlie matematikus, aki az FBI-nak segít a bűnügyek megoldásában egy-egy matematikai modell felállításával.

Dolgozatom elsődleges célja a közismert és népszerű sorozatban felbukkanó matematikai elemek középiskolai adaptálása. A matematikai tartalmak megközelítése a médián, ezáltal a szórakozáson keresztül e tárgy iránti érdeklődést serkenti. A diákok a filmből vett példák segítségével életszerű, hétköznapi példákat láthatnak, megoldásuk kihívást, majd sikerélményt jelenthet, hiszen a filmben ezt csak a („zseni”) matematikus oldotta meg.

Munkám során először azt vizsgálom, hogy a sorozat milyen képet állít a matematikáról és általában a matematikusokról, hiszen ez is hatással van a gyerekek tantárgy iránti hozzáállására. Kimutatom, hogy az emberekben a matematikusokról, illetve általában a tudósokról alkotott képet is igen erősen a média befolyásolja. Ez a kép a legtöbb emberben meglehetősen visszataszító és torz. A Gyilkos számok azonban egy merőben új, kedvező képet mutat róluk. A matematikazseni fiú fiatal, jóképű, energikus, szöges ellentétben az eddig elképzelt, magukba forduló, köpenyes, szemüveges, torzonborz, elvont tudósfigurákkal.

A film cselekménye kapcsán pedig elemzem a Steiner-fák elméletét, amely – mint kiderül – ma is fontos gyakorlati szerepet játszik az élet számos területén. A Steiner-fa problémák speciális esete például, a minimális költségű úthálózatok keresése (például M3-as autópálya), vagy az úgynevezett taxis Steiner-fa, amelyet a nyomtatott áramkörök gyártásánál alkalmaznak. Mindkét témakörből elkészíték egy minden tanuló által feldolgozható feladatsort, amelyet életszerű környezetbe helyezek, és közben, mintegy sikerélményként, eljutunk a filmbeli probléma megoldásához is.

TÓTH BETTINA

matematika–német szakos tanár MSc, 12. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Ambrus Gabriella
adjunktus, ELTE TTK

Modellezési kompetencia és modellezési lépések. Esettanulmány egy nyolcosztályos gimnázium tanulóiról.

A dolgozat célja a matematikai modellezési feladatok oktatásban betöltött szerepének vizsgálata. Továbbá ilyen feladatok kipróbálása a gyakorlatban olyan tanulókon, akik korábban nem találkoztak ilyen típusú feladatokkal. A tanulók feladatmegoldásai alapján szeretnénk képet kapni a nem tudatosan végrehajtott modellezési folyamatról, és arról, mely modellezési lépéseket hajtják végre és melyeket hagyják ki a tanulók a feladatmegoldás során.

A dolgozat elméleti bevezetővel indul, amelyben meghatározzuk, mit értünk modellezési kompetencia alatt, mit jelent a modellezési folyamat, és milyen jellemzői vannak a modellezési feladatoknak. A továbbiakban a német és magyar tantervek összehasonlítása következik a modellezésről alkotott felfogásuk szempontjából. Bár a két ország tantervei különbözőképpen épülnek fel, hasonlóan értelmezik a matematikai modellezés fogalmát és a benne foglalt rész-képességeket. Ezután bemutatásra kerülnek a kipróbált feladatok és a hozzájuk tartozó lehetséges megoldások, és kitérünk a feladatválasztás indoklására is. A következőkben tárgyaljuk a vizsgálat körülményeit és eredményeit. A feladatokat egy nyolcosztályos gimnázium tanulói oldották meg. Ezekben a feladatmegoldásokban kerestük a modellezési lépéseket. Először vizsgáltuk a lépések megjelenését, majd külön vizsgáltuk ezek helyességét is. Összességében tudatosság nélkül is sok tanulónál megjelent a modellezés első három lépése, a legnagyobb hiányosságok az eredmény értékelésében mutatkoztak.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

XI. Művészeti nevelés

BERKE SÁNDOR

román nemzetiségi tanító BA, 5. félév
Szent István Egyetem
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

MÁRTA ZSUZSANNA

román nemzetiségi tanító BA, 5. félév
Szent István Egyetem
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Olteanu Florea
főiskolai docens, SZIE ABPK

A magyarországi román néptáncok hagyományőrzése és továbbadása a román nemzetiségi általános iskolákban

Minden népnek, nemzetiségnek vannak hagyományai, ha ezeket az értékeket nem vesszük tovább, nem adjuk át őket, akkor ezek a dolgok eltűnnek, mintha nem is léteztek volna, hagyományok nélkül viszont nem létezhet egy ország, egy nemzetiség sem.

A szerzőpáros, amelynek tagjai másfél évtizedes népitáncos múlttal rendelkeznek, tanulmányai és kutatásai során azt tapasztalta, hogy a fiatalok többsége napjainkban nem érzi fontosnak a hagyományok ápolását, noha ez kiváltképp a nemzetiségi iskolákban elengedhetetlen az identitás megtartásához.

A szerzők a magyarországi román nemzetiség tagjaiként fontosnak tartják közösségük hagyományainak ápolását, emellett pedig tanító szakos hallgatóként kötelességünknek érzik, hogy majdani munkájuk során a tradíciót, a néptáncot és ezzel együtt minden hagyományt a legpontosabban átadjanak a következő generációknak az általános iskolában a tanórák keretein belül és kívül egyaránt.

A szerzők feltételezik, hogyha a nemzetiségi iskolákban a gyerekekkel egy olyan tanító foglalkozik, aki fontosnak tekinti a hagyományok átörökítését, akkor ez hatással lesz a gyermekek implicit tudására, és kihat valamennyi tantárgyi tartalom iránti motivációjára. Feltételezhető tehát, hogyha a tanítónak van egy tánctanítói végzettsége is, akkor a népismeret-, rajz-, testnevelés- és énekórákon is hozzákötheti a tanórákhoz a tánc tudását: beleépítheti a tradíciót, az adott tájegység hagyományait, és ezenkívül még néptáncot is taníthat a gyerekeknek. A néptánc egy tájegységnek, egy közösségnek az a hagyománya, amelyen keresztül visszavezetve is megérthetünk és megtudhatunk mindent egy népről, nemzetiségről. A néptáncon keresztül fényt deríthetünk egy nép öltözködésére, történetére, viselkedésére, szokásaira és érzéseire. A dolgozat szerzői munkájukkal azt kívánják igazolni, hogy az általános iskola első osztályától kezdődő táncval való ismerkedés, majd később táncoktatás pozitív hatásai mérhetőek mind a gyermekek kondíciója, állóképessége, mind motiváltsága, tanórai aktivitása szempontjából. Céljuk egy olyan program közzététele, amely elősegíti a képességek kibontakozását, és hatással van a gyermekek érzelmi nevelésére is, hiszen minden tájegységnek, minden népnek a táncban, hagyományában benne van a szépség és egy életút, amelyet folytatni kell, és nem szabad hagyni, hogy eltűnjön.

BÖKÉNYI HAJNALKA

tanító osztatlan, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

H. Molnár Emese

szakmetodikus, SZTE JGYPK

Drámapedagógiai eszközök és alkalmazásuk lehetőségei az általános iskola alsó tagozatán

A sikeres és élményeken alapuló tanulás az alsó tagozatos tanítási folyamat során kiemelkedően fontos szerepet kap. E dolgozat megírásával arra vállalkoztam, hogy bebizonyítsam, a drámapedagógiai módszerek hatékonyak különböző fejlesztési területeken, valamint a gyerekek motiváltságának elérésében. Célom volt az is, hogy a különböző foglalkozásokon feldolgozott olvasmányokat drámapedagógiai játékokkal színesítsem, melyek segítségével az olvasmány érthetőbbé válik a gyerekek számára. Bízom abban, hogy az általam összeállított óravázlatok mintaként szolgálhatnak azoknak a pedagógusoknak, illetve pedagógusjelölteknek, akik szívesen alkalmazzák ezt a módszert. Korábbi színházi tanulmányaimnak köszönhetően e módszer alkalmazása különösen sokat jelent számomra. A kutatás során szerzett tapasztalataim azt bizonyítják, hogy a gyerekek motiváltabbak lesznek a játékos tanulás által, s így valóban úgy fejleszthetjük őket, hogy nem fárasztó tanulásként élik meg az együtt eltöltött időt. Előadásomban ezt a módszert és alkalmazásának lehetőségeit kívánom bemutatni.

FORGÓ ADRIENN

óvodapedagógus BA, 5. félév
Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

TÓTH JÁCINTA

óvodapedagógus BA, 5. félév
Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Fehér Éva
Főiskolai tanársegéd, KF TFK

Az óvodai drámapedagógia egész személyiséget fejlesztő hatásának vizsgálata egy sajátos kutatás által kidolgozott, (dramatikus) kompetenciát mérő új eszköz segítségével

Dolgozatunk témája a drámapedagógia egész személyiséget fejlesztő hatását taglalja, ami bárhol, bármikor és bárki számára használható fejlesztési módszer. Pályaművünkben a drámapedagógia fejlesztő hatását vizsgáltuk az óvodás korosztályú gyermekek körében. Témánk azért értékes az általános pedagógia és a szakmódszertan (drámapedagógia) számára, mert csekély számú szakirodalom szól az óvodások efféle fejlesztéséről és méréséről. Munkánk során találtunk egy olyan óvodát, ahol már évek óta napi rendszerességgel alkalmazzák a tevékenységekben a drámajátékokat. Az ő pedagógiai programjukat megismerve tanulmányozhattuk az éppen kísérleti fázisban lévő mérőlapjukat. Ez adott ihletet arra, hogy egy hasonló szerkezetű mérőeszközt készítsünk a drámapedagógia felől megközelítve. Ehhez a DICE, egy, a drámapedagógia hatását kutató projekt kulcskompetenciáit alkalmaztuk. Az így elkészült mérőeszközünk alkalmas arra, hogy felmérjük vele a nagycsoportos gyermekek aktuális dramatikus és általános fejlettségi szintjét akkor is, ha nem alkalmazzák rendszeresen a drámapedagógiai módszereket. Mérőeszközünket kipróbálva tesztmérést végeztünk az előbb említett óvodában és egy kontrollcsoportban. Az eredmények a módszerhez és a mérőeszközhöz hasonlóan érdekesek, a táblázatos és színskálás diagramok pedig magukért beszélnek.

TÓTH BEATRIX

környezetkultúra BA, 3. félév
Pécsi Tudományegyetem, Illyés Gyula Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Gaál Sarolta DLA
egyetemi tanársegéd, PTE IFK

Pszichológia az építészetben

Az építészet gyakran szándéktól függetlenül vagy épp szándékosan képes létrehozni épületek és emberek között kibontakozó, rendkívül intenzív érzelmi hatásokat. A téma fontossága a mindennapjainkban jelen van. Mi, emberek épített környezetben éljük le mindennapjainkat, a környezetünk pedig fő befolyásoló tényezőként hat a hangulatunkra, érzelmeinkre vagy akár a személyiségünk alakulására is. A feltevést taglalván, az építészet által szándékosan tudjuk irányítani az érzelmeinket, ez pedig hozzájárul az életünkhöz. Az építésznek természetes igénye, hogy formaviláguk és egyéb építészeti eszközeik, jellemzőik az általuk szakmailag és etikailag kívánatos jelentéseket közvetítsék a felhasználók felé. Az épített környezet sok tekintetben uralja a modern ember életét. Az építészet egyik feladata, hogy „az ember létére és aktivitására számára megfelelő belső teret állítson elő”. A környezeti tárgyak, elemek előállítási technikájuk, anyaguk stb. révén is tájékoztatnak gibsoni értelemben vett affordanciáikról: másképpen viselkedünk (és más élményekre teszünk szert) egy üveg-, egy vasbeton vagy egy faépületben (Wright 1970, Pogány 1976, Sadalla-Sheets 1993). Proshansky és munkatársai szerint az építészeti környezetek meghatározható és jellegzetes viselkedésmódokat és -mintázatokat indukálnak: az épített környezet és a viselkedés közötti kölcsönkapcsolat/tranzakció tartós és erős, hosszú időn keresztül viszonylag állandó marad, még akkor is, ha a helyszínen változnak az emberek. A fizikai környezet a viselkedés folyamatában az ember egyenrangú társa az érzelmekkel kombinálva. Építészeti csoportokra bontva ilyen például az emlékműzeumok, a szakrális épületek, a szórakozató központok, lakóépületek. Több kérdés felmerül: Megközelíthető-e a fizikai környezet, az épített tér pszichológiai szemlélettel, módszerekkel? Lehetséges-e az ember érzelmeinek szándékos manipulálása az épített környezet által? Kutatásommal többek közt ezekre a kérdésekre keresem a lehetséges válaszokat.

PICHLER NÓRA

környezetkultúra BA, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem, Illyés Gyula Főiskolai Kar

Témavezető:

Adorjáni Endre
főiskolai docens, PTE IFK

A magyar népi motívumokról

A népművészet a magyar nép legsajátosabb alkotása. Elsőként a néprajz tette fel a kérdést, hogy honnan származik és milyen eredetű ez a gazdag, díszes művészet. Majd számos tudós, művészettörténész kezdte meg kutatásait a népművészet műfajában. Én a népművészet általános jellemzőivel kezdtem, majd a tárgy-kultúra és a tárgyakon fellelhető jelek, motívumok változásait kezdtem megfigyelni. Dolgozatom célja e motívumok megjelenése, tematikus és kompozíciós sajátosságuk, kultúrtörténeti hátterük elemzése és feltárása, és főként egyes motívumok jelszerű értelmezése. Majd kitértem a magyar népművészetre ható történelmi, társadalmi, kulturális tényezők vizsgálatára. Munkám fő feladata e vizsgálatok leíró jellegű áttekintése, valamint annak kutatása, hogy miként működnek ezek az ősi motívumok mai világunkban, és hogy vajon mennyit vesztek funkciójukból, jelentéstartalmukból az idők során. Melyek azok a jelentős szimbólumok, amelyek túléltek a századok kultúrtörténeti és stilisztikai folyamatait? Milyen túlélési lehetőségei vannak bizonyos szimbólumoknak a jelenkori tárgyainkon, ipari formatervezésben stb.?

VASVÁRI NIKOLETT

csecsemő- és kisgyermeknevelő BA, 5. félév
Szent István Egyetem, Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Bartáné dr. Góhér Edit
főiskolai docens, SZIE ABPK

„Katalinka, szállj el!” – A magyar népi ölbeli játékok, mondókák, énekes játékok komplex fejlesztő hatása bölcsődében

Az éneklés és a zene nélkülözhetetlen egy gyermek egészséges fejlődésében. Sajnos nagyon sok gyermeknek minimális zenei élményben van része élete kezdetén, éppen akkor, amikor a legnagyobb szüksége volna rá. Sokan olyan családból jöttek, ahol nem énekeltek nekik elalvás előtt, nem játszottak velük ölbeli játékokat, nem szeretgették őket eleget. Ezeket a gyermekeket, tudtukon kívül, számtalan élménytől megfosztották.

Dolgozatomban azt szeretném bemutatni, hogy az eltérő szociális háttérrel rendelkező gyerekek között mekkora az egyéni fejlettségi különbség, hogy a több törődés és fejlesztés hatására meghatározott idő alatt a különbségek kezdenek eltűnni a gyerekek között. Valamint szeretnék rávilágítani arra a tényre, hogy a 0–3 éves korosztály egy kevés többlet-odafigyelés és fejlesztés hatására hatalmas fejlődést tud mutatni mind szociális, mind kognitív és emocionális téren. Kodály Zoltán és Forrai Katalin életüket annak szentelték, hogy megismertessék és megszerettessék a magyar zenei folklórt a gyermekekkel. Sokat tettek azért, hogy természetes legyen számukra a magyar dallamok ismerete és szeretete. Magyarországon, de a világ sok más országában is Kodály Zoltán zenepedagógiai elvei alapján folyik a zenei nevelés. Az ölbeli játékok, népi énekes játékok komplex módon fejlesztik a bölcsődés korú gyermekeket, hiszen önmagukban is hatással vannak a gyermek fejlődésére; a dalok, mondókák közelebb hozzák egymáshoz a gyermeket és a felnőttet. Fejlesztik a mozgást, a beszédet, a zenei fejlődést; a kognitív, az emocionális és a szociális fejlődésüket segítik, mindemellett erősítik a magyarságtudatot és a környezetünk szeretetére nevelnek. A gyermekek folyamatosan változnak, napról napra tapasztalható előrelépés a fejlődésükben. A pedagógusoknak hatalmas a felelősségük, hogy milyen irányban történik a nevelés. Fejlesztésem során minden gyermekhez az egyéni fejlettségi szintje szerint igazodtam, és törekedtem arra, hogy a számára megfelelő fejlesztést nyújtsam.

A hat hónapos kutatásom eredményesen zárult. Minden gyermekem, akivel foglalkoztam, kimutatható fejlődés tapasztalható. Voltak, akik a kutatásom megkezdése előtt már fejlettebbek voltak társaiknál egy-egy területen, náluk igyekeztem a már meglévő képességeiket tovább növelni; míg mások lemaradtak a társaiktól egy-egy területem, náluk a hiányosságok pótlására fektettem a hangsúlyt.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

XII. Szocializációs közegek tanításának pedagógiája

BALÁZS MÁTÉ BALÁZS

tanító BA, 4. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Mészárosné Dr. Darvai Sarolta

tanszékvezető, főiskolai docens, ELTE TÓK

A fenntarthatóságra nevelés. Környezettudatos nevelés alternatív módszere az ALU-GO-val

Hallgatóként is csodálattal figyelem azokat az innovatív oktatóimat, akik a környezettudatos gondolkodást nem a megszokott módon, hanem új ötletekkel formálják. Valamennyi szakirodalom egyetért abban, hogy a fenntarthatóságra nevelés alapjait fiatal korban kell lerakni. Ezen módszerek tárháza kimeríthetetlen. Iskolai keretek között lehetőség van szakkörök indítására, a tantárgyak közötti integrálásra, illetve ennek a sajátos gondolkodásmódnak az iskolán kívüli helyszíneken, önálló intézményben történő bevezetésére, például erdei iskolák, múzeumok, állatkertek formájában. Az általam bemutatni kívánt módszer, az Alu-go®, mint családunk szabadalma, hatalmas segítséget nyújt az élményszerű oktatás, a környezettudatos gondolkodás kialakításában, minden korosztály számára. A módszer alapjait egy egyszerű lemezrögzítési technika adja, amelynek alapanyagaként a funkcióját veszített alumínium italosdobozok szolgálnak. Az alumíniumdoboz mint alapanyag tökéletesen betölti funkcióját, hiszen a fala ugyanolyan vékony, mint az emberi hajszál, valamint ollóval könnyen és balesetmentesen megmunkálható, lévén puhafém. A fogónak köszönhetően pedig egyszerűen és pillanatok alatt rögzíthető mindenféle egyéb segédanyag (ragasztó) nélkül. A módszer jól szemlélteti, hogy milyen könnyen és sokoldalúan felhasználható ez a természetben csaknem 100 év alatt lebomló hulladék. Ennek segítségével könnyedén készíthetünk egyszerű játékokat (repülő) vagy a kertben is használható madáretetőt, hőkollektort és napelemes zseblámpát. A tárgyak tervrajzainak tantervhez való kapcsolása pedig lehetővé teszi környezettudatos gondolkodás tantárgyba történő integrálását és a tantárgyköziséget.

DARVAS CSILLA

pedagógia BA, 3. félév
Miskolci Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

JUHÁSZ VIKTOR

pedagógia BA, 3. félév
Miskolci Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Karlovitz János Tibor
egyetemi docens, ME BTK

Hogyan oktatják Hejőkeresztúrbán a KIP segítségével a hátrányos helyzetű tanulókat

Jelenleg a közoktatásban komoly problémát jelent a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása. A helyzet megoldására több kidolgozott módszer is létezik, melyek közül a hejőkeresztúri modell már bizonyított, tíz éve működik sikeresen. Láthatjuk, hogy a IV. Béla Általános Iskolában három olyan kulcsfontosságú oktatási eszközt alkalmaznak, amelyeket a pedagógia eddig is ismert, azonban a csoportmunka irányításában felhasználva áthidalják a tanulók közötti különbségeket. A differenciálás, a státuszkezelés, valamint a hierarchia tudatos alakítása kiemelt részei a Komplex Instrukciós Programnak. A vizsgálatunk célja feltárni, hogy a fentiek hogyan adják meg a szükséges pluszt, amire szükség van a hátrányos helyzetű tanulók oktatása során. Bemutatjuk, miként pótolják közismert, de általában nem alkalmazott oktatási módszerek a szociokulturális és nevelési hiányosságokat. Valójában ezek az eszközök a megfelelő családi nevelés részeit alkotják. Olyan részeit, melyek sokszor nincsenek jelen a hátrányos helyzetű tanulók életében.

GÉCZEI LILI EDIT

tanító BA, 6. félév

Szent István Egyetem, Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Szabóné Balogh Ágota

főiskolai tanársegéd, SZIE ABPK

Hallgatói élet e-fellendítése. A SZIE ABPK HÖK weboldalának haszna a társas élet szervezésében

Egyre több egyetemnek, cégnek, vállalkozónak, egyesületnek és magánembernek van saját honlapja, ahol nemcsak információt közölnek magukról, hanem például hirdetnek, történetet mesélnek el, vásárlási lehetőséget adnak. A dolgozat karunk Hallgatói Önkormányzata (továbbiakban HÖK) weboldalának elkészítését és a hozzá kapcsolódó vizsgálatokat mutatja be. A szerző ezzel a webdallal szeretné biztosítani a jobb információáramlást a hallgatók felé és erősíteni az egymás közötti kapcsolatokat. Hiányzott egy olyan információforrás, melyen a hallgatói életről lehet érdeklődni, vissza lehet nézni egy-egy rendezvényen készült képet, videót. A szerző egyik célja, hogy a létrehozott honlap segítségével hozzájáruljon ahhoz, hogy a rendezvényeken való részvétel mindenben aktívabb legyen, ne csak közvetett kapcsolatok alakuljanak ki a kar hallgatói között. A dolgozat írója a weblapon levő információk biztosításával, visszatekinthetőségével szeretné felkelteni hallgatótársai figyelmét, érdeklődését a hallgatói életre, rendezvényekre. A szociális közeg nem feltétlenül csak a hallgatói közösségre vagy a barátok közötti kapcsolatokra kell, hogy koncentráljon, hanem az oktató és hallgató közötti viszonyokra is. A honlapon megtalálható információk alapján az érettségiző középiskolások képet kapnának az itt folyó hallgatói életről, mely felkelthetné érdeklődésüket a kar iránt. Nem utolsósorban a tanulmányok megkönnyítését is szolgálná ez a weblap, a hasznos linkek, tanulmányi segédleteket segítségével. Továbbá az ALUMNI Iroda programjainak feltüntetésével a honlap a hallgatók munkaerőpiacra való felkészülését is előkészítheti. A szerző a céljai alapján feltételezte, hogy egy jól megszerkesztett, a felhasználói igényeket maximálisan figyelembe vevő weboldalra szüksége van a hallgatóságnak:

- a közösségi életet fellendíti, a jobb információáramlást biztosítja a hallgatók felé, így a rendezvényeknek nagyobb lesz a látogatottsága, elősegíti a szociális kapcsolatokat mind a hallgatók, mind a hallgatók és oktatók között;
- a tanulmányokat megkönnyíti;
- a középiskolások pályaválasztását pozitívan befolyásolja karunk irányában;
- a hallgatók könnyebb e-kommunikációját elősegíti egymás között és a HÖK felé is, a visszajelzések által a minőségbiztosítást megkönnyíti.

Ezek bizonyítására elméleti kutatásokat, interjút (101 fő hallgató, középiskolás, oktató) és kérdőíves (106 fő hallgató) módszert alkalmazott, továbbá elkészítette a weblapot, amely a <http://pk.sziesz.hu/hok> címen érhető el.

GERENCSÉR MIKLÓS

társadalmi tanulmányok BA, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Farkas János
egyetemi tanár, SZTE JGYPK

A természettudományos eredmények jelentősége a társadalomtudományokban. Hogyan vélekednek a tudományági integrációról az SZTE-s hallgatók?

TDK-dolgozatom témája, hogy miért szükségesek egyes történelmi, társadalmi események magyarázatához, megértéséhez bizonyos természettudományos eredmények, illetve ezek oktatásba való beillesztése. Kitérek a harmadik kultúra elvére, amely az effajta kapcsolódási pontok fontosságát hangsúlyozza. Munkámban nem kívánom a teljesség igényével sorra venni az összes kapcsolódási pontot, csupán be szeretném mutatni ennek fontosságát a következő példákkal: szociobiológia, humánétológia, ökológiai antropológia és Jared Diamond elmélete a társadalmak eltérő ütemű fejlődéséről. Másrészt egy kérdőíves kutatásom eredményét mutatom be, mely azt vizsgálta, hogy a szegedi társadalomtudomány és természettudomány szakos hallgatók hogyan viszonyulnak a két tudományág közös pontjaihoz, illetve a dolgozatomban taglalt témákat és fogalmakat mennyire ismerik. Valamint az vizsgáltam, kimutatható-e olyan tényező, mely ennek elfogadását vagy elutasítását erősíti. Továbbá mutatkozik-e igény a tantárgyközi integráció alkalmazására.

HORVÁTH TAMÁS

tanító BA, 5. félév
Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Dr. Bertalan Péter
docens, KE PK

Bencéné Dr. Fekete Andrea
docens, KE PK

A katasztrófavédelem szerepe a közoktatásban

Kutatási munkáimat a katasztrófavédelem pedagógiai vonatkozásaival kapcsolatban végzem. A globális kihívások, veszélyek részbeni bemutatása és az ezekre adott válaszok, intézkedések (megelőzési, védekezési, újjáépítési) munkálatok felsorolása nemzeti és nemzetközi szinten. A magyarországi katasztrófavédelem szervezetének felépítése, feladatkörének, jogszabályi hátterének vizsgálata, komplexitásának és a hétköznapi élethez való kapcsolatának bemutatása. A magyarországi katasztrófavédelem történetének bemutatása, kezdve a jogelőd, szervezett magyarországi tűzoltóságok és a polgári védelem létrejöttével. Kutatásaim kitérnek a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (továbbiakban: SMKI) munkájára, a megye potenciális és speciális veszélyeire, az azokra adott gyors válaszokra, a megyei szervezet kiemelkedő teljesítményére, elért sikereire, a térinformatikában bevezetett újításaira, a szervezetére, integráltságára, hatékonyságára és a jövőbeni tervekre. Vizsgálom továbbá, hogy a SMKI hogyan biztosítja a kapcsolatot a lakossággal, az ifjúsággal. Fontos kiemelni, hogy az új Nemzeti alaptantervben szerepel a katasztrófavédelmi ismeretek oktatása. Erre válaszul a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság kidolgozta a tantárgy oktatásához szükséges tanmenetjavaslatát, és kidolgozás alatt állnak a tanítási segédanyagok is. A kutatásom során meg szeretném vizsgálni, hogy a katasztrófavédelem milyen módon tud további szerepvállalást végezni a pedagógiában, a magyarországi oktatási rendszer keretei között, mindezzel a katasztrófavédelmet még közelebb vinni az iskolákhoz, oktatási intézményekhez, a tanuló ifjúsághoz.

KÁRAI DÁNIEL

angoltanár MA, 4. félév
Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Csépes Ildikó
Egyetemi Adjunktus, DE BTK

Kultúra és nyelvoktatás

Talán mindenkivel előfordult már, hogy kellemetlen helyzetbe került külföldön. Ez lehet egy egyszerű félreértésből származó kellemetlen szituáció, egy „balul” sikerült mondat vagy „csupán” némi (magyar ember számára) szokatlan szokásból eredő kellemetlen érzés. Az előbb felsorolt helyzetek egytől egyig megtörténhetnek velünk, mikor egy idegen országba utazunk. Ezt, illetve az ezeket a szituációkat kiváltó jelenséget nevezzük kulturális sokknak. Azonban erre is előre fel lehet készülni. Amennyiben tudatos utazók („turisták”) és nem csupán „túlélők” vagyunk. Még könnyebb a helyzetünk, ha a célnyelvi kultúra „állampolgáraivá” válunk.

A fent felsorolt elemek az akkulturációs folyamat egy-egy lépcsőfokát jelölik. Annak a folyamatnak az állomásait, amelynek teljesítésével szinte észrevétlenül elsajátítjuk egy idegen ország kulturális szokásait, megismerjük a benne élők mindennapjait és megtanuljuk az általuk beszélt nyelvet is. E tudással a birtokunkban pedig magabiztos utazókká és „homo interculturalis”-okká válhatunk.

Dolgozatomban egy kutatás eredményeit szeretném bemutatni, mely során angol nyelvet tanuló középiskolás diákok angol nyelvtudását, célnyelvi civilizációs, kulturális ismereteit és az angol kultúra megismerésével kapcsolatos motivációit vizsgáltam. A kapott eredmények bemutatásával szeretnék képet adni négy iskola összesen 166 tanulójának fent említett tudásáról és az elemzés során rávilágítani e terület (a kultúra) oktatásban való felhasználásának fontosságára.

KRASZKÓ EMESE

óvodapedagógus BA, 1. félév

Szent István Egyetem, Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Szilvássy Orsolya

főiskolai docens, SZIE ABPK

A televízió szocializációs hatása, gyerekek a képernyő előtt

A televízió a szabadidős érdeklődés központi eleme, a legtöbb ember számára a tévézés jelent a közös kulturális környezetet is, illetve a társadalmi valóság elsődleges forrásává is vált. A televízió a másodlagos szocializáció egyértelmű és hangsúlyos része lett úgy a felnőtteknél, mint a gyerekeknél. A kérdés az, vajon milyen mértékben van szerepe és hatása a televíziónak mint tömegkommunikációs eszköznek a gyerekekre? Mindazok a csoportok, ahová tartozunk, a legszűkebb környezetünk, a családjunk segítenek bennünket attitűdjeink, identitásunk kialakításában: a nyelv megtanulása, a másokkal való együttműködés, amire a kommunikáció bír a legnagyobb hatással, mind az elsődleges szocializáció részei. A másodlagos szocializáció részét képezik azok a hatások, amelyek ezen a szinten kívül zajlanak, például az óvoda intézményével vagy a televízióval való találkozás során hatnak. Mivel a másodlagos szocializáció teljes mértékben ráutalt az elsődleges szocializációra, a tömegmédia csak akkor jut el sikeresen a közönségéhez, ha az illeszkedik a családban kialakult szabályokhoz, értékrendszerhez.

A televízió gyermekekre gyakorolt hatását tekintve a folyamat összetettsége miatt a mai napig megoszlanak a vélemények. Az első kommunikációelméleti iskola, amely ezzel a kérdéskörrel foglalkozott, egyfajta kritikai álláspontot képvisel. Eszerint a média olyan hatalom, amely képes teljes befolyása alá vonni az embert. A társadalmi problémákért a médiát tartják elsősorban felelősnek. Szerintük a televízió siettetni a gyermekek felnevelését, és elmosza a gyerekek és a felnőttek közötti határt. Manapság a közvélemény nagy része még mindig e radikális és pesszimista szemléletnek megfelelően gondol a médiára és azon belül a televízióra. A média hatásának értelmezésére megjelent egy optimistább megközelítés is. Ez a gyerekeket aktív résztvevőként kezeli, akiknek van egy spontán médiaolvasó képességük. Véleményük szerint a televízió jelentős mértékben fejlesztheti a kreativitást és az újdonságra való hajlamot, segítheti őket a tudatosság új formájának kialakításában is.

A gyermek helyes médiahasználatának kialakításához így nemcsak a média törvényi szabályozásainak betartására van szükség, hanem arra is, hogy a befogadók „képviselői” – a szülők, a pedagógusok, a pszichológusok – együttesen ruházzák fel a gyerekeket a televízióban esetlegesen megjelenő negatív hatások ellen, hiszen a tömegmédiát megkerülni nem lehet, és nem is kell.

MÁRHOFFER NIKOLETT

neveléstudomány MA, 2. félév

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Fischerné Dr. Dárdai Ágnes

egyetemi tanár, főigazgató, PTE Egyetemi Könyvtár – Központi Könyvtár

A tankönyvkiadók által készített digitális tananyagok műfaji rendszerezése

A digitális tananyagok kínálata napjainkban rendkívüli mértékben bővül, formálódik, és fejlődik. Az ebben a kavalkádban történő eligazodás nem könnyű feladat, ehhez nyújtanak segítséget a különböző szempontok alapján felállított tananyag-osztályozó rendszerek. Ezekhez a jól strukturált rendszerekhez alkalmazkodva, és a tankönyvkiadók kínálatát alapul véve készült el a digitális tananyagok műfaji felosztása, besorolása.

RIGÓ BALÁZS

történelemtanár – magyartanár MA, 6. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Lászyiné Dr. Martos Ida
egyetemi adjunktus, ELTE BTK

A helytörténeti oktatás tapasztalatai Tatán

Szülővárosomban, Tatán 2011 ősztől heti egy órában kötelező helytörténeti oktatást vezetett be a települési önkormányzat az általa fenntartott általános iskolák felső tagozatán. A dolgozat célja, hogy az elmúlt tanév tapasztalatai alapján levonjam a szükséges következtetéseket, és javaslatokat fogalmazzak meg a tantárgy oktatásának hatékonyabbá tételére. Az írásmű első nagyobb egységében a történelem tantárgy-pedagógiai kutatások egyik nagy adósságának legalább részbeni pótlására teszek kísérletet a helytörténeti oktatás történetének széleskörű szakirodalmi és forrásbázison nyugvó áttekintésével, a második részben pedig ismertetem a Tatán kiadott helytörténeti tankönyvvel és munkafüzetrel kapcsolatos statisztikai jellegű kutatásaim, valamint a diákok körében elvégzett kérdőíves tantárgyi attitűdvizsgálat eredményeit. Végül, a tanulmány zárásaként, mindezek alapján megfogalmazom a tantárgy jövőbeni sorsára vonatkozó javaslataimat. Reményeim szerint a dolgozat nemcsak a helytörténetet Tatán oktató pedagógusoknak szolgálhat útmutatóul, hanem alapot jelenthet a tantárgy módszertanával kapcsolatos más kutatások számára is.

SIPŐCZ DOROTTYA

óvodapedagógia BA, 3. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Varga László

egyetemi docens, NYME BPK

Posztmodern kor és a gyermek

Fontosnak tartom ezt a témát, hiszen manapság azt látjuk a környezetünkben, hogy a gyerekek felnőtteknek szóló meséket néznek, a szülők nem beszélnek meg gyermekeikkel a televízióban látottakat, és ezért sokkal több az agresszió és a felgyülemlett feszültség a gyermekekben. Azonban a témán belül a televízió és a média hatása a gyermekekre címmel szeretnék bővebben foglalkozni. Az otthon töltött idő nagy részét a képernyő előtt töltjük. A televíziót mindenki nézi, éppen ezért nem kétséges, hogy hatással van a gondolkodásunkra, értékrendünkre és a világról alkotott képünkre. Leginkább a gyermekekre nézve tartják károsnak a televíziót, hiszen kevés az élettapasztalatuk és személyiségük is ekkor formálódik. Fontosnak tartom a szocializációt is, hiszen a gyermek a szocializáció során sajátítja el az értékeket és a normákat környezetéből. Meghatározó a televízió szerepe a szocializációban? Mitől függ, hogy a televízió milyen hatást gyakorol a személyiségfejlődésre? Felül tud kerekedni a televízióból kapott információ a szülő, barátok, iskola által sugallt értékeken? Hogyan lehet korlátozni a negatív tulajdonságokat? Hogyan lehet előtérbe helyezni a televízió pozitív tulajdonságait? Dolgozatomban ezekre a kérdésekre keresem a választ. A kutatás módszerei: írásos módszer: kérdőív: empirikus kutatási módszer, gyermekrajzok elemzése, feltáró módszer: explorációs módszer: interjú.

Összegzés: A televízió mindent megmutat, sőt gyakran dúsítva hozza a gyerekek elé a felnőtt világot, annak gyakran csúnya arcát, a társas világ működési rendellenességeit. Mindez abban az életkorban tűnik igazán kedvezőtlennek, amikor a morális értékrend, a világkép, a társas együttműködés alapjai kialakulnak. A televíziónak számos pozitív hatása is van, hiszen az ismeretterjesztő műsorok tanítják a gyermeket, bővül a szókincse, de mindennek a megvalósulásához fontos a szülői kontroll.

STIPKOVITS BORBÁLA

óvodapedagógus BA, 5. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Patyi Gábor

egyetemi docens, NYME BPK

„Hakuna Matata!”

Az óvodáskorú gyermekek televíziózási és a rajzfilmnézési szokásai

Dolgozatom témája a televízió és a rajzfilmek hatása az óvodáskorú gyermekekre. Kutatásomat kétféleképpen végeztem, készítettem interjút és kérdőíves felmérést is. A kérdőíveket a szülők töltötték ki, melyeknek kérdései az óvodáskorú gyermekek tévé- és rajzfilmnézési szokásait vizsgálja. Kiválasztottam két rajzfilmet, és a rajzfilmek gyerekekre gyakorolt hatását vizsgáltam meg interjú segítségével. Mindkét filmet 1994-ben adták ki, az egyik magyar, a talán kevésbé ismert, „Vacak, a hetedik testvér”; a másik amerikai, a közkezdvelt és híres „Oroszlánkirály”. Nekem mindkét rajzfilm gyermekkorom meghatározó élménye volt, ezért is választottam pont ezeket. Gyermekként nagyon szerettem ezeket a meséket, és kíváncsi voltam, hogy vajon a mai gyerekeknek ugyanúgy tetszenek-e a rajzfilmek, mint nekem, vagy sem. Az interjúkérdéseimet szülőknek is és gyermekeknek tettem fel, természetesen a gyermekeknek egyszerűbb, játékosabb formákban: melyik mese tetszett jobban, ki volt a kedvenc szereplő a mesében stb. Közben játszottam velük, és úgy kérdezgettem őket. A két rajzfilmet pedagógiai hatásuk alapján vizsgáltam meg, történetüket röviden megfogalmaztam. A bevezetés általánosságban a média és gyermekek kapcsolatáról szól, arról, hogyan lehet a káros hatásoktól megvédeni őket, mennyire kell korlátozni, kontroll alatt tartani a gyermekek tévénezését, és hogy mennyire fontos, hogy néha a család együtt nézzen televíziót. A televízió a kisgyermek életének elkerülhetetlen része, bár szerencsére az óvodáskorú gyerekek tévénezés közben játszanak, mással is foglalkoznak. A kutatómunkám – a dolgozatom elején – a média és a gyermekek, családok kapcsolatáról szóló könyvek, cikkek feldolgozásából áll. Az egyik forrásomban találtam meg dolgozatom mottóját: „Két dologtól félttem a gyermekeimet a televízióval kapcsolatban. Attól, hogy tanulnak belőle, és attól, hogy nem” (Kósa Éva – Vajda Zsuzsa: Szemben a képernyővel). Dolgozatom második részében a kérdőívem és az interjúm elemzésével foglalkozom.

SZALAI BERNADETT

történelem MSc, 9. félév

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Témavezető:

Szamborovszkyné Dr. Nagy Ibolya

docens, HT

A modern tankönyvmodell tartalmi kérdéseiről

A nemzetközi oktatásfejlesztés által megkövetelt kompetenciák és a tankönyvkutatók által meghatározott kritériumok és szempontsorozatok előző évszázadban bekövetkezett robbanásszerű mennyiségi növekedése és minőségi változása természetes módon irányítja figyelmünket az Ukrajnában kiadott, jelenleg használatban lévő iskolai történelemtankönyvekre. A kutatás aktualitása és társadalmi hasznosíthatósága nemcsak a tankönyvek mulasztásainak, nemzetközi viszonylatban esetleges elavultságának, hibáinak kiszűrésében valósul meg, hanem segítségül és mintául szolgálhat mindazoknak, akik pedagógusként elvi, elméleti síkon kívánnak foglalkozni a tankönyvvel mint taneszközzel.

Jelen munka több oldalról közelíti meg Ukrajna XX. századdal foglalkozó történelemtankönyveinek helyzetét. Nyolc tankönyvet állít a vizsgálódás középpontjába. A tankönyvek kiválasztásának meghatározó szempontja az általános és szakosított képzésű középiskolákban használatos tankönyvek megfelelő arányú megjelenítése, így az összehasonlítás egyik meghatározó szempontja a két különböző irányultságú középiskolai oktatás tankönyveinek párhuzamba állítása. Továbbá a kutatás komplex szempontrendszer alapján készült el, mivel túlnyomórészt szaktudományi, illetve kisebb mértékben didaktikai oldalról kívánja tanulmányozni a tankönyvet. Az áttekintés során azonban e szempontok mellett több alkalommal megmutatkozik egy igen fontos, mondhatjuk, modern tankönyvvizsgálati terület, mely a tankönyvet mint taneszközt, a nemzetközi egyetértést szolgáló státusában kívánja analizálni.

A munka során az olvasó betekintést nyerhet a tankönyvek kritikai – analitikus és konstruktív – szisztematikus vizsgálatának eredményeibe, amit a szerző nem kritikai áttekintésként, hanem mindinkább korszerűsítési törekvésként kínál az érdeklődők számára. A tanulmány empirikus célja, hogy a Nyugat-Európában már ismeretes, de Közép-Kelet-Európában napjainkban teret nyerő tankönyvkutatási ismeretanyagot gyűjtsön össze, melyet a szintézis módszerének segítségével rávetíthetünk az Ukrajnában jelenleg használt középiskolai tankönyvekre. Ennek érdekében megtalálhatjuk azokat a tartalmi hiányokat, melyek az összefüggésekre, a további teendőkre, egyben a továbbhaladás útjának felismerésére jogosíthat fel bennünket.

ZENTAI SÁRA

tudománykommunikáció a természettudományban MSc, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Bárd Edit

PR-munkatárs, Duna Múzeum, Esztergom

Digitális bennszülöttek a múzeumokban

A dolgozatom fő célja volt felmérni a 14–18 éves korosztály általános viszonyulását a múzeumokhoz, a múzeumba járáshoz. Külön fejezetet szenteltem a serdülő korosztály bemutatására, illetve fontosnak tartottam az úgynevezett Z-generáció, azaz az információs társadalomba született első generáció bemutatását, hiszen ők számos olyan sajátossággal bírnak, amelyekkel a korábbi generációk nem. Egy másik fejezetben megfelelő szakirodalom alapján mutattam be a hazai múzeumpedagógia helyzetét az elmúlt évekig visszamenőleg.

A dolgozatom fő részét azonban az önálló kutatási rész jelentette. A kutatás módszerének az adatgyűjtés online kérdőíves módszerét választottam, amelyhez a surveymonkey programot használtam. A mintavételezésnél az úgynevezett hólabda-mintavételezéssel dolgoztam. Ez olyan módszer, amellyel növekvő megfigyelési mintára tehetünk szert. Megkérjük a megfigyelt esemény egyik résztvevőjét, hogy ajánljon másokat, akiket megkérdezhetünk, majd ezek mindegyikét szintén megkérjük erre. Emellett szólt az is, hogy véleményem szerint a válaszadó sokkal motiváltabb a kitöltésre, ha egy ismerősének tesz ezzel szívességet.

Ugyanakkor negatívként elmondható, hogy a mintavételezés e típusa jelentősen torzít, hiszen nem egy teljes spektrumról, hanem egy hasonlóan gondolkozó ismerősi körből kerülnek ki a válaszok (ismerősöket hasonló értékrend alapján választunk). Ennek kiküszöbölésére igyekeztem a kutatás során minél több (szám szerint 5 darab) hólabdát elindítani különböző környezetben. 2-3 napos eltéréssel indítottam útnak a hólabdákat egy vidéki kisvárosban, Budapesten és kis községben egyaránt. A kérdőívben 8 kérdést tettem fel. Az adatgyűjtés 2012. augusztus 3-tól szeptember 24-ig tartott, tehát megközelítőleg 50 napon át. Ez idő alatt 117-en töltötték ki a kérdőívet. A kérdések kitöltési aránya 8 kérdés esetében 100%-os. A 9. kérdésre 17-en, a 10. kérdésre 19-en nem adtak választ. A dolgozat eredményei igazolták előzetes hipotéziseimet, miszerint a serdülők többsége pozitívan áll múzeumokhoz, mégsem megy el önszántából, többnyire csak kötelező iskolai program keretében. A diákok többsége hiányolja az interaktivitást, a programokat. A kutatásomat a továbbiakban folytatni szeretném interjúkkal, pilotvizsgálatokkal kiegészítve.

14. Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció

**XIII. Természettudományok
tanításának pedagógiája
(benne: Technikatanítás módszertana)**

BARCZA ATTILA

rekreáció Msc 8. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem, Természettudományi és Műszaki Kar

Témavezető:

Dr. Nemes József

egyetemi docens, megbízott tanszékvezető, NYME TTMK

Robotika, irányítástechnika és kreativitás az általános iskolában a természettudományos oktatásban, konstrukciós játékok felhasználásával

A kutatás célja olyan lehetőségek feltárása – a konstrukciós játékok segítségével –, mely elősegíti a természettudományok iránti érdeklődés és a műszaki kreativitás, tehetséggondozás fejlődését és a tapasztalatszerzés biztosítását az általános iskolai oktatásban.

A dolgozat a Kreativitást fejlesztő konstrukciós játékok oktatási alkalmazhatóságát vizsgáló országos II. (2009) és III. (2011) helyezesű OTDK-dolgozatokkal folytatott kutatás új területeket érintő fázisa. Az eddigiek során kreativitást és hatékonyságnövelést lehetővé tevő oktatási módszerek és ötletek kerültek kidolgozásra. Tematikusan a mechanikai jellegű konstrukciók és azokkal kapcsolatos matematikai, fizikai problémák feldolgozása történt meg.

Módszerek: Az empirikus kutatás általános iskolai tanulók, egyetemi hallgatók és külső résztvevők bevonásával, megfigyeléssel, „kísérlettel”, tapasztalatcserével, elégedettségi kérdőívvel történt.

Eredmények: A kutatás alapvetően új iránya, hogy a konstrukciós játékok alkalmazhatóságát kibővítette a robotika, az irányítástechnika és vezérléstechnika témájával, mely egyrészt lehetővé teszi a műszaki problémák életkori szinten történő, empirikus, manuális tevékenységet is tartalmazó megismerését, feldolgozását, másrészt lehetőséget biztosít a műszaki tehetséggondozás megvalósítására differenciált foglalkoztatás és kooperatív munka segítségével. Az eszköz alkalmazásához jól használható a szakirodalmi fejezetben ismertetett korszerű problémaalapú interaktív tanítási módszer (PAT) és az SQ4R tanulási stratégia is. Szintén új terület a Lego konstrukciós játék (Lego Education) aktuális tudományos felhasználási lehetőségeinek bemutatása, melyhez a dolgozat a nagy-britanniai oktatásban használt készleteket, a Lego oktatási szisztémát (A System of Learning) és a Lego Innovációs Stúdiót és oktatóközpontokat, a cambridge-i egyetemi kutatást (Google Science Fair) és a nemzetközi úrrállomáson folyó munkát (ISS) is felvázolja. A dolgozat rendszerezi és összefoglalja a kutatás során megismert alkalmazási területeket, tantárgyi témaköröket és módszereket a konstrukciós játékok felhasználási lehetőségeiről az alsó tagozatban, az SNI-s gyermekek fejlesztésében és a felső tagozatos természettudományos tantárgyak oktatásában. A kutatás alapján összeállított anyag – az új kerettantervek elfogadása után – szándékom szerint módszertani segédlet formájában segítheti a gyakorló pedagógusok munkáját.

DARNYIK ESZTER

földrajztanár MSc, 5. félév
Eszterházy Károly Főiskola, Természettudományi Kar

Témavezető:

Ütőné Dr. Visi Judit
főiskolai docens, EKf TTK

A földrajztanárok módszertani kultúrájának vizsgálata

Kutatásom középpontjában az általános és középiskolai földrajztanárok oktatási kultúrája állt. A kutatásban Eger és Mezőkövesd, illetve az Eger és Mezőkövesd környéki települések oktatási intézményei álltak. A kutatás a 2011/2012-es és a 2012/2013-as tanév őszi félévében történt, papíralapú kérdőívezés formájában. Legfőbb célom az volt, hogy felmérjem a kutatási helyszíneimen, a földrajzórákon megvalósuló oktatási módszereket, különösen a gyakorlaton, a gyerekek aktív részvételén alapuló módszereket. A kutatásban szem előtt tartottam a XXI. század által megkövetelt új eszközök jelenlétét is a tanórákon. Azért választottam ezt a témakört, mert fontosnak tartom, hogy az órákon az egyoldalú oktatás helyett a gyerekek részvételével történjen a tudásátadás.

A kutatás főbb kérdései:

1. Az új oktatási eszközök közül a laptop, projektor és interaktív tábla (vagy smarttábla) jelenléte a tanórákon.
2. A földrajzórákon a szemléltetés és a gyerekek cselekvésen alapuló részvételének (interaktivitásának) mértéke a tanórákon.
3. A földrajzórákon az egyéb, cselekvésen alapuló oktatási módszerek (projektmódszer, vita, szerepjáték stb.) jelenléte.
4. Van-e módjuk a gyerekeknek a földrajzórákhoz kapcsolódóan, eredeti környezetben tapasztalatot gyűjteni.

GÁLIK TAMÁS

fizika BSc, 5. félév

Nyíregyházi Főiskola, Természettudományi és Informatikai Kar

Témavezető:

Dr. Beszeda Imre

főiskolai tanár, NYF MMK

Akusztikai demonstrációs eszközök és kísérletek

Kicsi gyerekekkel szeretnék foglalkozni, ezért általános iskolában terveztem elhelyezkedni, ott a 12–15 éves korosztály számára szeretném átadni az ismereteimet. A jelenlegi fizika és kémia főleg matematikával foglalkozik, és alig van szó a tényleges fizikáról, illetve kémiáról. Ezt az arányt szeretném pontosan az ellenkezőjére fordítani. Az elméletet szeretném lecserélni a gyakorlatra és a tudományt kísérletek útján bemutatni. Sajnos a mai rendszerben a gyerekek pont a két legérdekesebb és leghasznosabb tudományos tárgyat szeretik a legkevésbé. A tudomány számtalan területével foglalkoztam, de szeretném kiemelni ezek közül is az akusztikát, és ezen példán keresztül bemutatni, hogyan szeretném a gyerek számára szerethető tárgyá alakítani a fizikát. Tudományos érdeklődésemnek köszönhetően számtalan kísérletet végeztem el, és szabadidőmben, hobbiszinten is a tudománnyal foglalkozom. Egyszerű háztartási anyagokból nagyon sok érdekességet lehet bemutatni a gyerekeknek, ezt már az Öveges-könyvekből is ismerjük. Hasonló kísérleteket csinállok, de a mai modern formába alakítom át, és próbálom végtelenül leegyszerűsíteni és láttatni a gyerekek számára, hogy a tudomány pont olyan egyszerű, mint amilyennek látszik. Például a hang sebességének méréshez a legegyszerűbb $v=s/t$ képlet is elég, nem kell hozzá más, mint két mikrofon, mérőszalag és hangkártya egyszerű szoftverrel. Ha a sebességet ismerjük, és hangszórónk is van, visszhanggal távolságot és hullámhosszt mérhetünk. A hanggenerátornak köszönhetően a mélynyomó membránjával egy gumikötéllel jóval sűrűbb állóhullámmintát mutathatunk be, mint kézzel gerjesztve. Sőt, a nagy kiterésével és teljesítményével nagyobb fémlappal is kelthetünk állóhullámokat, megszórva alkoholos filctollból kivont festékkel látványosan megfestett homokszemcsékkel, igen érdekes porábrákat lehet készíteni. Építhetünk egyszerű villogókapcsolással nagyfrekvenciás generátort, és saját kézzel áttekeresztett hulladék TV-ből származó nagyfeszültségű trafóval zenéi hangokat megszólaltató szikrát állíthatunk elő. Kis értékű IC-vel akár hangfrekvenciával is modulálhatjuk a tekercs áramát, és készen is van a zenélő plazmagömb, ha egy kiegészítő izzólámpát kötünk a szekunder oldalra. Végtelen sok izgalmas kísérlet vár a gyerekekre, csak a fantáziánk szabhat határt.

HEGEDŰS KATALIN

matematika BSc, 5. félév
Nyíregyházi Főiskola
Természettudományi és Informatikai Kar

KOLOZSVÁRI BEÁTA

matematika BSc, 5. félév
Nyíregyházi Főiskola
Természettudományi és Informatikai Kar

TÓTH RENÁTA ANITA

fizika BSc, 3. félév
Nyíregyházi Főiskola
Természettudományi és Informatikai Kar

Témavezető:

Dr. Varga Klára
főiskolai docens, NYF MMK

Hogyan állítsak elő szivárványt, hogyan készítsék áramforrást? (Fizika szaktábor)

Napjainkban egyre többet hallunk annak fontosságáról, hogy az iskolának a mindennapi életben jól hasznosítható tudást kell közvetítenie. Ezt segíti a kompetencia alapú oktatás. A tanár szerepe is egyre inkább megváltozik: az egyirányú ismeretközlés helyett a tanulási folyamat megszervezésére, támogatására, a diákok aktív részvételére helyeződik a hangsúly. Ennek figyelembe vételével szerveztünk tehetséggondozó szaktábort általános és középiskolai tanulók számára. Mi is aktívan részt vettünk ebben a munkában. Dolgozatunkban erről számolunk be. Célunk az volt, hogy sok új ismeretre tegyenek szert a tanulók, aktívan vegyenek részt a szakmai munkában, fejlődjön kísérletező készségük, motiváltak, kreatívak legyenek a foglalkozásokon.

Optikai és elektromosságtani témával foglalkoztunk. Összeállítottunk egy munkafüzetet (ez a dolgozatunkban megtalálható), melyet minden tanuló megkapott. Ebben elsősorban olyan kísérletek szerepeltek, amelyek túlmutattak az iskolai követelményeken, illetve amelyeket tanulókísérletekkel nem nagyon szoktak megcsinálni. A kísérletek zömét a tanulók végezték el a mi irányításunkkal, segítségünkkel, magyarázatainkkal. Pl. gombostűk segítségével bebizonyították a fényvisszaverődés, a fénytörés törvényeit, szivárványt állítottak elő a laborban, összeállították különféle távcsövek modelljét, meghatározták saját hajszáluk vastagságát stb. Áramforrást készítették gyümölcsökből, elektroszkópot készítették, amellyel kísérleteket végeztek, bebizonyították Ohm törvényét, láthatóvá tették az ionok vándorlását stb.

Célunk megvalósításához új módszereket is alkalmaztunk, úgymint a projekt módszert, a kooperatív technikák közül néhányat. Első este minden csoport választott egy-egy témát, amelyet közösen kellett a hét folyamán feldolgozniuk. Készíthettek posztert, tarthattak előadást.

A tábor zárásaként vetélkedőt szerveztünk, mely elméleti és kísérleti feladatokat tartalmazott. A verseny feladatai, azok eredményének kiértékelése dolgozatunkban olvasható. Igyekeztünk a foglalkozásokon jó hangulatot teremteni. Ezt játékos feladatokkal, keresztretjvényekkel, gondolkodtató kérdések megválaszolásával valósítottuk meg. A tanulók is jól érezték magukat a foglalkozásokon, jövőre is szeretnének táborlakók lenni.

JÁSZ ERZSÉBET

földrajztanár MSc, 1. félév

Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar

Témavezető:

Dr. Teperics Károly

egyetemi adjunktus, DE TTK

A társadalom földrajzról alkotott képe és a tantervi tartalmak

Munkám során a földrajzoktatás helyzetével kezdtem el foglalkozni. Azért választottam ezt a témát, mert érdekesnek és hasznosnak tartom. Mivel földrajz szakos tanárnak készülök, fontos, hogy ismerjem tantárgyam helyzetét és az elvárásokat annak érdekében, hogy hatékonyabban tudjam azt oktatni. Számos alkalommal lehet hallani a tantervekkel és a földrajzoktatással kapcsolatos problémákról, ezért úgy gondolom, hogy a téma aktuális.

A munkám két nagy egységből épül fel. Először a szakirodalom segítségével áttekintettem a magyarországi földrajzoktatás történetét annak érdekében, hogy a témában megfelelő elméleti alapokkal rendelkezek. Szembesültem azzal, hogy mindig adódott valamilyen probléma akár az óraszámokkal, akár a tantervi tartalmakkal kapcsolatban.

Ezt követték az empirikus vizsgálatok. A társadalom kiválasztott csoportjainak véleményére voltam kíváncsi. Közvetett módszerként egy műveltségi vetélkedő földrajzi tartalmú kérdéseinek elemzését végeztem el. Ez esetben a kérdések összeállítói tekinthetők a társadalom felnőtt korosztályának képviselőinek. Számukra az egyszerű, regionális földrajzi ismeretek jelentik a földrajzot, ami részben a szocialista szellemiség eredménye. Közvetlen módszerként pedig egy kérdőíves felmérés elvégzését választottam. A kérdőíveket 12. osztályos tanulók töltötték ki, akik az új típusú tantervek alapján tanulták a földrajzot. Az elemzés során statisztikai számításokat végeztem az Excel 2007 és az SPSS 18 programok segítségével. Majd összevettem a két vizsgálatot, és ezek tükrében fogalmaztam meg néhány javaslatot a tantervi tartalmak megújítására vonatkozólag. Úgy gondolom, hogy ezek az eredmények a földrajzoktatással szemben támasztott igényekként is felfoghatók. A diákok érdeklődése az általános társadalomföldrajz, Magyarország földrajza, a környezetvédelem és a térképészeti ismeretek irányába tolódott el. Érdemes lenne ezeket az adalékokat megfontolni és figyelembe venni a tantervek elkészítése során, mert így talán emelkedhetne a földrajz presztízse.

MALMOS EDINA

biológia-, földrajztanár MSc, 7. félév
Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar

Témavezető:

Revákné Dr. Markóczy Ibolya
egyetemi adjunktus, DE TTK

A Rostock Modell didaktikai program hatékonyságának vizsgálata a hazai természetismeret oktatásában kisiskolásoknál

A Rostock Modell egy nemzetközi együttműködésre épülő, a kisiskolások természettudományos gondolkodásának fejlesztését és vizsgálatát célzó didaktikai program, melynek elméleti alapját a konstruktív és kognitív pedagógiai-pszichológiai, metakognitív, affektív és a fogalmi váltásra vonatkozó alapelvek képezik. Elméleti koncepciói gyakorlati alkalmazásának hatékonyságát az általános iskola 1–4. osztályában vizsgálja. Kutatásom célja egyrészt annak kiderítése volt, hogy mivel nyújt többet és mást a Rostock Modell alkalmazása a hazai természetismeret-oktatásban jelenleg használt módszerekhez képest, másrészt annak bizonyítása, hogy a célzott oktatási módszert alkalmazva, a kisiskolások természettudományosfogalom-elsajátítása nagyobb mértékben fejlődik, mint a hagyományos természetismeret-oktatásban részeseül tanulóké. A vizsgálatban lehetőségeimhez mérten, kis létszámú csoportokkal dolgoztam. A kísérleti és a kontrollcsoportok mindegyikét 12-12, 1–4. osztályos gyerekek alkotta.

Tanulmányom első részében azt vizsgáltam, hogy az egyes módszertani elemek milyen arányban jelennek meg a hazánkban alkalmazott tankönyvekben és a Rostock Modellben, valamint hogy a NAT természettudományos megismerésre vonatkozó céljai és a vizsgált keret-tervekben megjelenő fogalmak mennyisége és jellege mennyiben tér el a Rostock Modell analóg elemeitől. Vizsgálatom második részében a Rostock Modell által kidolgozott „Víz” témakör mintájára elkészítettem az általam választott „Táplálkozás, életmód”, valamint „Tájékozódás” témakörök kísérleti tanításra vonatkozó didaktikai tervét. (1., 3. osztályt „Táplálkozás, életmód”, a 2., 4. osztályt „Tájékozódás” témakörben vizsgáltam.) A kísérleti tanítás előtt mind a vizsgált, mind a kontrollcsoportok tudását felmértem. A tanítás után a kísérleti csoportnál a fejlődés vizsgálatára két utómérés végeztem, az egyiket közvetlenül az óra után, a másikat az óra után két hónappal. Az értékelésnél egyrészt a tesztekben elért összpontszámokat hasonlítottam össze, másrészt az állandósult tudás bizonyítására elemzést végeztem arra vonatkozóan, hogyha egy tanuló fejlődést mutatott, az a három mérés viszonylatában milyen mintázatban jelent meg. A vizsgálat eredményei a kis minta ellenére mindenhol szignifikáns különbségeket hoztak, ami a Rostock Modell didaktikai program gyakorlati alkalmazásának hatékonyságát jelzi.

NAGY MÁRIA

fizika BSc BSc, 5. félév

Ötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Radnóti Katalin

főiskolai tanár, ELTE TTK

A fizikatanítás pedagógiája: matematikai eszközök alkalmazása a fizika tanításában

Célkitűzés: dolgozatomban bemutatok egy lehetséges módot arra, hogyan alkalmazzuk a matematikát a fizika tanításában. Ebben jelentős szerepet kap az, hogy miként tudjuk összekapcsolni a matematikai ismereteket a való élettel. Dolgozatomban a matematikai eszközök lehetséges alkalmazását mutatom be reál tagozatos, valamint általános és humán tagozatos tanulócsoportok esetében is. Reáltagozatosoknál, akik továbbtanulni szándékoznak fizikából, nagyon fontos megalapozni az egyetemi tanulmányokat, amire több példát is bemutatok.

A különböző beállítottságú célcsoportok esetében különböző pedagógiai eljárást és példákat alkalmazok. A fizikát emelt szinten tanuló, illetve reál tagozatos diákok esetében egy adott témakör feldolgozásának szakaszai a következők:

Az általános és humán tagozatos tanulók esetében a problémaalapú tanulás alap gondolatai szerint megalkotott szakaszokban történik a témakör feldolgozása.

Eredmény: A TDK-dolgozat, amely egy feldolgozásijavaslat-rendszer, melyet mások is tudnak használni később.

További feladat a módszer osztályszintű kipróbálása.

PÁLINKÓ DÁNIEL

biológia-, földrajztanár osztatlan, 10. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Kriska György
adjunktus, ELTE TTK

Az alap-, és középszintű oktatás mikológia témakörét érintő tananyagfejlesztés szükségessége és lehetőségei

A tananyagfejlesztés szükségességét egy olyan vizsgálat eredményei adják, amely 18 általános, és középiskolai tankönyv mikológia témájú fejezeteire terjedt ki. A vizsgálat elmaradásokat és hiányosságokat mutatott, amelyek többek között a szaktudományos szöveges részekre, az alkalmazott szemléltetőanyagra és a tananyagban megtalálható feladatokra terjedtek ki. A tananyagfejlesztés célja az elemzések során tapasztalt hiányosságok pótlása mellett új szemléletű és az eddigiektől némiképp eltérő tananyag-struktúrájú komplex taneszköz megalkotása volt, amely tankönyvfejezetekből és az azokat kiegészítő elektronikus tananyagból áll. Az elkészített tananyagok gerincét a tudományosan pontos információk mellett saját készítésű szemléltetőanyagok és feladatok alkotják. A három korosztály számára készített spirális tananyag-elrendezésű tankönyvrészletek információtartalma az előrehaladással bővül, új szempontokkal egészül ki. A feladatok rendszere több tudásszintet érint, és az egyszerűbb feladatok felől fokozatosan közelítik a biológiaérettségi szintjét és feladattípusait. A DVD-melléklet bővebb információ-, és szemléltetőanyag-tartalma miatt megkönnyítheti a tanulást, kielégítheti az érdeklődők tudásigényét. Az animációk és elektronikus feladatsorok pedig a tanulás olyan lehetőségeit is biztosítják, amelyeket egy nyomtatott tankönyv nem tud kihasználni.

KOVÁCS VERONIKA

matematika BSc, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

PALOTAY DORKA

matematika BSc, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

Témavezető:

Szabó Csaba
egyetemi tanár, ELTE TTK

Ez is hungaricum - A modern tudomány és az oktatás kapcsolata

Kutatásunkban a modern gráfelméletben támasztott igényeket egyeztetjük a középiskolai követelményrendszerrel. Ennek keretében először neves gráfelméleti kutatókat kérdeztünk véleményükről, majd középiskolai tanárokat benyomásaikról. Az interjúk alapján kidolgoztuk a gráfok oktatásának kétféle lehetséges bevezetését, amely egyszerre veszi figyelembe a keret-tanterv nyújtotta lehetőségeket, a matematika oktatás szempontrendszerét, a kompetenciákat (PISA) és a kutatók elképzeléseit. Az egyiket a minden középiskolás által használt közösségi hálóra (Facebook) alapoztuk, a másikban térképes útvonalkereső feladatokkal foglalkozunk. Mindkét felépítés lényegében lefedi a középiskolai tankönyvcsaládokban ismertett anyag egészét.

SIK DÁVID

mérnök-informatikus BSc, 3. félév
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Villamosmérnöki és Informatikai Kar

Témavezetők:

Dr. Benedek András
tanszékvezető, egyetemi tanár, BME GTK

Dr. Molnár György
egyetemi adjunktus, BME GTK

A BME Alfa elektronikus tanulási környezetben rejlő tanítási-tanulási potenciál vizsgálata

2012-ben a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Természettudományi Kar Matematika és Fizika Intézetének dolgozói létrehozták a BME Alfa elnevezésű interaktív gyakorlófelületet a célból, hogy az egyetemre frissen felvett hallgatók gyakorolni tudjanak az egyes szakok előfeltételének számító matematika nulladik zárthelyire és fizika-szintfelmérőre.

A Fizika Tanszéken keresztül én is kapcsolatba kerültem az oldallal, és kérdéscrögzítőként én is részt veszek a fejlesztésben, tanácsadásban. Az oldal alapja a Moodle rendszer, a dolgozat első felében bemutatom a BME Alfa felületét, a regisztráció és a bejelentkezés folyamatát. Majd írok az oldal létrejöttéről, céljairól és publikálásának menetéről egy rövid összefoglaló keretében.

Ismertetem a BME Alfa funkcióit, amelyen keresztül a Moodle rendszer sajátosságai is megismerhetők. Bemutatom az oldal két kurzusát a Matematika- és a Fizika -gyakorlófelületet. Ezeknek a funkciói az elméleti tudnivalók letöltése, a témakörönkénti gyakorlás tesztel, a fórum, a csevegő és végül a próbateszt. A dolgozatban képernyőképek segítségével demonstrálok, hogy egy, az oldalt használó tanuló hogyan, mire használhatja az egyes funkciókat, elérve a számonkérésekre történő sikeres felkészülést. A továbbiakban kicsit fejlesztői szemmel, adminisztrátori szerepkörrel tekintek az oldalra, a statisztikáinak segítségével. Ezek a különböző látogatási, belépési és oldalletöltési statisztikákat jelentik összesítve, illetve kurzusokra bontva, diagramokkal megjelenítve. Végül bemutatom az általam szerkesztett online kérdőívet, amely az oldal eredményességére és jövőbeli felhasználásának lehetőségeire kérdezett rá a frissen felvett hallgatóknál. Összesítettem a kérdőívre beérkezett válaszokat, megmutattam az eredményeket diagramokon és táblázatokon keresztül. Ezeket elemeztem, és következtetéseket vontam le belőlük, hogy végül is mennyi tanítási-tanulási potenciál rejlik a BME Alfában, illetve, hogy a jövőben milyen irányba érdemes elmozdulni, mikén kellene változtatni. Például sokan kevesellték a kérdéseket, és túl könnyűnek vélték őket. A kérdőív nagyobb célközönségre történő kiterjesztése után újragondoljuk a stratégiát, az oldal felépítését, és cselekszünk. Összegezve: a felmérők statisztikái javuló tendenciát mutatnak, remélhetőleg ebben a BME Alfa oldalnak is jelentős szerepe van. Az elemzés és a dolgozat sikereit látva igyekszem az elkövetkezendő években is nyomon követni az oldal sorsát, kiértékelni a hatásait az éppen aktuális számonkérések eredményességével, és természetesen fejleszteni, hogy minél jobban megfeleljen a célnak.

WEILING ZSOMBOR

programtervező informatika BSc, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hegyi Sándor
tanszékvezető, egyetemi docens, PTE TTK

Online irányítású robotkar alkalmazási lehetőségei az oktatásban

A projekt fő célkitűzései egy online irányítású robotkar szoftverháttérének kidolgozása és az oktatásban való részvételének lehetővé tétele. A robotkar elsősorban úrkutatási szimulációk kivitelezésére szolgál középiskolai – és akár felsőoktatási – intézmények számára. De a természettudományok területén is sokrétűen felhasználható. Egyben remek tanulási lehetőség, ösztönöz akár a csapatmunkára, akár az önálló logikus gondolkodásra is. Mindeközben persze megtapasztalhatók a korlátai is, és adódhatnak problémák, amelyeket meg kell oldani, ezzel is serkenti a diákokat a gondolkodásra. A lényege, hogy egy távoli virtuális laboratórium falai között van elhelyezve a robotkar, ahol szimulált bolygófelszíni körülmények adottak. A diákok interneten keresztül tudnak csatlakozni a robotkarhoz, és átvenni annak vezérlését, tudományos feladatok szimulációinak végrehajtása céljából. Ez azt hivatott imitálni, mintha egy irányító központból vezérelnének egy bolygófelszíni kutatószondát. A robotkar oktatásban való előnyeinek és lehetőségeinek kívül bemutatásra kerül a szoftver háttére.

Az OTDK-n résztvevő intézmények listája

14. szekció • Kaposvár, 2013. április 3–5.

1. Budapesti Gazdasági Főiskola
2. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
3. Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
4. Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar
5. Dunaújvárosi Főiskola
6. Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar
7. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
8. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
9. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar
10. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Természettudományi Kar
11. Eszterházy Károly Főiskola Bölcsészettudományi Kar
12. Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar
13. Eszterházy Károly Főiskola Természettudományi Kar
14. Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
15. Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar
16. Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar
17. Kodolányi János Főiskola
18. Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar
19. Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete
20. Nyíregyházi Főiskola Természettudományi és Informatikai Kar
21. Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar
22. Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
23. Nyugat-magyarországi Egyetem Természettudományi Kar
24. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Kar
25. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
26. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar
27. Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar
28. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
29. Selye János Egyetem
30. Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kar
31. Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
32. Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
33. Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kar

Tartalomjegyzék

Tisztelt Olvasók!	3
Szakmai műhelyek a jövő pedagógiájáért.....	4
Dékáni köszöntő.....	5
A Tudományos Diákköri tevékenység főbb állomásai Kaposváron.....	6
A XXXI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai Szekció Tagozatai	10

I. Idegennyelv-pedagógia 1..... 11

CSANÁLOSI ROLAND	
Miért központi kérdés a fordítás az idegennyelv-tanításban?	12
CSÁTI SZANDRA	
Információs és kommunikációs technológia az angolnyelv-órán: pedagógusok véleménye az IKT-eszközök integrálásáról	13
DOBÁK ZOLTÁN	
Podcast in the Hungarian EFL classroom: a versatile educational ICT tool.....	14
GOMBOS NÓRA ANDREA	
Az interaktív tábla és a konkrét költészet együttes alkalmazása a németórán	15
PANKER GERGŐ	
The Role of Accent in the Use of EFL: Special Focus on a Group of University Educators.....	16
PRECSKÓ LILIAN	
A jelnyelv és a digitális tananyagok alkalmazása siket tanulók angoloktatásában	17
SCHILLER EMESE	
Tanulás-módszertani tanácsadás.....	18
VARGA DÓRA	
„...and action” – Developing Skills with the Help of Films in the EFL Classroom.....	19

II. Idegennyelv-pedagógia 2. 21

DAXNER VERONIKA	
Az írásbeliség szerepének minimalizálása az angolnyelv-oktatásban: Dogme tanítás	22
GERSLI VIKTÓRIA	
Kortárs irodalmi szövegek megjelenése a német mint idegen nyelv oktatásában	23
JUHÁSZ DÁVID	
The intercultural and language skills of hungarian truck drivers and their influence on language pedagogy ..	24
LASSÁN PETRA	
Turizmus szakos hallgatók nyelvtanulási stratégiáinak vizsgálata.....	25
RÉVÉSZNÉ FODOR ÁGNES	
Magyar iskolák német nyelvóráin alkalmazott tradicionális és új oktatási módszerek összehasonlítása – kutatás eredményei.....	26
ROHONYI DÓRA	
Podcasting im modernen DaF-Unterricht	27
SOTKÓ KATALIN	
Nők és férfiak a tankönyvekben	28
TACZMAN ANDREA	
A képek illusztratív és személyiségfejlesztő funkciója a németnyelv-oktatásban	29
TUSA GABRIELLA	
A kooperatív feladatok hatása az angolt mint idegen nyelvet tanulók interkulturális kommunikatív kompetenciájára	30

III. A felsőoktatás pedagógiája31

BALOG NIKOLETT – DOBÓ BETTINA	
A főiskolai hallgatók életmódja és sporttal kapcsolatos véleményük.....	32
BÚS ENIKŐ	
A problémaalapú tanítás/tanulás és alkalmazása humán tantárgyak területén.....	33
HEGEDŰS TAMÁS ZOLTÁN	
Tanulás és oktatás segítése okostelefonokkal (avagy izoklínák a 6-os villamoson).....	34
ILLÉS MÓNIKA	
Az e-learning oktatási módszer hallgatói megítélése a felsőoktatásban.....	35
KUTTNER ÁDÁM	
Facebook oktatási pilotprogram a szakképzésben.....	36
MIRKNÉ HABA ANNA	
Ismerjük meg őket!.....	37
TÖRÖK TÍMEA	
Diszlexiás fiatalok idegennyelv-tanulási stratégiái.....	38

IV. A fogyatékos személyek fejlesztésének pedagógiája és pszichológiája39

B. BARANYI ZITA – SZŰCS REBEKA ZSUZSANNA	
A fogyatékosok megítélése gyermeki szemmel.....	40
BANK ÉVA	
Tanulásban akadályozott gyermekek szorongása.....	41
KASZÁS JUDIT	
Az értelmileg akadályozott felnőttek szexuális élete a bentlakásos intézményekben.....	42
KEGYES KLAUDIA	
Érzékenyítő programok jelentősége az értelmileg akadályozott személyek elfogadásában Dunaujváros és Szeged település viszonylatában.....	43
KOVÁCS ANETT	
„Aki szegény, az a legszegényebb.” A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő csoportjaiban megjelenő másodlagos pszichés sérülések resztoratív szemléletű kezelése.....	44
LÁNG CSENGE	
Az alternatív és augmentatív kommunikáció alkalmazási lehetőségei afáziás személyeknél.....	45
MÁRTON DÓRA	
Tanulásban akadályozott gyermekek figyelmének és emlékezetének fejlesztése.....	46
NOVÁK TÍMEA	
Baranya megyében élő Down-szindrómás fiatalok lehetőségei az iskola befejezése után.....	47

V. A magyar mint anyanyelv pedagógiája49

ADAMIK ZSOLT ISTVÁN	
A palóc nyelvújítás archaikus vonásainak bemutatása a magyar nyelv változatainak oktatása során.....	50
CZIRJÁK ZSUZSA	
A vers fejlesztő hatásának vizsgálata sajátos nevelési igényű óvodáskorúak körében.	
A vers hatása a fonológiai tudatosságra.....	51
DANCI ANNAMÁRIA	
Hol és hogyan beszélünk? – Határon túli nyelvújítási háttérű középiskolások vizsgálata a kódváltás szempontjából.....	52
KURUCZ ZSUZSANNA	
Hatéves nagycsoportos óvodás iker- és nem ikergyermek spontán beszédalkotási folyamatai.....	53
LUKÁCS KRISZTINA	
A tanári instrukciók szerepe a szövegalkotás fejlesztésében.....	54
SIMON VIKTÓRIA	
Modern kódkeveredés – az internetes nyelvhasználat hatásai fiatalok írásbeli fogalmazásaiban.....	55

SZABÓ ORSOLYA	
Google-alkalmazások az anyanyelvi órán	56
VADÁNYI DIÁNA	
A balkezesek írás- és olvasásnehézségei. Írásminták elemzése	57
VAKULA TÍMEA	
„Ülj mellém mesekor!” – a hallás utáni szövegértés fejlesztése népmesével	58
VIGH ÉVA	
Mesés iskola (A [nép]mese alkalmazási lehetőségei a középiskolás korosztályban)	59
ZSURKA ZSÓFIA	
Hallás utáni szövegértés összehasonlító vizsgálata 9. évfolyamos diákok körében.....	60

VI. Az integráció megjelenése az intézményes nevelésben61

DR. BILONKA BOGLÁRKA	
A magyar jogfejlődés alakulása a fogyatékosokat érintő szabályozások tükrében	
a honfoglalástól napjainkig	62
FÖLDHÁZI BRIGITTA	
A fogyatékkal élő személyek sportolási lehetőségeinek vizsgálata a dél-alföldi régióban – a szakemberek ismereteinek és attitűdjének összehasonlító vizsgálata	63
GÁL NELLI	
Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok gyógypedagógiai ellátórendszerének összehasonlítása ..	64
HODOSI ZSÓFIA – NOVÁK ANIKÓ	
A fogyatékosok helyzete a fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézeteiben	65
HORVÁTH ANITA	
A szociális kompetencia jelentősége a tanulási zavarok megelőzésében.....	66
KÉZDY ESZTER – SOÓS LUCA – SZÁRI LAURA – TEMPFLI LUCA ZSÓFIA	
A tanító és a gyógypedagógus együttműködése az integrációban, a kéttanáros modell kapcsán	67
LAUKONIDESZ ANNA – RAJJ NÓRA	
A tanulási technikák, stratégiák, stílusok összehasonlítása az alternatív általános iskolák, a többségi általános iskolák és az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek általános iskoláinak tanulói és pedagógusai körében.....	68
TISZAI LUCA	
Hidak zenéből – a befogadó társadalomról, a Nádizumzum zenekar bemutatásán keresztül	69

VII. Informatikapedagógia – pedagógiai informatika.....71

BALLA DÁNIEL	
Webkartográfia, webes oktató alkalmazások megvalósítása a felsőoktatásban	72
BC. DARNAY ONDREJ – BC. NÉMETH NIKOLAS – BC. ZOLCZER PETER	
Robotika az oktatásban – robotprogramozás (feladatgyűjtemény)	73
GREGUS TAMÁS – MAGYAR PÉTER	
RoboLOGO projekt: Egy oktatási célú mobil robot koncepciója	74
GYÓRFFY GÁBOR	
Az interaktív tábla alkalmazási lehetőségei az oktatásban.....	75
JAKUB ÁDÁM DÁVID	
Talpas és talpatlan betűtípusok olvasásvizsgálata nyomtatott és elektronikus formában (elméleti).....	76
JENÁK ILDIKÓ	
Virtuálisvalóság-technológiák a közoktatásban	77
SÁTORI LÁSZLÓ	
3D-s virtuális tanulási környezet fejlesztése középiskolai mérési gyakorlatok támogatására	78
SIKE ENIKÓ	
Térképadatbázisok sajátosságai	79
SZABÓ VINCE	
Távol maradó diákok felzárkóztatása IKT-eszközökkel	80

TAKÁCS BALÁZS

Oktatócsomag készítése az NC-CNC programszerkesztés modul „Siemens 840-es vezérlés” elméleti tananyagához	81
---	----

VIII. Óvodapedagógia83

ANDIRKÓ CINTIA

Családon belüli erőszak prevenciója az óvodáskorú gyermekek óvodai nevelésének gyakorlatában.....	84
---	----

BAKNÉ EGYED KATALIN

A tanulási zavarok kialakulásának megelőzése – képességfejlesztő játékok gyűjteménye	85
--	----

KALÁNYOS MÓNIKA

A roma gyermekek játéka, társas kapcsolatai	86
---	----

KÉRY ANITA

Kéz a kézben – az óvodáskorú gyermekek kötődésrendszerének vizsgálata	87
---	----

KUTI ADRIENN

Bármit csinálhat, ami nyitogatja a szemét – az óvodai tehetségfígéretnek gondozásának egy jó példája	88
--	----

LENGYELNÉ CZAKÓ PATRÍCIA

A számfogalom kialakultságának vizsgálata az iskolába készülő gyerekek körében	89
--	----

PAPP DÁNIEL – TÓTH ALEXANDRA

Tudástransferálás és képességek fejlesztése interaktív módszerekkel 5–7 éves korú gyermekek körében.....	90
--	----

SZABÓ BOGLÁRKA

Matematikai képességfejlesztés az óvodában	91
--	----

VARGA PETRA

Figyelem vizsgálata 6–7 éves korban.....	92
--	----

VARGA RITA

Hogyan látom én a világot? – Az 5–7 éves gyermekek világlképe a XXI. században.....	93
---	----

IX. Korai idegen- és kisebbségnyelv-elsajátítás95

BLÁZSEV DRAGICA – TÖRÖK ÉVA

A horvát nemzetiségi nyelv közvetítésének kreatív lehetőségei az óvodában	96
---	----

CSATLÓS ANETT – LAJTER DIÁNA

Kétnyelvű nevelés a kecskeméti magyar–német nemzetiségi óvodában.....	97
---	----

CSERNIK ERIKA

A televízió hatása az óvodáskorú gyermekekre	98
--	----

FENYVESI RITA

Magyarországi német mondókák és dalok az éves nevelési folyamatban – a magyarországi németek szellemi kultúrájának gyöngyszemei a nemzetiségi nevelésben	99
--	----

FONTHNÉ BÁTKEI ROZÁLIA

Különbségek és hasonlóságok a korai kétnyelvű nevelés tevékenységformáiban	100
--	-----

KÜRTÖSI CSILLA

A kétnyelvűség kérdései a gyermekkorban	101
---	-----

NAGY KATA

A német nyelv tanítása és tanulása az óvodában. Módszertani összefoglaló és gyermekirodalmi gyűjtemény	102
--	-----

VADAS RITA

Kinesiologie als Ergänzungsmethode zur Förderung der Deutschkompetenzen der 4–7 jährigen Kinder (A kineológia mint a 4–7 éves gyermekek német nyelvi kompetenciafejlesztésének kiegészítő módszere)	103
---	-----

X. Matematikapedagógia.....105

KIS ALEXANDRA

Biomatematika szemléltetésének lehetősége alsó tagozaton.....	106
---	-----

LORÁSZKÓ BALÁZS	
Az arab matematikatörténet lehetséges szerepe a mai matematikaoktatásban.....	107
NÉMETH SÁNDOR – SZTÁRCSEVICCS GÁBOR	
Puska helyett	108
PALOTAY DORKA – POZSONYI ENIKŐ	
Ha tudom, hogy miről van szó – iskolai feladatok absztrakt algebrai háttérrel	109
PÁRTOS BOGLÁRKA ANDREA	
NUMB3RS a középiskolában	110
TÓTH BETTINA	
Modellezési kompetencia és modellezési lépések. Esettanulmány egy nyolcosztályos gimnázium tanulójáról.	111

XI. Művészeti nevelés.....113

BERKE SÁNDOR – MÁRTA ZSUZSANNA	
A magyarországi román néptáncok hagyományőrzése és továbbadása a román nemzetiségi általános iskolákban	114
BÖKÉNYI HAJNALKA	
Drámapedagógiai eszközök és alkalmazásuk lehetőségei az általános iskola alsó tagozatán.....	115
FORGÓ ADRIENN – TÓTH JÁCINTA	
Az óvodai drámapedagógia egész személyiséget fejlesztő hatásának vizsgálata egy sajátos kutatás által kidolgozott, (dramatikus) kompetenciát mérő új eszköz segítségével	116
TÓTH BEATRIX	
Pszichológia az építészetben	117
PICHLER NÓRA	
A magyar népi motívumokról	118
VASVÁRI NIKOLETT	
„Katalinka, szállj el!” – A magyar népi ölbeli játékok, mondókák, énekes játékok komplex fejlesztő hatása bölcsődében	119

XII. Szocializációs közegek tanításának pedagógiája.....121

BALÁZS MÁTÉ BALÁZS	
A fenntarthatóságra nevelés. Környezettudatos nevelés alternatív módszere az ALU-GO-val	122
DARVAS CSILLA – JUHÁSZ VIKTOR	
Hogyan oktatják Hejőkeresztúrtban a KIP segítségével a hátrányos helyzetű tanulókat	123
GÉCZEI LILI EDIT	
Hallgatói élet e-fellendítése. A SZIE ABPK HÖK weboldalának haszna a társas élet szervezésében	124
GERENCSÉR MIKLÓS	
A természettudományos eredmények jelentősége a társadalomtudományokban. Hogyan vélekednek a tudományági integrációról az SZTE-s hallgatók?	125
HORVÁTH TAMÁS	
A katasztrófavédelem szerepe a közoktatásban	126
KÁRAI DÁNIEL	
Kultúra és nyelvoktatás	127
KRASZKÓ EMESE	
A televízió szocializációs hatása, gyerekek a képernyő előtt.....	128
MÁRHOFFER NIKOLETT	
A tankönyvkiadók által készített digitális tananyagok műfaji rendszerezése	129
RIGÓ BALÁZS	
A helytörténeti oktatás tapasztalatai Tatán.....	130
SIPŐCZ DOROTTYA	
Posztmodern kor és a gyermek.....	131

STIPKOVITS BORBÁLA	
„Hakuna Matata!” Az óvodáskorú gyermekek televíziózási és a rajzfilmmézési szokásai.....	132
SZALAI BERNADETT	
A modern tankönyvmodell tartalmi kérdéseiről.....	133
ZENTAI SÁRA	
Digitális bennszülöttek a múzeumokban.....	134

XIII. Természettudományok tanításának pedagógiája

(benne: Technikatanítás módszertana) 135

BARCZA ATTILA	
Robotika, irányítástechnika és kreativitás az általános iskolában a természettudományos oktatásban, konstrukciós játékok felhasználásával.....	136
DARNYIK ESZTER	
A földrajztanárok módszertani kultúrájának vizsgálata.....	137
GÁLIK TAMÁS	
Akusztikai demonstrációs eszközök és kísérletek.....	138
HEGEDŰS KATALIN – KOLOZSVÁRI BEÁTA – TÓTH RENÁTA ANITA	
Hogyan állítsak elő szivárványt, hogyan készítsék áramforrást? (Fizika szaktábor).....	139
JÁSZ ERZSÉBET	
A társadalom földrajzról alkotott képe és a tantervi tartalmak.....	140
MALMOS EDINA	
A Rostock Modell didaktikai program hatékonyságának vizsgálata a hazai természetismeret oktatásában kisiskolásoknál.....	141
NAGY MÁRIA	
A fizikatanítás pedagógiája: matematikai eszközök alkalmazása a fizika tanításában.....	142
PÁLINKÓ DÁNIEL	
Az alap-, és középszintű oktatás mikológia témakörét érintő tananyagfejlesztés szükségessége és lehetőségei.....	143
KOVÁCS VERONIKA – PALOTAY DORKA	
Ez is hungaricum - A modern tudomány és az oktatás kapcsolata.....	144
SIK DÁVID	
A BME Alfa elektronikus tanulási környezetben rejlő tanítási-tanulási potenciál vizsgálata.....	145
WEILING ZSOMBOR	
Online irányítású robotkar alkalmazási lehetőségei az oktatásban.....	146
Az OTDK-n résztvevő intézmények listája.....	147

